

Uvodnik

Jurij Paljk

Dialog vodi k resnici

Ob soočenju z našo zgodovino, ob ideološki, socialni in kulturni razdvojenosti ne samo našega naroda, temveč splošno celotne človeške družbe, je dialog najpomembnejša nuja današnjega časa za obvladovanje in reševanje problemov in sporov v svetu, je bil prodorno jasen rektor duhovnega središča v Tinjah na Koroškem dr. Jože Kopeinig minulo nedeljo na romanju treh Slovenij na s soncem in jasnim nebom obsijanih, nebeško lepih Svetih Višarjah, ko je nagovoril izjemno število slovenskih vernikov, ki so se zbrali ob Materi Božji na 22. Romanju treh Slovenij. Prišli so iz zdomstva, iz našega in avstrijskega prostora ter seveda iz domovine Slovenije, prišli so tudi od daleč, z drugih celin.

Letošnje predavanje dr. Kopeiniga je pomenilo nov premik višarskih srečanij, saj se je koroški duhovnik izjemno lepo dotaknil vseh težav, ki jih vsak ploden dialog prinaša s seboj, a je pri tem ostal trezen, velikodušen in krščanski, česar na Sv. Višarjah nismo bili vedno vajeni. Kajti, tako dr. Kopeinig, če hočeš sočloveka nagovarjati, se z njim pogovarjati, moraš biti najprej prijazen, moraš ga najprej poslušati! Prijazen torej, krščanski torej! "A ne samo v velikem svetu in v mednarodnih odnosih je dialog še kako nujen. Tudi v osebnem življenju je dialog-pogovor najpomembnejši način ustvarjanja zaupanja drug do drugega", je povedal dr. Kopeinig, ki je kot duhovnik izrekel tudi besede: "Dialog zahteva ponižno spoznanje, da nihče nima monopola nad resnico - noben učitelj, noben duhovnik, noben državnik, tudi noben papež!" Vsi smo torej na poti k resnici, kajti le Kristus je lahko o sebi rekel, da je Resnica.

Z veseljem sem opazoval stotine prisotnih na Svetih Višarjah, ki so zbrano prisluhli koroškemu duhovniku, ko jih je nagovarjal k strpnosti, poslušanju, dialogu, iskanju osebne in skupne resnice, ki je edina lahko podlaga za resnično spravo. In kako smo bili veseli njegovih besed, ko je še enkrat poudaril, kar sicer od nekdanjih učiteljev, da pri dialogu ne more biti ne zmagovalcev ne poražencev, da ne more biti zmagoslavja, ampak le sreča ob skupnem iskanju resnice.

Naravnost preroško je dr. Kopeinig sklenil svoje lepo predavanje, ko je citiral blaženega papeža Janeza XXIII., ki je dobesedno spremenil obraz vesoljnih Cerkev z II. Vatikanskim koncilom in je v svoj dnevnik zapisal te besede: "Človek je največji, kadar kleči; najlepši, kadar molči; najmočnejši, kadar odpušča; Bogu najbolj podoben, ko ljubi!"

Zares dober požirek hladne studenčnice v vročem avgustovskem dnevu je bil to, za cerkvijo Matere Božje na Višarjah, v kateri je Tone Kralj upodobil svoje videnje evangelija, ki vsakogar nagovarja, če le dovolj samemu sebi razmislek o končnih stvareh!

Biti prijazen, zavzemati se za dialog, ki vodi k resnici in Resnici, kajti "človek ni tako dober, kot so njegova vidna dobra dela, in tudi ne tako slab, kot so njegovi grehi!"

Upanje torej je, za vsakega posameznika in za ves slovenski narod, ki se mora otresti spon pretekle zgodovine, katero mora pisati s svinčnikom in ne s črnilom, s svinčnikom zato, da lahko vedno znova dodaja nova vedenja in nova spoznanja iz preteklosti, ki vodijo k skupni in edini resnici.

Kakšen program!

Ko smo letos veseli prisostvovali skupni spravi slovesnosti ljubljanskega nadškofa dr. Antona Stresa in slovenskega premierja Boruta Pahorja, ki sta skupaj šla h kraju neznankega trpljenja, kar Huda jama je, smo zaznali v slovenski družbi neki premik na bolje; dejanje pomeni več, veliko več, kot se na prvi pogled zdi, saj ne gre samo še za eno spravno gesto, ampak za uvajanje normalnega odnosa do mrtvih, naših prednikov, do vseh nas, za skupno iskanje resnice, za dialog, ki je temelj vsake sprave!

Na Sv. Višarjah smo dobili samo potrditev, da je naša osebna in narodna prihodnost v prijaznosti, iskanju dialoga in skupne resnice!

Romanje treh Slovenij na Sv. Višarje letos v znamenju iskanja plodnega dialoga, ki vodi k resnici in spravi

Foto J.M.P.

Ob vse številnejših "družinskih tragedijah" Ko življenje ni več dominantna vrednota...

V tem poletju smo pričeli neverjetno pogostim primerom tega, kar mnogi imenujejo "družinske tragedije". V naslovih beremo: z nožem brutalno umoril ženo..., po dejanju si je sodil sam..., streljal na sina, nato pa se je obesil..., mati zadušila lastnega otroka..., mož pokončal ženo s kladivom..., z dvorogimi vilicami zadavil mater..., 60-letni kmet zaradi dediščine ustrelil mater in brata..., z lopato ubil očeta..., 30-letnik umoril 16-letno dekle, ki ga je zavrnila..., zaradi ljubosumja umoril mater in sestro nekdanjega dekleta..., žena zaklala moža in poskusila narediti samomor..., pa vse do zadnjega srhljivega primera, matere, ki je v Franciji zakopala (vsaj) osem novorojenčkov.

Kot se za take in podobne primere spodobi, si časnikarji (in založniki!) manejo roke. In skušajo razlagati pojav ter navajati najrazličnejše razloge za morilčevo dejanje: napačna vzgoja, izkušnja nasilja v otroških letih, norost, depresija, psihične motnje, nezmožnost prenašati frustracijo oz. sramoto, narcizem itd. Vsekakor gre za skrajno dejanje, ki za vedno zaznamuje družino; za eksplozivno ubijalske norosti, raptus, ki izbriše nedolžno življenje. Kdor umori bližnjega, pravijo strokovnjaki, na neki način želi izbrisati

življenje, del svoje preteklosti, posredno mega sebe. Tudi zaradi tega se krvavi pohodi nemalokrat končajo s "klasičnim koncem", samomorom. In krog je sklenjen...

Družine so šibke, nesposobne posredovati vrednote, med katerimi - v prvi vrsti - spoštovanje in ljubezen do življenja. V vedno bolj strpni in permisivni družbi se je razvedenel, če že ne izgubil, občutek za dobro in slabo. Zlasti krhkejši osebnosti več ne znajo uvideti meje med enim in drugim. Načelo "prepovedati prepovedi!", ki neovirano kraljuje že več desetletij, je privedlo do izgube občutka za odgovornost, ki pa le sili človeka k temu, da presodi svoja dejanja.

Vsak primer je seveda svet zase. Prav je, da se kot tak tudi obravnava. Prav pa je tudi, da se kot člani te družbe - in člani te verige - sprašujemo o tem, saj bi se grenko motili, ko bi mislili, da so "najšibkejši člani" samo psihični bolniki. V Italiji je namreč letno več žrtev "družinskih tragedij" kot pa mafije. Sploh se vsak četrti umor dogodi v družinskem krogu. Leta 2000 je bilo umorjenih rekordno število 226 oseb. V zadnjih sedmih letih 1500, kar pomeni: en umor vsak drugi dan. Ker te številke postavljajo Apeninski polotok v sam vrh evropskih kriminalnih stati-

stik, je več kot primerno, da se vprašamo, ali smo vsi nori. Če to ne drži, je edini možni odgovor ta, da morilske zgodbe niso nujno vezane na duševne patologije, temveč prej na druge razloge, kot npr. na izgubo osnovnih etičnih vrednot. Gre za spoštovanje, za spoštovanje do drugega, do življenja, do čustev, do telesa bližnjega, predvsem žensk in otrok, ki so - kot vedno - najpogostejše in najnedolžnejše žrtve.

Življenje očitno ni več dominantna vrednota. Spoštovanje do drugega pa tudi ne. Ko bi tako bilo, bi bili omenjeni umori nerazumljivi. Žal pa so še kako razložljivi, če pomislimo, da je vrednota spoštovanja zamenjala posest, last. "Ker te ne morem imeti, te ne bo imel nihče. In življenje vzamem še sebi, tako ne boste imeli niti mene"... Posedovati drugega, njegovo življenje, njegova čustva, njegovo telo: to ni bledež, temveč logična posledica razpitega življenjskega sloga tistih, ki danes veljajo za uspešne družbene mite. Sredstva družbenega obveščanja nas obsipavajo z vzorci, ki učinkovito pogojujejo naše vedenje. Edini uspeh predstavljajo predmeti, ki jih posedujemo: oblačila, mobilniki, avti, ženske...

Poskusimo razmisliti, s kakšnimi vrednotami gradimo naše družine; s kakšnimi vzori moškega in ženske odraščajo naši otroci; s kakšno mero merimo vrednost sočloveka kot enkratne in neponovljive osebe; če samo s ceno, ki jo vsiljuje tržišče, ali pa z obzirom, s spoštljivostjo, s - sicer napornim - iskanjem uresničevanja sebe in drugih. Naši otroci zaslužijo kaj več kot samo zbirko predmetov...

Danijel Devetak

Intervju

Tržaški predsednik Zveze neposrednih pridelovalcev Dimitrij Zbogar je spregovoril o položaju kmetijstva

3

Pogovor

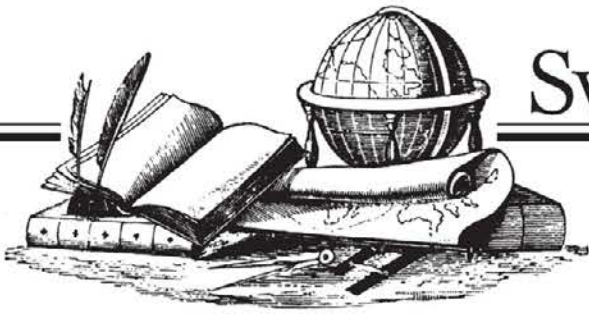

Tržaška pevka Martina Feri je v pogovoru razkrila svojo ljubezen do različnih pevskih zvrsti

9

Obvestilo uredništva

Cenjene bralke in bralce, sodelavke in sodelavce obveščamo, da bo prihodnja številka, ki bo izšla 12. t.m., zadnja pred poletnimi počitnicami. Redakcija pa bomo zaključili v torek, 10. t.m., ob 12. uri. Sodelavke in sodelavce prosimo, da nam svoje zapise pošljejo najkasneje do ponedeljka, 9. t.m. zjutraj.

Po zagotovitih ministra Žekša

Digitalizacija ne bo ugasnila slovenskih oddaj

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš je v torek, 27. julija, za STA zagotovil, da s prehodom na digitalni sistem oddajanja televizijske oddaje italijanske državne radiotelevizije Rai v slovenskem jeziku ne bodo ugasnile. Kot je zatrdil, bodo zamejci v Italiji slovenske oddaje lahko spremljali po tretji mreži Rai. Minister je opravil več pogovorov v zvezi s to problematiko, na katero je opozoril tudi Primorski dnevnik, češ da naj bi oddaje v slovenskem jeziku na Rai lahko ugasnile, saj med kanali, ki jih namerava družba Rai obdržati v FJK, ni tistega, preko katerega se trenutno oddajajo programi v slovenščini. Žekš se je v zvezi s problematiko pogovarjal s pristojnimi na RTV Slo-

venija in na Rai, po dosedanjih zagotovitih bo po prehodu na digitalni sistem vidljivost slovenskih programov možna na tretji mreži Rai. Pri tem so z ministrskega urada naglasili še pričakovanje, da bo italijanska stran zagotovila nemoteno spremljanje televizijskih programov Rai v slovenskem jeziku. Na to bo Žekš opozoril tudi med načrtovanim obiskom v Rimu jeseni, sicer pa na vprašanje vidljivosti televizijskih programov v zamejstvu, predvsem v Videmski pokrajini, kjer to ni mogoče, minister vseskozi opozarja pri vseh stikih z italijanskimi predstavniki. Oddaje v slovenskem jeziku so namreč vidne le na Tržaškem in Goriškem, ne pa na Videmskem. Dne 10. junija so se v Trstu sestali predstavniki

družbe RaiWay, ki je pristojna za prehod na digitalno televizijo, in krajevni inštalaterji televizijskih anten. Pri tem je odgovorni družbe RaiWay za FJK dejal, da bo družba v FJK zase obdržala tri kanale, preko katerih naj bi bilo mogoče doseči osemnajst Rai-jevih programov. Pri tem so inštalaterji ugotovili, da med kanali ni t. i. kanala Rai3 Bis, preko katerega se na podlagi konvencije med italijansko vlado in družbo Rai od leta 1995 oddajajo televizijski programi v slovenskem jeziku. Na vprašanje, kaj nameravajo storiti v zvezi s kanalom Rai3 Bis, so predstavniki družbe RaiWay odgovorili, da o tem nič ne vedo in da čakajo na ukaze iz Rima. Dokončni prehod iz analogne v digitalno tehniko je v FJK načrtovan za november.

Potem ko so propadla pogajanja odposlanstva OZN in nato še posredovanje trojice (ZDA, EU, Rusija), je razglasitev neodvisnosti Kosova postalo neizogibno, četudi pod nadzorom mednarodne skupnosti, ker bi odlašanje poslabšalo varnost zahodnega Balkana. Evropska unija se je v tem primeru jasno

mnenja, da razglasitev neodvisnosti Kosova ni predstavljala kršitve mednarodnega prava. Po mnenju večine članov sodnega odbora Haaškega sodišča načela mednarodnega prava ne vsebujejo nobene uredbe, ki bi omejevala deklaracije o neodvisnosti. Vendar je treba tudi povedati, da mnenje Meddržavnega

o ZN, je v mednarodni javnosti vladalo svojevrstno zanimanje, ker je šlo za odgovor na eno najdelikatnejših vprašanj tudi sedanjega časa, kdaj so narodi oz. ljudstva na določenem ozemlju priznane države upravičeni ne samo zahtevati, ampak tudi razglasiti in uveljaviti politično neodvisnost. V obdobju

zadnjih dvajsetih let je v svetu nastalo kakih trideset novih državnih tvorb iz različnih vzrokov in pravnih utemeljitev, med temi šest držav na ozemljskem območju nekdanje Jugoslavije in kakih deset na območju nekdanje Sovjetske zveze. Poseben primer

Pristina

predstavlja Kosovo z različno politično in pravno ureditvijo v sklopu jugoslovanske države od njene ustanovitve po prvi svetovni vojni naprej. V prvem obdobju je Kosovo bilo navadna srbska pokrajina, pod Titovo vladavino je pridobilo položaj Avtonomne republike, ki jo je odpravil Milošević in začel v pokrajini uveljavljati genocidno politiko proti albanskemu prebivalstvu in proti njemu tudi vojaško nastopati. Prišlo je do vojaškega posega Nata, mednarodna skupnost pa je ob tem priznala upravičenost Kosova oziroma njegovega albanskega prebivalstva do stvarne avtonomije". Skratka, Meddržavno sodišče v Haagu je v bistvu potrdilo zakonitost postopka za razglasitev neodvisnosti Kosova, vendar ni dalo napotkov, ker ni za pristojno, za nadaljevanje postopka do polne državne neodvisnosti.

Na tej podlagi je kosovska skupščina 17. januarja 2008 lahko razglasila neodvisnost Kosova. Oktobra istega leta je generalna skupščina OZN na zahtevo Srbije zaprosila Mednarodno oz. meddržavno sodišče za mnenje o skladnosti kosovske neodvisnosti z mednarodnim pravom. Med tem časom je do letošnjega maja Kosovo priznalo 69 držav, med njimi 22 od 27 članic Evropske unije, med temi tudi Slovenija in Italija. Značilno dejstvo je, da doslej kosovske državnosti niso priznale Velika Britanija, Španija in Francija, ki imajo odklonilen odnos do avtonomističnih težej doma. Meddržavno sodišče v Haagu je, kot znano, minulega 21. julija odgovorilo na omenjeno postavljeno vprašanje z objavo večinskega

sodišča pravno ni zavezujoče, ima pa, razumljivo, velik političen pomen, ker na zgovoren način potrjuje dejansko stanje na Kosovu. Zato so v Pristini navdušeno sprejeli mnenje omenjenega sodišča, najvišji državni predstavniki Srbije pa ponavljajo svoje znano stališče, da Srbija nikoli ne bo priznala kosovske neodvisnosti. Po drugi strani pa so stvarno sprejeli v vednost, da je sedaj najpomembnejše ohraniti stabilnost na celotnem ozemlju Kosova. V tem smislu je Beograd tudi napovedal, da bo izključno s političnimi sredstvi nadaljeval boj za ozemljsko celovitost srbske države. Visoka predstavnica Evropske unije za zunanje zadeve Catherine Ashton je opozorila, da je treba sedaj pozornost usmeriti v prihodnost. Poudarila je tudi, da sta tako prihodnost Srbije kot Kosova v vključitvi v Evropsko unijo, ki je pripravljena pomagati pri dialogu med Pristino in Beogradom.

Za mnenje, ki ga je o razglasitvi neodvisnosti Kosova izreklo Mednarodno sodišče s sedežem v holandskem mestu Haagu in ki deluje

predstavlja Kosovo z različno politično in pravno ureditvijo v sklopu jugoslovanske države od njene ustanovitve po prvi svetovni vojni naprej. V prvem obdobju je Kosovo bilo navadna srbska pokrajina, pod Titovo vladavino je pridobilo položaj Avtonomne republike, ki jo je odpravil Milošević in začel v pokrajini uveljavljati genocidno politiko proti albanskemu prebivalstvu in proti njemu tudi vojaško nastopati. Prišlo je do vojaškega posega Nata, mednarodna skupnost pa je ob tem priznala upravičenost Kosova oziroma njegovega albanskega prebivalstva do stvarne avtonomije". Skratka, Meddržavno sodišče v Haagu je v bistvu potrdilo zakonitost postopka za razglasitev neodvisnosti Kosova, vendar ni dalo napotkov, ker ni za pristojno, za nadaljevanje postopka do polne državne neodvisnosti. Na ozemlju današnjega Kosova živi 1,8 milijona prebivalcev, od katerih je 88% albanske narodnosti in muslimanske vere. Prebivalstva srbske narodnosti in pravoslavne vere je 5%.

Alojz Tul

Zadovoljstvo deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca Zelena luč pravilniku, ki bo urejal seznam slovenskih organizacij

Komisija za kulturo deželnega sveta je pred kratkim soglasno odobrila pravilnik, ki bo urejal upravljanje deželnega seznama organizacij slovenske manjšine na osnovi 5. člena deželnega zaščitnega zakona 26/2007. "Gre za dolgo pričakovani dokument, ki po treh letih (kljub temu da je bil v zakonu določen šestmesečni termin!) od sprejetja končno zaključuje fazo popolnega zagona deželnega zaščitnega zakona", je v posegu v komisiji, ki ji predseduje Piero Cam-

ber, dejal deželni svetnik SSK Igor Gabrovec. V nadaljevanju je Gabrovec poudaril, da gre za dober pravilnik, ki ga je pred tem že pozitivno ocenila slovenska posvetovalna komisija. Pravilnik določa postopek za vključitev v seznam organizacij slovenske manjšine in je razdeljen na šest sekcij oz. sklopov, ki opredeljujejo vlogo in področje delovanja posameznih organizacij in ustanov. Vpis v seznam bo obvezan za vse organizacije, ki nameravajo sodelovati z Deželno ali vsekakor zaprosijo za finančni

prispevek na osnovi zaščitnega zakona. V seznam se bodo lahko vpisala društva, ki imajo za sabo vsaj dve leti delovanja, so knjigovodsko in upravno samostojna in imajo sedeže na območju tržaške, goriške ali videmske pokrajine. V seznam ne sodijo politične stranke in cerkvene ustanove ter javnopravne ustanove. Deželna uprava bo seznam organizacij obnavljala in pregledovala vsaki dve leti. Pravilnik bo stopil v veljavo dan po objavi v deželnem uradnem listu.

Poseg deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca

Do voznškega dovoljenja v FJK tudi v slovenščini in furlanščini

S prvem januarjem 2011 bo v Italiji stopil v veljavo nov prometni zakonik. Med novostmi je tudi jezikovno poenotenje vprašalnikov za izpit za voznško dovoljenje, ki so bili

doslej na razpolago v različnih evropskih in svetovnih jezikih. S prihodnjim letom bodo kvizi načelno samo v italijanščini, predvideni pa sta izključno dve izjemi: Dolina Aoste, kjer bodo

voznški kvizi tudi v francoščini, in Gornje Poadižje, kjer bo zajamčena uporaba nemščine. Kaj pa slovenščina, nemščina in furlanščina v FJK?

Podatek je prišel na dan na posvetu, ki ga je v začetku julija v Benetkah priredilo Ministrstvo za prevoze. Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je zato na predsednika deželne uprave FJK Renza Tonda naslovil nujno svetniško vprašanje, s katerim ga seznanja z nevarnostjo, da bi se v naši deželi ponovno znašli pred primerom diskriminacije priznanih jezikov, in sicer slovensčine, nemščine in furlanščine.

"Kar velja za Francoze v Aosti in za Nemce v Bocnu, naj velja tudi za pripadnike priznanih jezikovnih manjšin v FJK, ki jih tako kot ostale priznavajo in ščitijo državni in deželni zakoni", je v svojem dokumentu zapisal deželni svetnik Gabrovec, ki predsednika Tonda poziva, naj nemudoma poseže pri pristojnih rimskih oblasteh, zato da se uveljavi načelo enakopravnosti in enakega dostojanstva za italijanščini načelno enakovredne jezike v Furlaniji Julijski krajini.

Na dnu...

PRESNETO POLETJE, TUDI VLADNA VEČINA RAZPADA!

ČE NE PAZIŠ, SE TI V TEJ VROČINI VSE SKVARI!

Povejmo na glas

Porogljiva moč današnjih bogatašev

Ko ne bi bilo res, bi se vse skupaj zdelo smešno in povsem neverjetno. Neverjetno namreč, kaj vse se dandanes dogaja, in to v razvitem svetu, v katerem smo ponosni na svoje vrednote. Zgodba je znana, saj gre za katastrofalni izliv nafte v Mehiškem zalivu, ki traja vse od 20. aprila. Tako ali drugače sta dogodek zakrivila angleška naftna korporacija British Petroleum (BP) oziroma njena uprava, ki se vse te mesece trudi, kako bi se izvlekla iz te kolosalne polomije s čim manj škode. Toda pokazalo se je, da v njenem vodstvu ne more ostati tako, kot da se ni nič zgodilo, zato bo predsednik uprave Tony Hayward odstopil ter opravljal posle le še do meseca oktobra. Najlepše pa sledi sedaj, ko je bilo objavljeno, kakšna bo usoda tega Tonyja, ki je po položaju prvi odgovoren za grozljivo ekološko katastrofo. Dobil bo odpravnino v znesku več kot 1 milijon evrov, čez dve leti pa bo 55 let star šel v pokoj s 600.000 evri letne pokojnine. Tudi sicer si družba BP s stroški v Mehiškem zalivu ne beli glave, čeprav bodo ti znašali vsaj 15 milijard ameriških dolarjev, ker posluje z dobičkom in se očitno poigrava z milijardami kot mi z nekaj sto evri. Zgodba s Tonyjem Haywardom vsekakor bode v očeh, ker nismo že docela otopeli in se potopili v resignacijo, kar se tiče dostojnejše družbe. Lahko da z nekaj manjšimi zasluzki, toda vrhunski menedžerji ali bančniki so na delu že povsod. In tako od časa do časa pricurlja na dan kakšen podatek o njihovem velikanskem bogastvu ter o dejstvu, da nas bo-

gati sloj, ki zajema približno 10% prebivalstva, v celoti obvladuje, medtem ko je enak odstotek ljudi z enim korakom že stopil čez prag revščine ali vsaj bolečega pomanjkanja. Za vse, ki so v razvitem svetu v stiski, velja, da njihova družina ne premore 1000 evrov mesečnega dohodka, potrebovala pa bi vsaj še enkrat toliko, da bi živela dostojno življenje. Če sedaj še enkrat priključimo v spomin našega Tonyja, ki bo prejel 50.000 evrov mesečne pokojnine, potem se nam upravičeno zavrti v glavi. Res, da smo vzeli v pretres dvoje skrajnosti, ampak kljub temu, kako je mogoče, da prihaja v našem razvitem svetu do tako velikanskih socialnih razlik, ki se nenehno in ves čas še povečujejo? Medtem ko toliko govorimo o pravičnosti, za katero je bistven prav ekonomski dejavnik, mirno dopuščamo nepravilnost brez primere. Seveda ni najstrašnejše, da je vse več revnih in obubožanih ter istočasno vse več bogatih, ki se zdi, kot bi se norčevali iz vseh, ki niso bogati. Strašno, osupljivo in etično nesprejemljivo je, da je vse skupaj popolnoma zakonito, saj naša zakonodaja in naš sistem vse to dovoljujeta, omogočata in podpirata: nebrzdano bogatenje na eni in sramotno revščino na drugi strani. V izhodišču smo torej nepravilna družba, ki svojo nepravilnost še stopnjuje, zato nam ne preostane drugega, kot da Tonyja in njemu podobne le ogorčeno opazujemo, kako plavajo v denarju in se javno vsem v obraz samozadovoljno smehljajo.

Janez Povše

POGOVOR Dimitrij Žbogar

Made in Italy?

Mesec julij je bil za vse državno Zvezo neposrednih obdelovalcev (Coldiretti) dokaj vroč. V začetku meseca so se njeni člani srečali v Rimu, kjer so tudi pred vladnimi predstavniki še enkrat potrdili namero, da bi ustvarili alternativno prehrabeno prodajno verigo, ki naj bi se postavila proti veliki distribuciji in njenemu zakoreninjenemu sistemu, ki dejansko sili družbo v nakupovanje nizko kakovostnih živilskih proizvodov. Gre za načrtno gospodarsko potezo velikih koncernov, ki iščejo zaslužek za vsako ceno zlasti na račun potrošnikov in domačih pridelovalcev. O tem je trdno prepričan Dimitrij Žbogar, tržaški pokrajinski predsednik Zveze.

kaj skromen, saj zadostuje zgolj za preživetje. V Evropi pa smo še v obdobju gradnje ogromnih centrov. Ne smemo se vprašati, koliko časa se bo ta proces nadaljeval, vprašati se moramo, kdo bo vse to plačal: v bistvu bosta to potrošnik in privatnik, ki ima v tovrstnih središčih trgovino. Najemnine so izredno visoke, trgovec zato ne more shajati.

Kako deluje velika distribucija?
Ta si iz leta v leto zagotavlja večji zaslužek v prehrabeni verigi, in to na račun prehrabene industrije: da bi prehrabeni sektor lahko dejansko shajal, mora nižati svoje stroške, kar počne tako, da izkorišča dobavitelje, se pravi začetni del verige, kmete: ti so zato prisiljeni nižati kakovost svoje-

ga pridelka oz. proizvođa, da bi lahko sploh preživeli. Kmetje so v zadnjih desetih letih izgubili 8% zaslužka, prehrabne-

tih pa se mora isti proizvod kosati s podobnimi proizvodi, katerih proizvajalci zaradi konkurenčnosti že itak nižajo cene. Pridelovalci osnovnih surovin so zato prisiljeni kupovati nizko kakovostne snovi npr. iz Kitajske, ne pa npr. v Furlaniji, kjer stanejo več. Ker naš tržni sistem sloni na konkurenci, smo pridelovalci prisiljeni določiti naše cene po 'zgodu' Kitajske... To nikakor ne gre tudi zato, ker so finančne krize zadnjih let prizadele zlasti kmetijski sektor, ki v bistvu ne prejema več državne podpore. Kmetje v zadnjih desetih letih delamo izključno zato, da krijemo stroške naše dejavnosti, to pa nam prikrajša možnost vsakršne razvojne strategije. Ti problemi so prisotni na vseh kmetijskih področjih.

Kaj pa Evropa?

Ubrala je pot uvozno - izvozne strategije, pri čemer je nadzor nad uvozom živil izredno nizek, drugod po svetu pa ga sploh ni. Resnica na ljubo je kontrola v Italiji večja kot drugod po Evropi. Italijansko živilsko tržišče je med najbolj dobičkonosnimi na svetu, saj je Italija poznana po t. i. dobri prehrani. Ta je njen razpoznavni znak, ki pa ga nekateri izrabljajo za lastne nečiste in nejasne posle.

Kaj to pomeni?

Zlasti to, da neitalijansko hrano

Ta naziv sam na sebi znatno poviša ceno proizvoda, ki bi ga sicer zgolj po kakovostni presoji nikakor ne imel.

Na primer testenine znamke Barilla...

Po vsej verjetnosti je v njej bore malo italijanske moke. Morda so v zadnjih letih, po vročih polemikah, končno postali bolj pozorni na ta vidik. Kot primer bi lahko navedel tudi konzerve paradižnikove omake. To omako sestavlja pretežno paradižnikov koncentrat, ki ga pridelujejo v Španiji ali na Kitajskem. Z uporabo skromne količine italijanskih paradižnikov - pravzaprav zgolj njihove lupine, nikakor ne jedra - si podjetniki perejo vest in svoj proizvod oplemenitijo z določenim kakovostnim 'dostojanstvom' in prestižno 'geografsko pripadnostjo'.

Zveza neposrednih obdelovalcev pa zahteva, da...

...da lahko kmet domači pridelek trži tudi mimo oziroma v alternativni veliki distribuciji. Zveza obenem pričakuje, da bi na podlagi Agrarnega konzorcija postal kmet akter svojega gospodarjenja bodisi v neposredni prodaji svojih pridelkov kot tudi v odnosu do velikega trga. Želimo torej enkrat za vselej menjati pravila igre. Kmet ne sprašuje o denarju, temveč o možnosti, da si lahko sam pomaga. Politika nam načelno stoji ob strani, sprti smo le z industrijskim in tržiščnim sistemom.

Kako so se predstavniki velike distribucije odzvali na vaš protest?

Dejansko z molkom, ker bi morali drugače enostavno potrditi naše teze.

Kako je strukturirana velika distribucija?

Ustroj temelji na holdingih, se pravi velikih delniških družbah, v katerih mora poverjeni upravljatelj svojim delničarjem zagotoviti izključno dobiček. Več kot polovica velike distribucije v Italiji je v rokah tujih družb (Billa, Despar, Carrefour itd.), ki dejansko določajo ceno, po kateri bo npr. konzorcij parmezana prodajal svoj vrhunski sir.

Zveza neposrednih obdelovalcev si prizadeva bolj tesno navezo med pridelovalci, potrošniki in

teritorijem, na katerem oba prebivata: naša bitka sloni na enostavnem vprašanju: zakaj mora tržaški potrošnik kupovati paradižnike iz Španije, ali pa kebab oziroma brazilsko meso, ki je zaradi nizkega zdravstvenega nadzora prišlo v Evropo preko Lat-

nimi proizvodi in našimi domačimi.

V tem vidiku lahko omenimo zadevo o gensko spremenjenih organizmih.

Problem je v bistvu isti. Združenje neposrednih obdelovalcev že vrsto let nasprotuje tej varianti. Naša presoja temelji izključno na gospodarskih razlogih. Gensko spremenjene organizme so pred leti razglašali za sredstvo, ki bo enkrat za vselej odpravilo revščino. Gensko spremenjeni organizmi so sad raziskovanja velikih multinacionalk. Ob prodaji teh sredstev, ki so običajno do šestkrat dražja od navadnega semena, mora dobavitelj podpisati s holdingom pogodbo, s katero se obveže, da bo njemu prodal delež pridelka po ceni, ki jo bo holding sam določil. Taka semena bi tržišču prinesla največ 10% več zaslužka, kar je navsezadnje malenkost. Multinacionalke pa imajo tako monopol nad prodajo žitaric. Na svetu je pet multinacionalk, ki do-

Foto IG

vije? Komu koristi ta sistem, če ne zgolj velikim koncernom?

Med akcijami Zveze je bil dokaj odmeven nedaven protest na mejnem prehodu pri Brennerju.

S privoljenjem pristojnega ministrstva in pomočjo finančne straže smo na tamkajšnjem mejnem prehodu preverili kakovostno stopnjo tujih surovin, ki so jih tovrstni prevažali v italijanske tovarne. Našli smo, kar smo žal pričakovali... Dokazali smo protislovje, na katerem sloni naš sistem, ki nas sili v nakupovanje surovin v tujini, s svojimi pa ne vemo kam. Industrijski obrati v Italiji nizko kakovostne surovine predelajo in jih prodajajo po italijanski tržni vrednosti kot italijanski produkt. To je nepošteno, saj italijanski potrošnik mora vedeti, kaj sploh kupuje, s čim se sploh hrani. Naše Združenje nikakor neče monopolizirati tržišča: želimo zgolj to, da lahko ima italijanski kupec možnost, da v trgovini izbere med prej opisano

ločajo ceno žitaric s spekulativno politiko. V letih je postalo jasno, da kmet z uporabo takih organizmov ne bo obogatel, kvečjemu bo polnil žep holdingov; gensko spremenjeni organizmi obenem lakote niso odpravili, saj je manipulacija v laboratoriju v bistvu sterilizirala seme. Znanstvene raziskave so tudi potrdile, da se taka sterilnost v času lahko prenese na človeka. Vemo pa, da obstaja kup drugih možnosti (npr. z mehaničnim križanjem), da bi seme oplemenitili in izboljšali, ne da bi mu odvzeli dušo. V ZDA se uporaba teh semen zmanjšuje, v Evropi pa žal ne, saj so za tem še veliki interesi. Ne smemo se torej čuditi dejstvu, da so oblasti našemu Združenju nasprotovale, ko smo sprožili akcijo v pordenonski pokrajini zoper pridelovalca Giorgia Fidenata, ki naj bi gojil pridelke z gensko spremenjenimi sredstvi. Manifestacijo smo priredili zato, da bi oblast storila svojo dolžnost.

Igor Gregori

Koncerni velike distribucije širijo svoje interese na razna področja in na tak način širijo svoj monopol: to počnejo tudi z gradbenimi spekulacijami. Trgovska središča se množijo kot gobe po dežju, ne da bi bilo jasno, kako bodo zaradi nasičenosti tržišča sploh shajala. Odgovor je dokaj enostaven: koncerni odkupijo zemljišča po nizki ceni z denarjem, ki je itak sad njihove monopolizacije tržišča, in na njem zgradijo nakupovalno središče, da bi njihovemu začaranemu krogu ne bilo konca.

Koliko časa se bo to nadaljevalo?

Kdor se spozna na ameriško stvarnost, trdi, da se gradnja velikih nakupovalnih središč upočasnjuje, ker so male trgovine pridobile novega zagona. Res je, da so ti manjši obrati v lasti indijskih priseljencev in priseljencev iz arabskih držav: njihov delokrog je do-

na industrija ravno toliko: velika distribucija pa je povečala svoj zaslužek v višini seštevka prejšnjih odstotkov. To je storila neupravičeno, saj je kakovost proizvoda - že na začetku samega pridelovalnega postopka - vedno manjša.

Kakšni so stranski učinki take politike?
Velika distribucija iz leta v leto predlaga svojim dobaviteljem zaradi tržne politike znižanje cene proizvoda v višini 1%: v marke-

pridelujejo v Italiji in jo prodajajo, kot da bi bila italijanska.

Se pravi?

Velike evropske in tuje multinacionalke so lastnice tovarn za proizvodnjo živil. Pri proizvodnji nikakor ne uporabljajo italijanskih surovin, temveč cenene surovine iz tujine. V končni fazi pa predstavijo svoj proizvod za made in Italy, ker ta naziv daje njihovu produktu neko dodano vrednost, ki bi je drugače ne imel.

Blogi in vprašanje prikritega oglaševanja

Ko osebni dnevnik postane vir zaslužka

Še je nekaj ljudi, ki si vsak dan vzamejo čas, da razmislijo o tem, kaj se jim je zgodilo, kaj so videli, koga so srečali, in si te občutke in misli zapisujejo v dnevnik. Dnevnik je zanje nekaj zelo osebnega, česar ne delijo z drugimi, je sredstvo, ki jim pomaga pri samoodkrivanju in lajša tegobe njihovih src.

Vedno več je takih oseb, ki rade delijo svoj vsakdan z drugimi, s čim večjim številom ljudi. Za to izberejo virtualno skupnost, ki je brez prostorskih omejitev in temelji na spletnih komunikacijah med posamezniki. Tako nastane spletnik ali blog (angleška okrajšava besede weblog), ki pomeni spletni dnevnik oz. e-dnevnik; to je spletna stran, ki periodično prikazuje besedila, slike, mnenja in povezuje na druge zanimive članke. Avtor bloga svoj dnevnik redno nadgrajuje z novimi vsebinami. Svojo ustvarjalnost izraža ne le s tematiko, temveč tu-

di z obliko in načinom pisanja ter z grafično podobo. Zanimivo je, da blog ni enostransko podajanje informacij, obiskovalci namreč lahko pustijo komentar, si izmenjujejo informacije, tvorijo t. i. blogosfero.

Blogi so vsebinsko zelo raznoliki, a po navadi so namenjeni določenim tem, npr. umetnosti, fotografiji, športu, glasbi, modi. Temeljijo torej na omrežju posameznikov, ki jih povezuje skupni interes.

Blogger (pisec bloga) lahko deluje tudi kot neke vrste referenčna osebnost. To velja zadnje čase še posebno za tiste, ki obravnavajo tematike, najbolj sorodne ženskemu svetu: modo, ličila, zdravo prehrano, kuharske recepte... Kar se tiče mode, so blogerji večkrat mlada dekleta, študentke, ki ljubijo fotografijo, estetiko in imajo občutek za le-

po. Na spletu objavljajo lastne slike z različnimi oblačili, slike drugih, navad-

nih ljudi, ki jih lahko vidimo na mestni ulici (street style), iz raznih revij in reklam, ki jih na katerikoli način nagovarjajo. Slike so navadno skrbno izdelane s profesionalnimi aparati: poseben poudarek gre ambientaciji (mesto, narava, zaprt prostor...), pozicijski, luči. Fotografiji navadno sledi zapis, v

katerem bloger podrobno opiše, kaj jo je navdihnilo, kako so oblačila narejena, omeni njihovo ceno in modnega oblikovalca. Blogger redno vstavlja nove komentarje, s katerimi osvešča svoje bralce o najnovejših "must have" (oblačila, čevlji in torbice, ki naj bi jih vsaka oseba, ki sledi modi, morala imeti), o zadnjih modnih trendih in novostih.

Če blogu sledi veliko ljudi, lahko postane avtor izredno vplivna osebnost, pravi družbeni pojav, ki s svojimi izbirami izoblikuje njihovo mišljenje. Zaradi

tega so zadnje čase blogerji zelo zanimivi za proizvajalce, ki bi želeli večjo vidljivost in prepoznavnost za svoje izdelke.

V modnem sektorju veliko vrhunskih oblikovalcev vabi blogerje na lastne defileje in predstavitve. Rezervirana so jim mesta v prvi vrsti in večkrat dobijo v dar oblačila z namenom, da jih pokažejo na spletu. Govori se celo, da bi "fashion" bloger lahko s časom postal prava delovna figura.

Podobno se dogaja npr. v kozmetični industriji, kjer kljub

gospodarki krizi gredo izdelki še vedno odlično v prodajo. Ta industrija vraga veliko denarja v nova ličila, nove barve, tehnološko izpopolnjevanje izdelkov in oglaševanje. Blogerji imajo tudi v tem sektorju vedno večjo vlogo. Izdelek poskusijo, fotografirajo, opišejo njegove značilnosti; njihov pozitiven komentar lahko prepriča uporabnika o kakovosti izdelka in ga nato privede do nakupa. Zaradi tega jim kozmetične industrije večkrat pošiljajo izdelke na dom z upanjem na pozitivno reklamo. Ko bloger govori o izdelkih, naj bodo to oblačila, ličila, prehrabeni ali tehnološki izdelki, ki imajo prepoznavno znamko, jih reklamirajo. Zaradi tega je problem prikritega oglaševanja na blogih izredno aktualen.

Z blogi prihaja do novih oblik interakcije. Posameznik, ki želi deliti svoja zanimanja z virtualno skupnostjo, lahko doseže tako popularnost, da tudi nehoti vpliva na kolektivno miselnost. S tem ne privabi samo internetne uporabnike, ampak tudi oglaševalce, tako se namen pisanja bloga iz preproste želje po družabnosti spremeni v zaslužek.

KF

Papež Benedikt XVI. in EU

Odločna podpora konvenciji o prepovedi kasetnega streliva

Papež Benedikt XVI. se je v nedeljskem nagovoru vernikom dotaknil Konvencije ZN o prepovedi uporabe kasetnega streliva, ki je pričela veljati pred kratkim. Spomnil se je vseh ubitih zaradi tega streliva in pozdravil prepoved njegove uporabe. EU pa je pozvala države k čimprejšnji ratifikaciji konvencije.

Papež je v nagovoru okoli 4000 vernikom z balkona svoje poletne rezidence Castelgandolfo izrazil "zadovoljstvo" s konvencijo, ki jo je podpisalo 107, ratificiralo pa 37

držav. "Moje prve misli so namenjene številnim žrtvam, ki so utrpeli

ali še trpijo resno fizično in moralno škodo, vključno z izgubo življenja, zaradi teh zahrbtnih

naprav", je dejal. Ocenil je še, da je mednarodna skupnost pokazala "modrost in daljnovidnost", ko je sprejela konvencijo, in vse države pozval k pristopu.

Na konvencijo se je odzvala tudi visoka zunanja predstavnica EU Catherine Ashton, ki je v imenu Unije izrazila "globoko zaskrbljenost" zaradi velikanskih humanitarnih, socialno-gospodarskih in razvojnih izzivov, ki jih še vedno predstavlja uporaba kasetnega streliva.

Konvencija poudarja ukrepe za pomoč žrtvam, zato je Ashtonova potrdila odločnost Unije za krepitev nege, rehabilitacije ter socialne in go-

spodarske reintegracije tistih, ki jih je prizadela uporaba takšnega streliva. "Nadaljnji napori so potrebni za zvišanje števila ratifikacij", je še poudarila. Kasetno strelivo je orožje, v katerem je več manjših delcev - od bomb, granat do raket -, ki se razsujejo po obširnih območjih. Veliko teh delčkov pa lahko ostane neeksplozivnih tudi več let in predstavlja posebej veliko nevarnost civilnemu prebivalstvu, še ko se oborožen konflikt že konča.

Tovrstne bombe so sporne prav zaradi številnih žrtev med civilisti. Po ocenah organizacije Handicap International je kar 98 odstotkov žrtev kasetnih bomb civilistov, med njimi skoraj tretjina otrok.

Razmišljanje

O duhovnih seminarjih

Sprašujem se, kakšen pomen in vpliv imajo duhovni seminarji, ki jih občasno prirejajo v Sloveniji in jih vodi povabljen karizmatičen voditelj. V mislih imam seminarje, ki poudarjajo slavljenje Boga in ponujajo predvsem zunanje čustveno dogajanje. Zgoščeni so na nekaj dni s skrbno pripravljenim programom, ki vključuje čaščenje, nagovore, molitve, spoved in sv. mašo. Imajo podobno strukturo kakor duhovne vaje v tišini, a so v primerjavi z njimi bistveno bolj množično obiskani. Spremljajo

Najsvetejšega, pripravljajo pridige, spodbuja k molitvi, vabi k spovedi in vsak dan daruje sveto mašo. Udeleženec seminarja pa je do svojega župnika pogosto zelo kritičen. Pozablja na njegovo stanovitnost, ki je ne zmoti prekomeren čustveni naboj. Neomajno in vztrajno služi Kristusu ter prinaša ljudem njegovo odrešenje. Vsak dan, znova in znova. Gotovo se domači župnik veseli udeleženca duhovnega seminarja, ki ga je srečanje z Gospodom na letem tako prevzelo, da mu bo z vso ljubeznijo tudi do domače Cerkve z veseljem hvaležno služil. Skrbi pa ga za tiste udeležence, ki v domači župniji še naprej iščejo enak vzorec oznanjevanja in instant rešitev vseh problemov. Jezus nas uči (prim. Lk 9,23): "Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj". Ter na drugem mestu: "Vzemite nase moj jarem in učite se od mene, ker sem krotak in v srcu ponižen, in našli boste počitek svojim dušam; (prim. Mt 11,29)". Za to pot pa je potrebno soočenje

jih navdušenje, glasno prepevanje, ploskanje ter intenzivno čustvovanje, zlasti to je tudi sicer v današnjem času zelo izpostavljeno. Vsi govorijo, da živimo v pomanjkanju pristnih odnosov in ne znamo več izraziti čustev, tako je tudi ponudba raznoraznih terapevtskih programov obilna.

Razmišljamo dalje, kakšna je vrnitev udeleženca seminarja v domači kraj. V domači župniji njegov župnik prav gotovo z vso skrbjo in ljubeznijo organizira čiščenja

z realnostjo in garanje, ki ni nič kaj lahko. Lepo je samo zavedanje, da je to, zaradi Jezusove obljube, prava pot.

Jana Barba

28. srečanje treh dežel pri Vrbskem jezeru Jezus pravi: Zaupajte!

Srečanje treh dežel oziroma romanje vernikov iz dežele Furlanije, avstrijske Koroške in dela Slovenije bo v soboto, 21. avgusta 2010, pri Mariji na Otoku ob Vrbskem jezeru na avstrijskem Koroškem v celovški škofiji. Geslo letošnjega srečanja se glasi Jezus pravi: Zaupajte!

Srečanje se bo začelo ob 11.15 s slovesnim štirijezičnim somaševanjem škofov in duhovnikov, ki ga bo vodil krški škof msgr. dr. Alois Schwarz. Na začetku bogoslužja bodo predstavniki župnij, ki mejijo na Vrbsko jezero, prinesli vodo za blagoslov, ki jo bodo romarji lahko vzeli s seboj. Po sv. maši bo kulturni program in prijateljsko druženje. Nastopili bodo zbori iz Furlanije (Coro di Latisanotta), Slovenije (zbor Konservatorija za glasbo Jurij Slatkonia iz Novega mesta) ter

pihalna godba Abwerzger in Die Stromlosen iz avstrijske Koroške. Organizatorji bodo poskrbeli za voden ogled Marijine cerkve v nemškem, slovenskem in italijanskem jeziku.

V imenu Cerkve na Slovenskem se bodo srečanja udeležili ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Anton Jamnik, koprski škof msgr. Metod Pirih ter koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Romanje bodo organizirale posamezne župnije in agencija TRUD.

Pobudo za srečanje treh dežel je leta 1981 dal nekdanji videmski nadškof msgr. Alfredo Battisti, celovški škof msgr. dr. Egon Kapellari in ljubljanski nadškof msgr. dr. Aloj-

zij Šuštar pa sta jo takoj podprla. Prvo tovrstno srečanje je bilo leta 1982 na Svetih Višarjah, potem pa vsako naslednje leto v eni izmed (nad) škofij. Leta 2011 bo srečanje v ljubljanski nadškofiji.

Srečanje izmenjaje organizirajo videmska, celovška in ljubljans-

ška (nad) škofija. Globoka vernost in zaupanje v Marijino priprošnjo je skupna vsem trem narodom, ki kot sosodje že več kot 1.200 let živijo drug ob dru-

gem. Srečanje treh dežel je cerkvena iniciativa, ki ima tudi širši kulturni in simbolni pomen. Udeležencem daje priložnost, da povezovalno moč vere začutijo v živo in jo doživijo kot spodbudo za poglobitev osebnega odnosa z Marijo in Bogom ter potrditev osebne in družbene odgovornosti za medsebojno sožitje in sodelovanje med ljudmi, ki presega narodne, kulturne, jezikovne in politične pregrade. Dodatne informacije dobite pri dr. Janezu Grilu, vodji pripravljalnega odbora, GSM: 041/634-667, e-naslov: janez.gril@druzina.si, v vseh treh jezikih pa tudi na spletni strani: <http://www.kath-kirche-kaernten.at/pages/bericht.asp?id=17436>.

gril@druzina.si, v vseh treh jezikih pa tudi na spletni strani: <http://www.kath-kirche-kaernten.at/pages/bericht.asp?id=17436>.

Papeški svet za pastoralo migrantov in popotnikov

Turizem, praznovanje različnosti

Tema svetovnega dneva turizma, ki ga je predlagala pristojna svetovna organizacija: "Turizem, praznovanje različnosti", nam odpira poti za srečanje s človekom v njegovi različnosti in antropološkem bogastvu.

Različnost je dejstvo, stvarnost, in kot pravi papež Benedikt XVI., je tudi nekaj pozitivnega, pravzaprav dobrina, ne pa grožnja ali nevarnost, zato si želi, da bi "vsi ljudje sprejeli ne samo obstoj kulture drugega, ampak bi se z njo tudi obogatili". Izkušnja različnosti je človeškemu bivanju lastna, saj razvoj vsakega posameznika poteka po stopnjah, ki spodbujajo osebno rast in zorenje. Gre za postopno odkrivanje tega, kar nas obdaja in kar nas razlikuje od drugega. Pri pozitivnem vrednotenju drugega opažamo protislovje, ko po eni strani ugotavljamo, da se kulture in verstva v dobi globalizacije vedno bolj zblížujejo in da v središču vseh kultur cveti pristna želja po miru, medtem ko po drugi strani prihaja do nerazumevanja, predsodkov in globoko zakoreninjenih nesporazumov, ki dvigajo pregrade in razpihujejo spore. V nas je strah pred drugačnim in neznanim. Zato si moramo prizadevati, da bomo diskriminacijo, ksenofo-

bijo in nestrpnost preobrazili v razumevanje in vzajemno sprejemanje, pri čemer bomo hodili po poteh spoštovanja, vzgoje ter odprtega, graditeljskega in obvezujočega dialoga.

Pri tem naporu ima Cerkve pomembno vlogo, saj izhaja iz globokega prepričanja papeža Pavla VI. (1963-1978), ki ga je izrazil v okrožnici Ecclesiam suam, da "mora Cerkve vstopiti v dialog s svetom, v katerem živi. Cerkve postaja beseda, postaja sporočilo, postaja pogovor". Če hoče biti graditeljski in iskreni dialog pristen, "se mora izogniti popuščanju, relativizmu in sinkretizmu, napajati ga mora iskreno spoštovanje do drugih ter velikodušen duh sprave in bratstva".

S tega vidika je turizem, če omogoča stik z drugačnimi načini življenja, drugimi verstvi ter pogledi na svet in na njegovo zgodovino, prav tako priložnost za dialog in poslušanje, predstavlja povabilo k izogibanju zaprtosti in lastno kulturo in k odpiranju ter soočanju z drugačnimi načini mišljenja in življenja. Ni torej presenetljivo, če skrajneži in fundamentalistične teroristične

skupine turizem doživljajo kot nevarnost in kot cilj, ki ga je treba uničiti. Medsebojno poznavanje bo pomagalo pri gradnji pravičnejše, solidarnije in bolj bratske družbe.

Začetno človekovo izkušnjo gleda različnosti danes doživljamo

tudi v virtualnem svetu, tem kozmičnem velemestu, ki je nenehno na voljo vsakomur. Prek te prvotne virtualne, kinemato-

grafske oblike turizma lahko različnost opazujemo od blizu, saj nam približa oddaljenega človeka. Ta oblika turizma prva povečuje različnost.

Še posebej pa je turizem v smislu fizičnega potovanja tisti, ki poudarja naravno, ekološko, družbeno, kulturno, premoženjsko in religiozno različnost ter nam odkriva skupno opravljeno delo, sodelovanje med narodi, edinost ljudi v ču-

omejitve. Če se turizem razvija brez etike odgovornosti, pride vzporedno do nevarnosti enoličnosti in lepote kot "čara pokvarjenosti" (prim. Mdr 4,12). Do tega pride na primer, ko domačini turistom iz svojih izročil pripravijo predstavo in jim nudijo različnost kot tržni proizvod zgolj zaradi dobička. Vse to zahteva napor obiskovalca in domačina, da bosta lahko vzpostavila držo odprtosti, spoštovanja, bližine in zaupanja. Tako se bosta v želji po srečanju drugih, spoštovanju njihove osebne, kulturne in verske različnosti, odprla dialogu in razumevanju.

Različnost temelji na skrivnosti Boga. Stvariteljska beseda je izvor bogastva vrst, na čelu z njim/njo, ki je "podoba in podobnost" Boga. Svetopisemska poetična beseda je beseda različnosti, utemeljiteljica identitete sleherne ustvarjene reči, saj je stvarnik prvi, ki je opazoval lepoto in dobroto vsega, kar je naredil (prim. 1 Mz 1). Bog je tudi tista čudovita moč, počelo edinstvo vseh različnosti, ki se kažejo kot "razkritje Duha v korist vseh" (1 Kor 12,7). Ob opazovanju različnosti človek odkriva sledove Božjega v človeških stopinjah. Skupen različnosti verujočemu odpira pota za približevanje neskončni Božji veličini. Kot pojav z možnostjo posvečevanja različnosti pa je turizem za nas

lahko tudi krščanski, odprta pot do njegove kontemplativne izpovedi.

Bog Cerkvi daje nalogo, naj v Kristusu Jezusu in v moči Svete Duha oblikuje novo stvarstvo in osredini v Njem (prim. Ef 1,9-10) vse bogastvo človeške različnosti, ki jo je greh spremenil v delitve in spore, da bi prišel k "utemeljitvi nove družbe v duhu binokosti, v kateri različni jeziki in kulture ne bi več predstavljali nepremostljivih meja kot po Babilonu, ampak bi bilo mogoče prav v taki različnosti uresničiti nov način komunikacije in občestva".

Te misli lahko opogumijo vse, ki se ukvarjajo s pastoralo turizma, zlasti to tistih, ki po svoje trpijo zaradi tega pojava, čeprav je le-ta znamenje našega časa in nosi v sebi pozitivne vidike, ki smo jih znova poudarili ob nedavni 40. obletnici objave direktorija Peregrinans in terra. Božji duh naj premaga sleherni ksenofobijo, diskriminacijo, razisevanje, zblížja oddaljene, v zrenju edinstvo/različnosti ene človeške družine, blagoslovljene od Boga. Duh je tisti, ki združuje v edinstvo in miru, harmoniji in vzajemnem priznanju. V Njem sta red in dobrota sedemdnevnega stvarjenja. Naj On vstopi v izmučeno človeško zgodovino tudi prek turizma.

nadškof Antonio Maria Veglio'
predsednik
nadškof Agostino Marchetto
tajnik

Mašo je daroval msgr. Franc Kramberger, osrednje predavanje pa je imel dr. Jože Kopeinig

Veliko ljudi na tradicionalnem 22. romanju treh Slovenij na Svetih Višarjah

Na Svetih Višarjah, blizu tromeje med Italijo, Slovenijo in Avstrijo, se je minulo nedeljo, 1. avgusta, ob 650. obletnici romarske poti že 22. tradicionalnega srečanja treh

vom *Dialog - iskati resnico in v njej živeti!*, v katerem je množico prisotnih Slovencev iz treh Slovenij nagovarjal k dialogu, strpnosti, prijaznosti in iskanju skupne resnice, ki nas edina lahko

po njegovem osvobaja in nam kot narodu omogoča polno življenje. Če lahko damo samo kratek komentar k letošnjemu romanju treh Slovenij, bomo rekli, da je dr. Kopeinig pripravil zares imenitno predavanje, saj je nagovarjal prav vse, skušal združiti vse in nagovarjal k združevanju, sodelovanju, dialogu, lepšemu skupnemu življenju. Dolgoletni udeleženec srečanj na Sv. Višarjah prof. Tomaž Pavšič nam je pomenljivo dejal, da se je srečanje zares "prišlo in tako naše Svete Višarje zares postajajo duhovno središče, polno plemenite simbolike, ki lahko nagovarja tudi ljudi, ki niso verni!"

Dr. Kopeinig je o Svetih Višarjah dejal, da so "strateška točka Združene Evrope, kjer so se že nekdanje zbirali verniki romanskih, slovanskih in germanskih

dejal, da so romarski kraji pravšnja glavna mesta sveta. O Svetih Višarjah je dodal, da so simbol združene Evrope, kraj srečanja in dialoga med sosednjimi narodi in kulturami.

Sicer pa je dr. Kopeinig glavno misel svojega predavanja razgrnil v svojem pogledu na potrebo in nujno po dialogu, "ki naj bi nam omogočal bolje spoznati resnico o naši zgodovini, se z njo spravi-

vinska resnica sicer res ena sama, da pa jo vsak po svoje tolmači, navaja, interpretira, kot se je tudi spomnil trpljenja pod fašizmom, nacizmom, komunizmom, o slovenskem narodu pa je dejal, da ni ne boljši in ne slabši od drugih narodov. Iz zgodovine bi se po dr. Kopeinigovem mnenju morali vsi naučiti, kako potreben in pomemben je polden dialog med nami vsemi, saj

pa zato, da bi znali bolje in veliko bolj sogovornike poslušati. Cilj dialoga po njegovem ni v tem, "da množimo besede, marveč da raste ljubezen, da zmagata resnica. Dialog pomeni iskati resnico in v njej živeti!" Dr. Jože Kopeinig je svoje predavanje končal z besedami: "Le v iskrenem dialogu in z vzravnano hrbtnico bomo premagali, kar nas še ločuje, in le tako bomo

izjemno pomen Svetih Višarj in božjepotnega središča skozi stoletja in nato dejal: "Že od 16. stoletja so Svete Višarje imenovali 'Božja pot treh narodov', danes lahko rečemo 'Božja pot Evrope'. - In temu jubilejnemu dogajanju pridružujemo danes 'Srečanje treh Slovenij'. Slovenska beseda 'srečanje' vključuje besedo 'sreča'". V svoji homiliji je nadškof spregovoril predvsem o verskih resnicah in je prikazal tri matere: Marijo, Cerkev in domovino, a dotaknil se je tudi odnosa vernika do države in domovine Slovenije: "Odkar imamo samostojno neodvisno državo, pišemo sami svojo zgodovino v svojo knjigo, ne več v zgodovinsko knjigo drugega naroda; smo svoji gospodarji pred svetom, tudi pred Bogom, sami smo odgovorni za vse, kar se dogaja pri nas".

Prav zato po mnenju nadškofa: "Po skoraj 20 letih samostojnosti ugotavljamo, da ni vse tako, kakor smo pričakovali. Mnogi so, žal, celo razočarani, malodušni, brezvoljni, naveličani, bolj obrnjeni v preteklost kot v prihodnost. Vsi, ki oblikujemo življenje v matični domovini, pa tudi v zamejstvu in izseljenstvu, si moramo prizadevati, da bo naše življenje bolj pravično, solidarno, dostojanstveno, manj zamorjeno, bolj veselo in srečno, manj sprto, razdvojeno in bolj spravno. Vsem, ki se danes udeležujemo

že 22. srečanja treh Slovenij na Svetih Višarjah, in vsakemu posebej, želim ponoviti o domovini Jezusove besede: 'Glej, tvoja mati!' Vzemi jo k sebi! Nosi jo v svojem srcu! In ko smo že nekaj let v družini evropskih narodov, skrbimo v podvojnem meri, da bo ostala mati, da bo ohranila svojo identiteto, krščanske korenine, vero očetov, svoj jezik, ki je po bl.

Dr. Jože Kopeinig (foto JMP)

Slovenij, ki ga organizirata Rafaelova družba in Zveza evropskih izseljenskih duhovnikov, udeležilo vsaj tri tisoč slovenskih ljudi iz Slovenije, zdomstva in zamejstva. Osrednje predavanje na tradicionalnem svetovišarskem srečanju in romanju je imel rektor Katoliškega doma v Tinjah na Koroškem dr. Jože Kopeinig, medtem ko je opoldansko mašo v nabito polni cerkvi daroval mariborski metropolit in nadškof dr. Franc Kramberger ob somaševanju izseljenskih in drugih duhovnikov.

Udeleženci romanja treh Slovenij na Svete Višarje so se zbirali že pred osmo uro, kajti prav takrat se je začel križev pot, ki je vodil do cerkve Matere Božje na Svetih Višarjah, ki jo krasijo imenitne poslikave Toneta Kralja. Križevga pota se je udeležilo več kot sto vernikov, letos so ga posvetili blaženemu Lojzetu Grozdetu in trpljenju, ki se je zgodilo v Hudi jami. Sicer pa so organizatorji povedali, da je na Svete Višarje letos prišlo več na Srečanje treh Slovenij vsaj 600 ljudi, med njimi izjemno veliko takih, ki na Svete Višarje prihajajo vsako leto. Dr. Jože Kopeinig je po pozdravu predsednika slovenskih izseljenskih duhovnikov Janeza Puclja imel za svetiščem višarske Matere Božje predavanje z naslo-

Lojze Peterle, dr. Peter Vencelj, dr. Andrej Capuder (foto JMP)

narodov. Tu se niso zbirale armade z orožjem in nabojem sovraštva drug proti drugemu, temveč z nabojem vere in ljubezni, sprave in bratstva med narodi". Dr. Kopeinig se je nato nagnil na misel nemškega kanclerja in enega ustanoviteljev sedanje Evrope Adenauerja, ki je

ti in v njej sproščeno zaživeti". Poudaril je, da skupna zgodovina združuje in razdvaja, po njegovem bi jo morali pisati s svinčnikom in ne s črnilom, to pa zato, da bi lahko sproti in sproščeno dodajali nova spoznanja in nova vedenja, ki prihajajo o preteklosti na dan. Poudaril je, da je zgodov-

v globaliziranem svetu edino z dialogom "skupaj z drugimi iščemo resnico o človeku, o svetu in o Bogu". In dr. Kopeinig je zatrdil, da resnice ni mogoče iskati brez dialoga z drugače mislečimi. Prav tako je zatrdil, da katoliška Cerkev ne more razlagati Božje resnice ljudem, če le-teh najprej sama ne poslušajo, kot je tudi poudaril, da resnica niti enemu posamezniku ni vsa dostopna.

"Dialog zahteva ponižno spoznanje, da nihče nima monopola nad resnico-noben učitelj, noben duhovnik, noben državnik, tudi noben papež", je dejal dr. Kopeinig, ki je tudi zatrdil, da dialog "ni in ne more biti zmagoslavje enih nad drugimi", kajti pri dialogu ni porazenca in ne zmagovalca, temveč smo vsi soudeleženi, skupno obogateni z novimi spoznanji. Zato se je dr. Kopeinig zavzel za lepše in bolj strpno življenje na vseh ravneh, na osebni in seveda tudi javni ravni, za večjo simpatijo med ljudmi, predvsem

sposobni za iskreno spravo". Slovesno mašo je daroval metropolit in mariborski nadškof dr. Franc Kramberger, ob katerem je sodelovalo veliko izseljenskih in drugih slovenskih duhovnikov, višarska Marijina cerkev pa je bila pretresna za vse vernike, zato jih je izjemno veliko poslušalo mašo tudi pred njo. Nadškof dr. Kramberger je najprej poudaril

Dr. Branko Zorn in dr. Zvone Štrubelj (foto JMP)

Prvačkovci se veselimo z novomašnikom Andrejem Vončino

Prvačkovci smo veseli in ponosni, ker je bila naša župnija po 83 letih spet blagoslovljena z novomašnikom, ki se je rodil leta 1983. Za ta dar se Bogu in našemu zavetniku Sv. Andreju prisrčno zahvaljujemo. Doživetje je bilo veličastno -

enkratno, kot da se nebo dotika naših src in cele vasi. Varstvo naše nebeške Matere in Božji blagoslov naj ga spremlja vedno in povsod. / S. Č.

Dragi Andrej!

Te Jezus je izbral,

da apostol bi njegov postal. Pod svoje naj skrije te srce, posvetne želje naj zatre.

Na Tabor naj te pelje po razsvetljenje, na Kalvarijo po ljubezen in trpljenje. Naj bo Jezus tvoja moč, naj ti vedno bo v pomoč.

K Jezusu boš ovce vodil, o kraljestvu Božjem jim govori.

Zakramente boš delil, z Jezusom trpljenja kelih pil.

Sveti Duh naj te vodi, vseh zaprek osvobodi. K Mariji vedno se zateči, po njej pot vodi k večni sreči.

S. Č.

Kratke

Vsakoletno romanje na Barbano: 30. avgusta

Slovenske župnije goriške, tržaške in videmske škofije vabijo na vsakoletno romanje na Barbano, združeno z molitvenim

dnem za duhovne poklice, ki bo v ponedeljek, 30. avgusta. Romarsko sv. mašo ob 11. uri bo vodil celjski škof, msgr. Stanko Lipovšek.

Jamlje: sv. Benedikt

V vasi Vižintini, ki spada pod župnijo Jamlje v goriški nadškofiji, imamo madžarsko kapelico, ki je posvečena sv. Benediktu. Obnovljena in posvečena je bila 29. maja 2009 ob prisotnosti predsednika madžarske države, predstavnikov cerkvene in civilne oblasti in še zlasti Madžarov, ki so prišli na slavo. Na godovni dan sv. Benedikta se zberemo župljani in med drugim molimo za vse, ki so v prvi svetovni vojni padli na našem Krasu. Tako je bilo tudi letos, ko je mašno slavje vodil naš g. župnik Ambrož Kodelja. / Marco Peric

Več kot 50 tisoč strežnikov v Rimu

V sredo in četrtek, 4. in 5. avgusta, se je na mednarodnem romanju v Rimu zbralo okrog 53 tisoč ministrantov iz 17 evropskih držav. Vrhunec srečanja je pomenila sredina papeževa avdiencia na Trgu sv. Petra.

škofu A. M. Slomšku 'ključ do zveličavne narodove omike', se pravi kulture, ki so jo ustvarjali naši predniki skoz več kot 1250-letno zgodovino, ki razodeva slovensko dušo in slovenskega duha! Glej, tvoja Mati! - Marija, Cerkev in domovina"! Med sveto mašo je pel slovenski mešani pevski zbor iz Augsburga v Nemčiji, ki je tudi pomagal sooblikovati kulturni program, s katerim se je srečanje-romanje treh Slovenij na Sv. Višarjah tudi končalo. Med programom so imeli krajše nagovore številni vidni slovenski politiki, med njimi evropski poslanec Lojze Peterle ter Mojca Kucler Dolinar, prisotni pa so bili tudi nekdanja ministra Andrej Capuder ter Andrej Bajuk in številni drugi vidni predstavniki slovenskega življenja iz zamejstva, izseljenstva in Slovenije, predvsem pa smo na Svete Višarje prišli vsi tisti, ki verjamemo v enotni slovenski kulturni prostor, iščemo pomoč pri Višarski Materi Božji in še verjamemo v lastno in slovenskega naroda prihodnost!

Jurij Paljk

Kratki

Mediateca. GO "Ugo Casiraghi" v poletnem času

Mediateca. GO "Ugo Casiraghi" je zaprta v poletnem času od 31. julija do 29. avgusta. Mediateka, ki je odprta javnosti od 10.

junija, šteje že 160 članov, ki si lahko izposodijo filme, prebirajo filmske revije in knjige, uporabljajo računalnike.

V prvih petdesetih dneh delovanja so si mediateko ogledali številni obiskovalci, zlasti študentje, ki so nove prostore vzljubili in jih uporabljajo za ogled filmov in študij.

Prvi obiskovalci še najbolj cenijo možnost izposojanja filmov na dvd nosilcu. Vsakdo si lahko izposodi dva dvd-ja za sedem dni. Mediateka je gostila tudi predstavitve avtorjev in knjig. Dne 20. julija se je goriški publiki predstavil Enrico Nascimbeni, novinar in pesnik. Številnemu občinstvu je predstavil zbirko poezij Non poesie - L'amore ai tempi di MySpace, njegove poezije so prebirali Gabriella Gabrielli, Alberto Princis in Pierluigi Pintar. V juliju je bila mediateka tudi eno izmed prizorišč letošnje Nagrade Sergio Amidei. Mediateca. GO bo ponovno odprta od ponedeljka, 30. avgusta, in sicer od ponedeljka do petka, od 15. do 19. ure.

Podgora: Note v mestu

Krajevna skupnost Podgora in glasbena šola Citta' di Gorizia vabita na koncert skupine Ensemble Jazz omenjene glasbene šole z naslovom Note v mestu, ki bo potekal v soboto, 7. avgusta, ob 20.30 v Attemsovem parku v Podgori. Na večeru, ki ga je finančno podprla Fundacija Goriške hranilnice, bodo nastopili Letizia Ranalletta (glas), Pierpaolo Gregoric (tenor), Eugenio Dreas (bas), Gianvito Cardarola (klavir) in Riccardo Chiarion (bobni). Vstop prost.

Projekt goriške pokrajinske uprave

Razpis za 100 fotovoltaičnih naprav do 22. avgusta

Pokrajina Gorica je v sklopu delovanja odbornišva za okolje, skupaj z ustanovama Ener (Ente nazionale per le Energie Rinnovabili) in Energescio z javnim razpisom podprla projekt, ki nosi naziv 100 fotovoltaičnih naprav za 20 kWp na teritoriju Pokrajine Gorica. Pokrajina Gorica je v ta namen že izdala sklep pokrajinskega odbora št. 54 z dne 14. aprila 2010. Posebnost razpisa je ta, da si je možno s 300 evri pridobiti fotovoltaično napravo 20 kWp, ki bo za 20 let brezplačno proizvajala elektriko. Te ugodnosti pa bo lahko koristilo prvih 100 prijavljenih na razpis, ki bodo seveda spoštovali določene zahteve.

Na podlagi prijavljenih prošelj, ki jih lahko predstavijo fizične in pravne osebe s stalnim bivališčem oz. sedežem na področju podjetja Energescio, bo sestavljena najprej kronološka lestvica, nato pa še lestvica na podlagi tehnične ekspertize, po kateri bo ugotovljena konkretna proizvodnja naprave (izpostavljenost

proti jugu z azimutom +0 - 15°).

Na podlagi druge lestvice bo določeno, komu bo Energescio postavil inštalacije fotovoltaične naprave, ki bo nudila energijo za GSE (Gestore dei Servizi Elettrici), ta pa bo lastniku

postavitvi fotovoltaične naprave oz. uporabniška pravica (najemnina, uporaba itd.). Pri tem morajo vedeti, da bodo za 20 let "prodajali" proizvedeno električno energijo, ki jim bo izplačana preko t. i. "energetskega računa" (conto energia), pri tem velja sklep št. 74/08 AEEG (Autorità per l'Energia Elettrica ed il Gas). Obenem se bodo morali obvezati, da bodo skrbeli za dobro delovanje in vzdrževanje fotovoltaične naprave, ki jim ga bo zgradila Energescio. Če bo prosilec uvrščen v dokončno lestvico, bo moral dati 300 evrov, ki bo nekakšna "članarina", v trenutku podpisa pogodbe s tehničnim partnerjem Energescio. V primeru, da ne pride do podpisa pogodbe, bodo 300 evrov vrnil.

Če bo prosilec uvrščen v dokončno lestvico, bo moral dati 300 evrov, ki bo nekakšna "članarina", v trenutku podpisa pogodbe s tehničnim partnerjem Energescio. V primeru, da ne pride do podpisa pogodbe, bodo 300 evrov vrnil.

Podrobne informacije je mogoče najti na spletni strani www.eneritalia.org. Prošnje (samo s priporočenim pismom) zbira Občina Trzič - Konzorcij za industrijski razvoj, Ul. Bologna 1 do 22. avgusta 2010 ob 12. uri.

JČ

Komelova obletnica

V soboto, 14. avgusta, bo poteklo 50 let od smrti goriškega skladatelja, organista, pevovodje slovenskih, italijanskih in furlanskih zborov Emila Komela (1875-1960). Obletnico so prvi obeležili v mestni četrti Podturn (San Rocco), kjer je Komel v letih 1902-48 vodil zbor. V sredo, 4. avgusta, so v Kulturnem središču Incontro ob cerkvi predstavili publikacijo o njem, ki jo je uredil Vanni Feresin, sodelovali so Laura Madriz, časnikarka Erika Jazbar in ravnatelj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, prof. Silvan Kerševan.

Na dan obletnice, 14. avgusta, pa bo ob 18. uri prof. Alessandro Arbo predaval o Komelu in sakralni glasbi v njegovem času; ob 19. uri bo v podturnski cerkvi maša zadušnica, ki jo bo spremljal zbor profesorjev šole Komel.

Sonce miru 2010 v Kulturnem domu v Gorici
Lutke sožitja Brede Rovšek

V ponedeljek, 2. avgusta 2010, so v galeriji Kulturnega doma ob krajšem nagovoru Igorja Komela, Marka Marinčiča, Karla Mučiča in Andree Bellaviteja odprli razstavo Sonce miru 2010, s podnaslovom Lutke sožitja mentorice in animatorke Brede Rovšek. Razstava je posvečena vsem otrokom po svetu, prizadetim v raznih vojnih morijah. Pri izdelavi lutk so namreč sodelovali otroci združenja za negovanje begunskih otrok Ikar iz Medvod

stavnik združenja organov ADO in pri tem podčrtal pomen podarjanja organov, Bellavite pa je v imenu skupnosti Arcobaleno povabil prisotne, naj se udeležijo tudi srečanj za mir 6. avgusta v Spominskem parku v Gorici in 9. avgusta jutraj v Avianu. Prireditev Sonce miru spada med pobude, ki se v dneh "opomina prvega uničevanja" vrstijo na Goriškem in skozi celo leto v goriškem Kulturnem domu pod naslovom Vsi drugačni, vsi enakovredni. Še posebej pa želi poudariti 6. in 9. avgust, obletnici, ki sta pred 65 leti na japonski mesti Hirošima in Nagasaki padli pogubni prvi atomski bombi. Sonce miru prirejata kulturna združenja Maja in goriški Kulturni dom, v sodelo-

pri ljubljani. V uvodnih besedah je Igor Komel poudaril tri dejstva: 15. izvedbo te prireditve, ki želi opozarjati na neizmerno bogastvo - mir, sodelovanje z Brede Rovšek, s katero so delali tudi otroci iz Srebrenice - prav letos poteka 15 let od grozovitega genocida - in spomin na pred nedavnim prizgledaj umrlo učiteljico Aleksandro Maraž, ki je vselej z navdušenjem ustvarjala v pisanih mavričnih barvah sonce miru z goriškimi otroki. Marinčič je pozdravil v imenu goriške Pokrajine, Mučič kot pred-

vanju s športnim združenjem Dom Gorica, Slovenskim dijaškim domom Simon Gregorčič, posoškim Združenjem darovalcev organov ADO in skupnostjo Arcobaleno iz Gorice. Pokroviteljji pobude so Fundacija goriške hranilnice, SKGZ in pokrajina Gorica. Razstava bo odprta do 25. avgusta 2010 od ponedeljka do petka od 10. do 13. ure.

Dramski odsek PD Štandrež

Priljubljeni komedijanti ne mirujejo!

Ko se v poletnih dneh gledališke ljubiteljske skupine najraje malce odpočijejo in si nabirajo moči ter ideje za naslednjo sezono, igralci dramskega odseka PD Štandrež neutrudno obiskujejo bližnje in daljne odre ter s svojimi daljšimi in krajšimi odskriimi uprizoritvami pestrijo kulturne programe, ki polepšajo vroče poletne večere. Čakajoč na 9. oktober, ko bodo s komedijo Gugalniki Novaka v režiji Jožeta Hrovata nastopili na finalnem delu Linhartovega srečanja 2010 - 49. Festivala gledaliških skupin Slovenije v Postojni in se potegovali za enega izmed matičkov, so s humorno enodejanko Stari grehi v razpoznavni režiji Janeza Starine nastopili v Oseku in Pevmi ob praznovanju zavetnice sv. Ane. Vsakič sta odlična igralca Majda

Zavadlav in Božidar Tabaj izzvala malho smeha in doživela navdušeno ploskanje občinstva, ki zelo rado spremlja njuno odsko ustvarjanje. Nič manj navdušujoč ni bil nastop štandreških igralcev s celovečerno predstavo Gugalniki, ki nudi vse polno smešnih trenutkov ob situacijski komiki, v nedeljo, 11. julija, ko so se z njo predstavili v Vipavskem Križu. V torek, 24. avgusta, bodo z istim delom nastopili na sugestivnem trgu za univerzo v Kopru, na večeru v organizaciji Zveze kulturnih društev, ki celo poletje ob torkih prireja kulturne večere na Obali, tudi kulturno osvežitev. Novakov humor bodo člani štandreškega dramskega odseka, ki je prav gotovo najbolj dejavna ljubiteljska gledališka skupina v za-

Foto DP

mejestvu in verjetno tudi v bližnji okolici na slovenskih tleh, v soboto, 28. avgusta, ponesti še v Kanal, kjer bodo nastopili na slikovitem trgu Kontrada. Tu je večkrat nastopilo tudi Slovensko narodno gledališče Nova Gorica; s svojim srednjeveškim videzom je idealen prostor za gledališke predstave na prostem. V nedeljo, 1. avgusta, je dramski odsek razvedril občinstvo v Temnici na Krasu. Na vaškem trgu

pred cerkvijo sta Majda Zavadlav in Božidar Tabaj s kratkima komedijskima enodejankama Interesantno..., a ne gre (na sliki) in Stari grehi v režiji Janeza Starine, v katerih sta se kot vselej mojstrsko in z duhovito mimiko prelevila v nastopajoče komične like, pošteno spravila v smeh gledalce, ki so se ob zadovoljstvu presenečenih prirediteljev zbrali v res velikem številu, tako da ni izostalo niti ponovno povabilo za nastop, ki bo v prihodnje spet razjasnil lica in srca domače publike. Sicer majhna kraška vasica Temnica se lahko ponaša z razvejenim delom na kulturnem, športnem, jamarskem in turističnem področju. Vse te dejavnosti pestrijo poletne večere na Krasu. /IK

Na pobudo kriške operne akademije in SKD Hrast

Opera Il Campiello tudi v Doberdolu

Operna komedija Il Campiello, ki jo pripravlja Mednarodna operna akademija Sv. Križ pri Trstu, bo v naslednjem tednu gostovala tudi na Goriškem. Po premieri in prvih ponovitvah na Tržaškem bo kriška akademija pod vodstvom mednarodno uveljavljene basista Aleksandra Švaba gostovala tudi v Doberdolu: opero si boste lahko ogledali v ponedeljek, 9. avgusta, ob 21. uri v novem občinskem parku (zraven telovadnice). V primeru dežja bo opera na sporedu v torek, 10. avgusta, ob 21. uri prav tako v ob-

činskem parku. Doberdolsko ponovitev prireja s kriško akademijo tudi doberdolsko društvo SKD Hrast. Kriška operna akademija praznuje letos tretjo obletnico obstoja. Nastala je kot pevska odskočna deska za številne mlade pevce, ki pri nas gojijo ljubezen do lirčne glasbe. Primerno kakovost je pobudi vdahnil uveljavljeni operni pevec Aleksander Švab, ki je doma iz Sv. Križa. Naravno je bilo torej, da se je tudi operna akademija oblikovala v

basistovem rodnom kraju. Tam so leta 2008 prvič na oder postavili Mozartovo Figarovo svatbo, lani pa Puccinijevu stvaritev Gianni Schicchi.

zgodbo beneških prebivalcev malega trga (ki mu pravimo campiello), kjer se dogajajo ljubezenske zgodbe in poroke, a tudi medsosedska kreganja in spo-

Il Campiello je opera, ki je nastala izpod peresa skladatelja Ermanna Wolfa Ferrarija, njena predloga pa tiči v znanem istoimenskem dramskem delu Carla Goldonija. Gre za življenjsko

ri. Iz lahkotnega ozračja, ki vse skozi preveva delo, pa v sklepem razmišljanju glavnih junakov izluščimo tudi nauk, ki omejneno lahkotnost postavlja v nekoliko resnejši okvir. /AČ

14. junij 2010: prvi dan poletnega središča SREČANJA 2010 Sončnica-Olympia...

Otroci ne poznamo animatorjev, animatorji ne poznajo nas. Zato... To smo mi!!!

Imenujem se Martina, stanujem v Gorici in sem stara 7 let. Obiskujem osnovno šolo Oton Župančič v Gorici in sem zaključila 1. razred. V poletnem središču je lepo.

Ime mi je Chiara. Stara sem 7 let in stanujem v Gorici. Končala sem 1. razred osnovne šole Župančič. Letos sem prvič v poletnem središču Srečanja. V središču sta tudi sestrica Alice, stara 5 let, in bratec Nicola, ki ima komaj 3 leta.

Ime mi je Robin. Ko sem prvi dan prišel v poletno središče v Zavod Sv. Družine, smo se otroci in animatorji spoznavali. Nekatere

pet: jaz, brata Jernej in Bernard, ki mi vedno nagajata, mama in tata. Uspešno sem končala 3. razred osnovne šole Alojz Gradnik v Števerjanu. V poletnem središču sem drugo leto. Tu mi je všeč, ker spoznaš veliko prijateljev.

Imenujem se Luka Z. Imam 8 let. Obiskoval bom 4. razred osnovne šole Fran Erjavec v Štandrežu. Stanujem v Gorici, v poletnem središču sem že tretje leto. Moj najljubši šport je "curling", rad igram tudi nogomet. Moja najljubša hrana je "polpeta", zelenjave pa ne maram.

Ime mi je Lili. Stara sem 9 let in obiskujem osnovno šolo v Pevmi.

riala. V četrtek pa so nam animatorji pripravili lov na zaklad. (Salvatore)

V tem tednu se res nismo dolgočasili. Bili smo pri konjih v Remudi, kjer smo se tudi gugalni na gugalnicah in se spuščali po toboganu. V četrtek smo imeli lov na zaklad; naša skupina je zasedla drugo mesto. V petek smo tekmovali v poligonu. Bili smo tudi v delavnicah organizacije C. I. S. I., kjer so nas naučili delati izdelke iz recikliranega papirja. (Nicole) V poletnem središču mi je zelo všeč. Danes smo tekmovali v poligonu. Potem smo se po skupinah kopali v bazenu. V središču vsak dan rišemo ali barvamo. V torek smo v delavnici ročnih del izdelali veliko izdelkov. (Karolina)

V tem tednu smo se kopali v bazenu, vsako jutro smo telovadili, igrali smo nogomet, zbijanje, bili smo na Soči, igrali smo se lov na zaklad. Bili smo tudi v C. I. S. I. - izdelali smo izdelke iz recikliranega papirja, tekmovali smo v poligonu. Vsak dan smo tudi jedli kosilo. (Bernard)

V središču se igramo, telovadimo in hodimo na sprehode. Bili smo v Remudi in v C. I. S. I. V središču tudi rišemo, pišemo, izdelujemo izdelke. Zelo mi je všeč, ko nam animatorji pripravijo lov na zak-

Danes smo šli "skejati" na rampo. Niti enkrat nisem padel in bilo mi je zelo všeč. (Samuel) V petek smo šli z animatorjem

li. (Marco)

V poletnem središču imamo bazen. Jaz v njem plavam, plešem in se zelo zabavam. (Chiara)

li razstavo igrač, ki je v palači Coronini v Gorici. Spremljali so nas animatorji Eva, Valentina, Miha in minianimatorji Peter, Matija in

otroke sem že poznal. Spoznal sem animatorko Majo, Marijo, Evo, Valentino, Veroniko, animatorko Miho in mini animatorje Petra, Matijo in Tadeja. Z njimi se vsak dan ukvarjam s športom, z animatorko Marijo sem prvi dan tudi risal. Z animatorjem Miho vsak dan vsi skupaj pol ure telovadimo. Rad se igram Med dvema ognjema, rad hodim tudi v bazen. Všeč mi je, ko z animatorkama Majo in Evo izdelujemo marsikaj lepega. Izdelal sem že kužka, kravo in mucu. Všeč mi je bil tudi lov na zaklad. Upam, da bo konec tedna sončen in da nam bo koordinatorka Damijana dovolila iti v bazen.

Jaz sem Alex, imam 8 let in prihajam iz Sovodenj ob Soči. Obiskoval bom 3. razred osnovne šole, šola mi pa ni všeč. Všeč mi je nogomet, rad se lovim, skrivam in zelo rad igram Med dvema ognjema. Zelo rad plavam v bazenu. Poletno središče obiskujem že drugo leto.

Imenujem se Michela. Stara sem 8 let. Živim v Števerjanu, kjer bom obiskovala 4. razred osnovne šole Alojz Gradnik. Nimam nobenega brata in sestre. Letos sem v središču drugo leto.

Ime mi je Salvatore in imam 6 let in pol. Rodil sem se 18.8.2003. Živim v Gradišču ob Soči. Všeč mi je nogomet. V poletnem središču se rad igram namizni nogomet. Pišem in rišem z desno roko.

Imenujem se Bernard. Star sem 7 let. Stanujem v Števerjanu. V poletnem središču rad nagajam deklicam. Tukaj sem že drugo leto. Imenujem se Petra F. Imam 7 let. Prihajam iz Gorice in na jesen bom obiskovala 2. razred osnovne šole. Letos sem že tretje leto v poletnem središču. Zelo rada rišem.

Jaz sem Francesco in imam 9 let. Rojen sem 27. marca 2001. Septembra bom obiskoval 4. razred osnovne šole. V poletno središče Srečanja prihajam že peto leto. Moj najljubši šport je nogomet, v središču sta mi všeč jutranja telovadba in športna dejavnost.

Živim v Novi Gorici. V središču rada rišem in se kopam v bazenu. Jaz sem Silvia in imam sedem let. V Poletnem središču sem z bratom Lorisom, ki ima 3 leta. Zelo rada rišem.

Imenujem se Izak. Imam 12 let. Končal sem 1. razred nižje srednje šole Ivan Trinko. Živim v Gorici. Moja najljubša žival je pes, moj najljubši šport je odbojka. V poletnem središču mi je zelo všeč bazen. Všeč mi je lepo vreme, ne maram dežja. Imam brata, ki mu je ime Luka. Moja najljubša hrana so pica s pršutom, pašta z mesno omako, riž, hrenovke, šunka, "polpeta", kebab in sladoled. Ne maram zelenjave. Moja najljubša pijača je čaj, pa tudi sok, voda in kokakola.

Bazen, jutranja telovadba, delavnice...

Delovni dan ali teden v poletnem središču

V torek nas je animator Miha peljal na Sočo. Bili smo tudi v Remudi, kjer smo videli konje in plezali po plezalnih, ki so v bližnjem parku. V sredo je bilo oblačno vreme, zato smo z animatorkama Majo in Marijo izdelovali izdelke iz odpadnega mate-

lad, poligon in ko nam naša koordinatorka središča Damijana postavi vsak dan uganko dneva in potem nagradi s slaščico tiste, ki uganko uganemo. (Stefania) Ko se zjutraj v središču zbiramo, najraje igramo nogomet. Ob 9. uri nas koordinatorka Damijana zbere, pozdravi, potem pa nam učiteljica Mirjam prebere kratko zgodbo. Vsako jutro tudi telovadimo. Včasih gremo na sprehod k Soči, včasih gremo v telovadnico Olympie, kjer se gremo raznih športov in spretnosti. (Alberto) Včeraj smo bili pri Soči in v Pevmskem parku. Videl sem konje in tudi kačo. V sredo sem z animatorkami izdelal živali iz odpadnega materiala. V središču smo se igrali Lov na zaklad. (Samuel)

Danes sem v delavnici ročnih izdelkov izdelala pajke in rakovice iz plastičnih kozarcev. Včeraj pa smo bili na obisku pri konjičkih. Videli smo tudi ovčke. (Chiara)

Miho na "skate rampo", kjer smo se učili "skejati". Miha nam je pokazal, kako je priden, saj ni padel niti enkrat. Potem nas je držal za roke in nam pomagal, da tudi mi nismo padli. Vsi smo poskusili in vsi smo bili pridni. (Izak) V petek smo šli z Miho "skejati" na rampo. Bilo je zelo vroče. Miha je zelo priden. Tudi jaz sem priden, ker na rampi nisem padel niti enkrat. (Luka) Včeraj smo šli z Miho "skejati" na rampo. "Skejati" smo približno dve uri. (Ivan)

Tudi danes me je mama peljala v poletno središče. Igrali smo se in se pogovarjali v hišici. Ob 9. uri je koordinatorka Damijana sklicala zbor. Takoj za tem smo pol ure telovadili z animatorjem Miho, dokler niso prišle še ostale animatorke, ki so nas razdelile po skupinah in delavnicah. Po malici smo fantje šli v bazen, kjer je voda bila zelo mrzla. (Francesco) V bazenu je res lepo. Igramo se in plavamo. (Petra F.)

V poletnem središču imamo bazen. V bazenu plešemo in plavamo kot morske deklice. Meni je tu zelo všeč. (Nicole)

"Danes je bui bazen zelo mrzu, ma mi smo šli noter in pole smo šli ven. Mene mi je bazen zelo všeč". (Matteo)

Danes je tretji dan, ki se kopamo v bazenu. Deklice se gremo "sirene", fantje se igrajo z žogo. (Karolina)

V drugem tednu poletnega središča (sreda, 28. julija) smo obiskali pesjak AIPA v ulici degli Scogli (Gorica)...

Naše domače živali

Nekoč sem s starši šel iskat psa. Ko je bil prvi dan z nami, je lajal in jokal. Imenovali smo ga Zeus. Imel sem tudi mucu po imenu Nerone. (Alberto)

Doma imam morskega prašička. Podaril mi ga je dedek. Morski prašiček je bele, črne in rjave barve; imenuje se Mici. (Luca)

Jaz imam dve želvi: Freccia in Melman. Imam tudi dva karnarčka, po imenu Mike in Luna. Mike je bel, Luna pa rumena. (Mitja)

Doma imam kokoši. One rade jejo razna semena, solato in črve. (Bernard)

V poletnem središču nam vseh 7 tednov dela družbo bazen, ki hladi vroče poletne dni...

V bazenu

V bazenu je zelo lepo. Plavamo in se igramo. Razdeljeni smo v skupine. Medtem ko se deklice kopamo, se fantje sončijo, ko pa so oni v bazenu, se sončimo mi. V bazenu se kopajo tudi nekateri naši animatorji, posebno takrat, ko so v njem najmanjši otroci, ki ne znajo plavati. (Stefania)

V bazenu je zelo lepo. Igramo se in plavamo. Igramo se tudi z žogo. V bazenu je res zelo lepo. (Martina)

Včeraj smo bili v bazenu. Potopili smo Izaka in našega mini animatorja Petra. Zelo smo bili vese-

Jaz imam dve papigi: samčku je ime Marco, samski pa Carolina. Marco je črn in bel, Carolina je zelena, črne in bele barve. (Marco)

Obiskali smo...

V sredo, 16. junija, smo si ogleda-

Tadej. Videli smo lesene igrače, vlak, punčke, vojake, lesene konjičke, stare namizne igre, Barbike, igračo telefon, otroški šivalni stroj, lego in lesene kocke, pa še in še igrač, s katerimi so se igrali naše mame, očetje, "nonoti in none". Morda so v marsikateri hiši te igrače še na podstrešju... Razstava nam je bila zelo všeč. (Ema, Petra, Martina, Chiara, Lili in Michela)

V sredo, 7. julija, smo si šli na Goriški grad ogledat razstavo starih glasbil iz srednjega veka. Videli smo kitaro, bobne, harfo, klavir, violino, razna tolkala. Gospod, ki nas je vodil po razstavi, je znal zaigrati na skoraj vse te instrumente. Pokazal nam je tudi čudna glasbila. Večina teh je izdelana iz lesa. "Maestro" nam je tudi povedal, da so ta glasbila zelo draga. Razstava je bila zelo zanimiva. (Francesco, Alex, Samuel, Julian, Izak, Ivan in Emanuel)

Obiskali so nas...

V sredo, 13. julija, sta prišli k nam na obisk Mariza Perat in Danila Komjanc. Predstavili sta nam knjigo Metla Pika in njene dogodivščine. Knjigo je napisala gospa Peratova, Danila pa jo je ilustrirala. Danila nam je narisala glavne junake zgodbe in je bila res zelo pridna. Povedala nam je tudi, kako spoznati čarovnico: po nosu, po laseh, po klobuku, po čevljih in nogavicah.

Na koncu srečanja smo vsi otroci sami narisali enega izmed junakov pravljice. Nekateri smo narisali čarovnico, drugi palčka in seveda metlo. (Rachele, Samie, Sara, Karin, Chiara, Petra, Nicole in Stefania)

Med 14. junijem in 30. julijem sta k nam prišla na obisk tudi novinarka Novega glasa in Primorskega dnevnika...

Za nas so skrbeli...

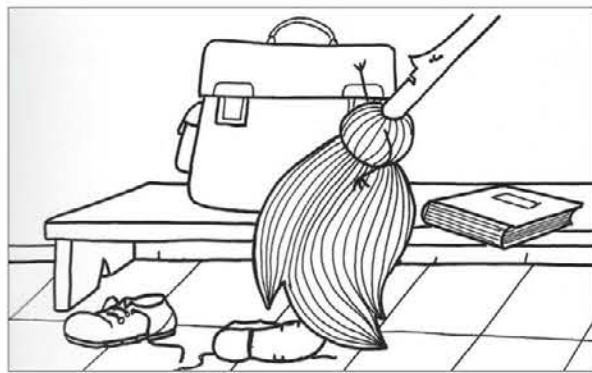
Koordinator: Damijana Češčut

Animatorji: Maja Devetak, Marija Jussa, Eva Kristančič, Valentina Kristančič, Veronika Vizintin, Miha Vogrinčič, Tanja Zorzut

Minianimatorji: Gioia

Innocenti, Tadej Pahor, Mateja Petejan, Peter Vogrič, Matija Zorzut

Organizatorji: Skupnost družin Sončnica - Gorica, Amatersko športno združenje Olympia - Gorica

Pogovor / Martina Feri

“V meni je vedno prisotna posebna ljubezen do petja”

Martina je ena izmed nas, čeprav vedno nad nami. Srečam jo namreč vedno na koncertnih odrih tukaj in tam, gori in doli. V najrazličnejših zasedbah, raznobarnih “paštah”, na jazzu, televiziji, v knjižnici, kulturnem domu, toda vedno je ona. Preprosta, iskrena, neposredna? Tudi, a Martina Feri je predvsem glas. Sočen, globok, prepoznaven. Zato sem nekoliko pokramljal z njo...

Martina, v našem širšem okolju te marsikdo pozna, a vseeno nekaj vprašanj in zanimivosti o tebi. Si glasbeno izobražena pevka: kje si dobila največ znanja in v katerem glasbenem stilu se sama najraje preizkušaš?

Največ glasbenega znanja sem gotovo pridobila pri študiju klasičnega klavirja, kjer sta me vsakdanje igranje in disciplina privedla do diplome. Gotovo so mi pri tem pomagali tudi razni pedagogi in njihovo posredovanje ljubezni do glasbe in seveda vztrajnosti. Ob študiju klavirja pa je bila v meni vedno prisotna posebna ljubezen do petja, saj me je petje navdušilo že, ko sem bila stara pet let in sem vstopila v vrste zborov Vesela pomlad. Od takrat ni minil dan, da ne bi kaj zapela. Zaradi različnih izkušenj sem se v letih preizkusila z različnimi glasbenimi stili, najraje pa se za zdaj posvečam jazzu in gospelu, ker mi ta dva žanra dajeta veliko svobode in uživanja v podajanju emocij.

Koliko je po tvojem mnenju

pomembna izobrazba, koliko pa talent in glasba, ki jo imamo v sebi? Kaj na koncu prevlada pri kvaliteti glasbenika oz. pevke, v tvojem primeru?

Izobrazba je po mojem mnenju temelj kvalitetnega glasbenika. Talent seveda k temu pripomore, vendar če ga ne gojiš s trdim delom, se glasba, ki jo imaš v sebi, ne bo razvijala. Obe stvari sta torej pomembni za pridobitev kvalitete, saj se s študijem okrepi tudi samozavest. Izražanje čustev ob nastopanju postane veliko lažje, če imaš za sabo “tehniko”, ki te podpira. Sama izobrazba te lahko pripelje do določene nivoja, talent in sposobnost podajanja glasbenikovega notranjega sveta pa sta tudi odločilna.

Koliko časa namenjaš glasovnim vajam in glasbenemu ustvarjanju in kako ti uspe se s tem preživljati?

Glasovne vaje so v mojem življenju kot vsakdanji kruh. Stalno moram trenirati glasilke in mišice, ki so s petjem povezane, če hočeš pridobiti kvaliteten rezultat. Glasbeno ustvarjanje je prisotno predvsem na vseh vajah z različnimi skupinami in pri učenju doma; vsakič se kaj novega naučim in s tem obogatim svoje pevsko in glasbeno znanje. Preživljam se v glavnem s poučevanjem petja na Šoli 55 v Trstu, z dirigiranjem in korepetiranjem različnih zborov in seveda s koncerti.

Tvoja glasbena sodelovanja so številna. Če omenim, recimo, projekte s tvojim bratom, kita-

ristom Markom Ferijem (Gorni Kramer kvartet ali v duu): se z njim glasbeno razumeš? S čim se pretežno ukvarjata v duetu?

Z Markom se odlično razumem, bodisi glasbeno kot življenjsko. On mi je bil prvi učitelj in verjetno se je moja ljubezen do glasbe rodila prav po njegovi zaslugi. Ko sem bila še dojenček, mi je Marko igral uspanke na kitaro, tako da sem bila že od malega obkrožena z glasbo. Zelo ga cenim kot glasbenika, umetnika in vsaka njegova kritika, bodisi pozitivna kot negativna, mi zelo pomeni. V duu se ukvarjava pretežno z aranžmaji različnih pesmi, takih, ki so obema všeč. Interpretacija pa nastane sama, ker mislim, da ne obstaja glasbenik, ki bi me boljše poznal kot on.

V manj formalni obliki te lahko spremljamo kot back vokalistko in pevko etno-rock skupine Kraški ovčarji, ki nas že dolgo razveseljujejo z balkansko energijo. Kako doživljaš to izkušnjo in kaj ti pomeni nastopanje z njimi na takih in drugačnih odrih? “Ovčarji” so v našem okolju priznana in cenjena zasedba...

S Kraškimi ovčarji nastopam že precej let. Nastopanje z njimi je

velik užitek in predvsem zabava, ker že sama glasba, ki jo izvajamo, je energična in vesela. Z njimi

imam tudi zelo dobre prijateljske odnose, kar seveda pripomore, da je vzdušje v skupini idealno za kvalitetne koncerte.

Leto 2010 je zate obarvano predvsem z izkušnjo nacional-

nega izbora za pesem Evrovizije EMA 2010. Na njem si se predstavila s pesmijo Le en dan v sodelovanju z odličnim saksofonistom Tomažem Nedohom. Kako to, da si se odločila za to dogodivščino? Kje si dobila navdih zanjo?

Nastop na EMI je bil res posebno doživetje. S Tomažem sva že prej sodelovala na raznih odrih, njegova pa je bila zamisel, da bi se kot neobičajen duo predstavila na izboru. Res nisva pričakovala, da bo pesem Le en dan sprejeta med 14 finalistov, saj skladba ni komercialna in je žanrsko drugačna od pesmi, ki smo jih navajeni poslušati na odrih EME. Mislim, da sem se za to dogodivščino odločila predvsem iz radovednosti in zato, ker vsaka nova izkušnja me obogati in razveseljuje.

Zanima me, kakšne so razlike pri pevskih nastopih na televiziji in tistih na koncertnih odrih. Si bila ob koncu EME zadovoljna?

Velike razlike ni, raje pa imam nastopanje na koncertnih odrih. Večkrat moraš na televizijskih odrih peti v play-backu, kar sovražim. Recimo, na EMI je bil v živo samo vokal, glasbena spremljava je bila posneta... na tak način ne moreš z glasbeniki graditi iste energije, ki jo lahko imaš na koncertih, ne moreš posredovati pusti bliki, ki te poslušajo, svojih emocij. Tako igranje je zame nesmiselno, čeprav navzven lahko zveni perfektno. V nekem smislu sem na EMI bila razočarana, ker sem opazila, da sloni ta scena predvsem na

“show-businessu”, na popularnosti pevca (letos strokovne žirije ni bilo, glasovala je le publika), kakovost in interpretacija skladb oz. glasbenikov sta skoraj na zadnjem mestu. Vsekakor pa je bila izkušnja pozitivna, ker sem stopila v stik s slovensko glasbeno sceno.

Te dni nastopaš na tržaških odrih Triestelovesjazz, festivala s projektom Martina Feri Group “Stevie Wonder Tribute”. Kako izgleda ta zasedba, od kod zamisel zanjo in čemu prav Stevie Wonder?

Zasedba bo drugačna od tiste, ki smo jo navajeni poslušati za pesmi Stevieja, saj smo skladbe aranžirali v jazzovskem stilu. Na odru bodo z mano igrali Marko Čepak na kitari, Pietro Spanghero na basu, Giuliano Tull na saxofonu in Manuel Kos na bobnih, tokrat pa se bom preizkusila tudi v igranju na klavir. Odločila sem se za Wonderja, ker je zame najbolj popoln glasbenik vseh časov, zaljubljena sem v njegove glas in njegove skladbe me navdihujejo s posebno energijo.

Nam lahko razkriješ svoje tri najljubše pesmi Stevia Wonderja?

Najljubših pesmi je več, ker je njegov opus res neskončen. Tiste, ki mi dajejo največ užitka pri igranju, pa so Lately, I wish in Ribbon in the sky.

Za konec še napovednik za bližnjo prihodnost: kje bomo lahko Martino Feri kmalu poslušali?

V mesecu avgustu in septembru me čaka kar nekaj koncertov v različnih zasedbah; naj omenim nastop na trgu Hortis v sklopu festivala Trieste loves jazz, 10. avgusta koncert z Gorni Kramer kvartetom v vasi Fara ob Soči in 27. avgusta predstavitev zgoščenke Tomaža Nedoha v Goriških Brdih.

Jernej Šček

Miramarski grad / Razstava v konjušnicah Joan Miró

V konjušnicah Miramarskega gradu so, ob letošnji muzejski noči, odprli razstavo, posvečeno katalonskemu mojstru Joanu Miróju. Z monografsko postavitvijo, ki je na ogled od 15. maja do 7. novembra in je nastala v sodelovanju Zavoda za varstvo kulturne dediščine Furlanije Julijske krajine (Soprintendenza per i Beni Storici, Artistici ed Etnoantropologici), milanske družbe Alef-cultural management in tržaške občine, je ponovno zaživelo obnovljeno razstavišče ter obogatilo kulturno ponudbo Miramarskega gradu. Veliki španski pesnik kromatskih iger (naslov razstave je “Miró. Il poeta del colore”) se predstavlja s preko sedemdesetimi litografijami, jedkancami in drugimi grafičnimi deli, ki so krasila umetniške revije, knjige ter pesniške zbirke. Joan Miró (1893 - 1983) je bil

la Eluarda, Tristana Tzare in mnogih drugih, saj je strastno ljubil poezijo. V pisano besedo je svobodno posegal z elementi iz lastnega domišljjskega sveta, reinterpreteral jo je z barvami, s fantastičnimi znaki ter abstraktnimi risbami iz osebnih mitologij. Umetnik je podvojil vsebino, vzpostavil je dialog med besedilom in ilustracijo, ki sta postala enakovredna. Miró se je začel razmeroma pozno ukvarja-

ti z grafičnimi tehnikami. Prve, še nekoliko okorne ilustracije, je izdelal leta 1928 za pesniško zbirko bodoče muze nadrealistov Lise Hirtz Deharme, po drugi vojni pa je postal eden največjih mojstrov litografije. V 30. letih je začel tudi sodelovati s Tristanom Tzaro, njuno plodovito skupno delovanje je doživelo vrhunec leta 1950, ob izidu knjige *Parler seul*, kjer je Miró v intimnem dialogu orisal Tzarove izpovedi, nastale v obdobju zdravljenja v psihiatrični bolnišnici. Delo je izšlo v sodelovanju z Mirójevim glavnim podpornikom, trgovcem in založnikom Aiméjem Maeghtom. Maeght je začel leta 1946 izdajati avantgardno umetniško revijo *Derriere le Miroir*, ki je do leta 1982 predstavljala dela številnih sodobnih umetnikov. Revija je nadaljevala in pomladila tradicijo znanih francoskih publikacij, namenjenih likovnemu ustvarjanju. Poleg originalnih grafičnih listov velikih umetnikov, Calderja, Légera, Matisa, Giacomettija, Chagalla, Mirója, so bila v njej objavljena številna besedila znanih sodobnih piscev in kritikov, Bretona, Valeryja, Eluarda, Queneauja, Préverta... Maeght je od leta 1948 dalje objavil številne Mirójeve grafične liste in s tem bistveno pripomogel k njegovemu razvoju. Vsaka stran je bila plod bujne domišljije in vednovih invencij, saj je revija nudila umetnikom prostor, kjer so lahko eksperimentirali različne izrazne možnosti in razvijali svoj grafični potencial.

inca

Pogovor / Vesna Tomsič Kapljice kulture

Predsednica Zveze slovenskih kulturnih društev Gorica Vesna Tomsič je v kratkem pogovoru predstavila letošnjo tretjo izvedbo prireditve Kapljice kulture, ki bo potekala od ponedeljka, 2., do petka, 6. avgusta.

Kakšen je letošnji program in kakšne so novosti?

Kapljice kulture so namenjene vsem, ki bi radi pokazali svoje ustvarjalne sposobnosti na različnih področjih. Udeleženci se lahko predstavijo s plesom, glasbo, petjem, gledališkim nastopom, filmom, fotografijo, literaturo, poezijo in drugim. Vsak ima na razpolago pet minut, da očara gledalce in lahko nastopa v svojem jeziku brez prevoda. Prireditve bo potekala ob Gregorčičevem kipu v Ljudskem vrtu na Verdijevem korzu, od 2. do 5. avgusta. Po novem se bomo v petek, 6. avgusta, preselili v Spominski park na Korzo Italia, kjer bo končna prireditev, posvečena miru. Na dan tragedije v Hirošimi se bomo, v sodelovanju s skupnostjo Arcobaleno, spomnili na žrtve atomske bombe. Pridružili se nam bodo

kolesarji iz združenja “Blaženi graditelji miru”, ki se, poleg drugega, zavzemajo za odpravo jedrskega orožja. Tisto jutro bodo štartali izpred Rižarne v Trstu in v naslednjih dneh, z različnimi postojankami, nadaljevali do Aviana, kjer se bodo pred ameriško bazo spomnili na eksplozijo druge atomske bombe v Nagasakiju. Ali pričakujete številno ude-

vendar je še prostor za vsakogar, ki bi se rad udeležil prireditve. Nastopili bodo glasbeniki, svojo prisotnost so potrdili tudi plesalci iz novogoriške Sole Terpsihora, ki so z nami že sodelovali. Dobil smo filmske posnetke, ki so letos sicer daljši, zato se nismo še odločili, ali jih bomo vključili, saj traja prireditev vsak večer eno uro. Počakati moramo do zadnjega dne pred začetkom, da dobimo vse prijave. Želimo si udeležbe mladih ustvarjalcev, še več gostov iz Slovenije, v program bi radi vključili tudi duhovite prispevke.

Kako je bilo s prejšnjimi izvedbami?

Prvi dve izvedbi sta bili zelo uspešni. Vabila za udeležbo smo pošiljali številnim ustanovam (to smo seveda storili tudi letos) in dobili kvalitetne izdelke. Nastopali so ljubiteljski gledališki igralci, prislunili smo srednjeveški glasbi, ogledali smo si fotografske in filmske projekte. Imeli smo celo čarovnika in kulnaričnega mojstra, ki je v petih minutah naredil torto. Kdo je podpril prireditve?

ZSKD je Kulturne kapljice organiziral v sodelovanju z goriško Pokrajino, s pokroviteljstvom Občine Gorica, s prispevki so nas podprli Zadržna banka Doberdob-Sovodnje, KB Center, Čedajska banka, JSKD, bar Kubik in prodajalna sladolevod Il Gelatiere.

inca

ležbo na letošnjih Kapljicah kulture? S kakšnimi prispevki se ljudje prijavljajo? Dobil smo že številne prijave,

Kratki

Dolina / Pripravlja se načrt za ohranitev in razvoj doline Glinščice

Za september je napovedano širše javno srečanje o novi ureditvi oz. določitvi obsega Deželnega naravnega rezervata doline Glinščice. Do takrat bi moral namreč biti pripravljen prvi osnutek načrta za ohranitev in razvoj rezervata, ki ga pripravlja podjetje D. r. e. am. Italia v sodelovanju s podjetjem Veneto Progetti. Podjetje D. r. e. am. Italia je namreč pred časom zmagalo na razpisu, ki ga je objavila uprava Občine Dolina, januarja letos pa je podpisalo pogodbo, ki določa, da mora v roku osmih mesecev pripraviti osnutek načrta, za kar je skupaj s podjetjem Veneto Progetti oblikovalo začasno združenje. Omenjeni osnutek naj bi torej zagledal luč sveta

septembra, ko bi ga morali predstaviti na javnem srečanju, nato bi stekla vrsta posvetovanj z lastniki in prebivalstvom. Na podlagi teh srečanj naj bi popravili oz.

dopolnili načrt, ki bi moral v dokončni verziji biti nared za mesec februar prihodnje leto.

Kako potekajo priprave, se je nekaj več izvedelo prejšnji teden, ko je na dolinskem županstvu potekalo srečanje izvedencev omenjenih podjetij s predstavniki občinske uprave in kmetovalcev ter člani tehnično-znanstvene skupine, medtem ko so se načrtovalci pred časom že sestali s predstavniki srenj. S teh srečanj je izšla skrb domačinov in stanovskih organizacij, da bi nova ureditev rezervata ne prizadela v še dodatni meri že itak precej penaliziranih tradicionalnih, zlasti kmetijskih dejavnosti. Kraški in breški pridelovalec je namreč od t. i. zaščitenej območij in rezervatov, ki so se začeli pojavljati v 70. letih prejšnjega stoletja, doslej spoznal v glavnem le njihov omejevalni potencial, tako da prinaša velike težave že odločitev, da razširiš kak vinograd. Poleg tega je tu prisotna še narodnostna problematika, saj s takimi omejitvami slovensko narodno skupnost, ki živi na tem ozemlju, izrinjajo z letega. Pri nadaljnjem načrtovanju je treba upoštevati vlogo domačih pridelovalcev, ki jih je treba vključiti v upravljanje rezervata. Dodatno težavo predstavlja dejstvo, da se območje rezervata večkrat pokriva s t. i. evropskimi zaščitnimi območji Natura 2000, ki jih je določila deželna uprava Furlanije Julijske krajine in za katere pripravljajo upravni načrt.

Načrt za dolino Glinščice ima že nekaj novosti: načrtovalci iz območja rezervata so že izvzeli nekaj več zemljišč okoli Gročane, medtem ko obstaja tudi želja, da bi omilili omejitve na območju Drage, kjer imajo domačini svoje vinograde, in Botača. Vendar gre pri tem šele za načrt v nastajanju, tako da bo slika jasnejša šele v septembru, ko bi moral biti dokončan prvi osnutek načrta. Takrat bi morali izvedeti kaj več.

Nagrada Luchetta / Naši angeli še vedno lebdi nad zlom

Tudi letos so bili otroci zmagovalci mednarodne novinarske nagrade Luchetta, ki jo že vrsto let prireja Fundacija Luchetta, Ota, D'Angelo, Hrovatin.

Otroci so namreč bili prisotni v številnih časopisnih in televizijskih prispevkih kot tudi v fotografskih reportažah, iz katerih je strokovna komisija – ki so jo sestavljali odgovorni uredniki televizijskih in časopisnih dnevnikov in direktor prve državne televizijske mreže Mauro Mazza ter predsednik združenja tujega tiska v Italiji Maarten van Aalderen – izbrala najbolj pomenljiva pričevanja o nasilju zoper otroke v vročih prizoriščih po svetu. Nagrajenci so tako s svojim delom ovrednotili spomin na štiri tržaške medijske operaterje, ki so leta 1994 na različnih vojnih prizoriščih (Marco Luchetta, Alessandro Ota in Dario D'Angelo v Mostarju, Miran Hrovatin v Mogadišu) v opravljanju svoje službene dolžnosti nasilno izgubili življenje.

Na nagrajevalnem večeru, ki ga je v sredo, 21. julija, na Trgu Enotnosti po geslom Naši angeli vodil novinar Lamberto Sposini, so se zvrstili Alfredo Macchi, Viviana Mazza, Nina Lakhani, Dorothee Ollieric, Roberto Carulli in Armando Dadi.

Alfredo Macchi je zmagal nagrado Marco Luchetta za najboljši televizijski dopisniški niz, v katerem je orisal mučno usodo otrok v indijski pokrajini Tamil Nadu, kjer so izkoriščani kot delovna sila. Edina možna rešitev je zanje Susaj Ray, ki je v otroštvu utrpel isto usodo. V odraslih letih je zato ustanovil organizacijo, ki skrbi za vzgojo otrok v tovarnah. Viviana Mazza pa je prejela nagrado Luchetta v sekciji tiskanih medijev za reportažo o zgodbi Delare Darabi, mlade Iranke, ki je prevzela krivdo umora pri neki tatvini, da bi rešila svojega fanta: oblast jo je usmrtila lani maja. Nagrado D'Angelo za evropski tisk je prejela Nina Lakhani, novinarka časopisa The Independent on Sunday, za zapis o delovanju mednarodne organizacije Plan, ki je svojčas sprožila akcijo za popis novih rojstev v državah tretjega sveta: na tak način je v 32 državah rešila pozabe in zlorabe 40 milijonov otrok. Nagrada Ota za najboljšo televizijske posnetke je bila smalcu Rai Sport Robertu Carulliju za reportažo, ki je bila posneta v času afriškega nogometnega prvenstva v Angoli, državi, ki je že več let podvržena vojnemu nasilju. Armando Dadi je s fotografijo, ki jo je objavil dnevnik Il Corriere della Sera, zmagal v sekciji, poimenovani po Miranu Hrovatinu, ki nagradjuje najboljše fotografske posnetke. Dadi je v svoj objektiv ujel ljubeznivega dedka, ki v zatočišču v L'Aquila tolaži vnuke po hudem potresu. Izjemno hud potres na Haitiju je priredilteje vodil v snovanje posebne nagrade Luchetta za najboljšo reportažo: prislužila si jo je novinarka di France 2 Dorothee Ollieric, ki je v svojem poročanju dokumentirala dramatične življenjske razmere otrok na otoku v mesecih po naravnih ujmi.

Nagrada Luchetta je postala prepoznavna in tako posredno podkrepila delovanje Fundacije Luchetta, Ota, D'Angelo, Hrovatin, ki skrbi za malčke, ki sta jim vojna in revščina odvzeli nasmeh.

Mednarodna operna akademija v Križu

Uspeh premierne uprizoritve opere Il campiello

Basist Aleksander Švab si ni privoščil premora po zahtevnem nastopu v Verdijevi operi Atila, s katero so se v Oglelju spomnili obletnice barbarskih vpadov. Izvedel je namreč novo premiero, tokrat kot vodja Mednarodne operne akademije v Križu, s katero je pripravil opero Il campiello

Foto Kroma

ermasto in vztrajno zgradil velik projekt, ki se z minimalnimi sredstvi in veliko dobre volje razvija in uveljavlja z izvedbo produkcij, s katerimi mladi pevci izoblikujejo svoje pevske in scenske sposobnosti na tak način, ki jim ponuja dragocen kakovosten vpogled v Križu, s katero je pripravil opero Il campiello Ermanna Wolf-Ferrarija. "To opero sem izbral zaradi več dobrih razlogov: v prvi vrsti zaradi imenitne uglasbitve, nato zaradi teksta v beneškem narečju po Goldonijevi istoimenski komediji, ne nazadnje pa zaradi komične vsebine, da bi lahko s njo privabili tudi novo publiko, predvsem mlade, ki navadno ne spremljajo opernih predstav". Z novim šolskim letom bo skrbi za širitev operne kulture postala didaktični projekt, ki bo namenjen osnovnošolcem in srednješolcem in ga je že podprla Pokrajina Trst. Prav gotovo bo stik z očarljivim, za mlajše sicer nekoliko oddaljenim svetom vsestransko koristna izkušnja na solidnih osnovah. Švab je v nekaj letih

trmasto in vztrajno zgradil velik projekt, ki se z minimalnimi sredstvi in veliko dobre volje razvija in uveljavlja z izvedbo produkcij, s katerimi mladi pevci izoblikujejo svoje pevske in scenske sposobnosti na tak način, ki jim ponuja dragocen kakovosten vpogled v

trgu, kjer se prepletajo želje, zavist, ljubezen, hrepenenja preprostih ljudi in nekaterih plemičev. Komično-sentimentalna zgodba je s primernim režijskim obravnavanjem lahko zelo hvaležna snov in umetniški vodja akademije je tudi tokrat dokazal

vlogah temperamentne Luciete in bolj sentimentalne Gnese, njenih nemogočih mater v komičnih kreacijah dveh moških, vročekrvnega Anzoleta, Orsole in njenega sina Zorzeta, domišljave Gasparine, ki je zaljubljena v elegantnega uživača, viteza Astolfija, a se mora zato znebiti

strogega nadzorstva strica Fabrizia, se vrstijo razne zasedbe, kar omogoča sodelovanje dvaindvajsetih pevcev različnih narodnosti. Pianistki Desire Broggi in Silva Ruscaio sta prevzeli zahtevno nalogo spremljanja na dva sintezatorja, Švab pa upa, da bodo njegovi

pevci zadnjič nastopili brez orkestra, saj so s svojim trudom, resnim delom in dosežki dokazali, da so vredni upoštevanja in mecenske podpore. Solopjevska mednarodna akademija v Križu se iz leta v leto vključuje v širšo mrežo koristnih sodelovanj; letošnja produkcija je namreč zaživela na tradicionalnem kriškem Festivalu morja, a tudi v programu pokrajinskega poletnega festivala Gledališča v gledališču, v četrtek, 5. avgusta, bo na trgu

v Zgoniku, v soboto na naravnem prizorišču pravega "campiella" v Gradežu, v nedeljo v palači Murgurgo v Vidmu, v ponedeljek pa v občinskem parku v Doberdolu.

PAL

TRŽAŠKA POŠTA Unesco

Kras je samo eden!

Unesco je l. 2010 proglasil za Mednarodno leto zблиževanja kultur: praznovanje naj bi ovrednotilo kulturni dialog kot temeljni kamen različnih političnih soočanj, bodisi v krajevnem vidiku bodisi na državnem in mednarodnem prizorišču. Prav zato je tržaško središče Unesco priredilo v sodelovanju tržaških in deželnih znanstvenih ustanov razstavo, ki so jo odprli v petek, 30. julija, v razstavnih prostorih Poštnega in telegrafskega muzeja Srednje Evrope na glavnem sedežu tržaške pošte na trgu Vittorio Veneto.

Razstava ovrednoti številne lokacije v deželi FJK in v sosednjih državah, ki jih je Unesco svojčas proglasil za kraje svetovne dediščine. V vitrinah bo tako na ogled do 30. septembra

(od 9. do 13. ure, od ponedeljka do petka) bogata dokumentacija o ostankih iz rimskih časov v Oglelju, o slovitih Škocjanskih jamah pri Divači, o poreški katedrali; obiskovalec bo dobil tudi mnogo zanimivih informacij v zvezi s čedajsko občino in rudniki živega srebra v Idriji: obe lokaciji čakata na uvrstitev v seznam Unesca. Razstavni material dopolnjuje še dokumentacija o dejavnosti mednarodnega središča za teoretično fiziko, ki ima sedež v Grljaju, in o drugih znanstvenih središčih v deželi. Razstava bo priložnost, da se bodo ljubitelji znamk seznanili tudi z bogato filatelistično emisijo, s katero je Italija hotela poudariti doprinos in prizadevanje Unesca pri ohranjanju svetovne kulturne in naravne dediščine. Na ogled bo prva znamka, ki jo je država izdala daljnjega leta

Foto IG

1950; v času se je emisija znamk v čast Unesca večala. Zadnjo "Unescovo" znamko so italijanske pošte izdale 6. maja letos ob praznovanju konca del gorske železnice v Švici. Na odprtju razstave je bila prisotna tudi direktorica Parka Škocjanskih jam Gordana Beltram, ki se je prirediteljem zahvalila za vabilo k sodelovanju. V svojem nagovoru je poudarila bližino

naravnega bisera. V tem vidiku se jasno zrcali Unescovo moto za leto 2010: lepo bi bilo, da bi se zблиževanje kultur nadaljevalo tudi na našem teritoriju, ki ga je nekoč hudo prizadela mejna črta. Prav je zato imela direktorica Beltramova, ko je trdila, da tega področja ne gre deliti na dve geografski enoti: "Kras je smo eden!"

IG

Zadnja seja tržaškega občinskega sveta Odmevi na 13. julij

Nekaj več kot dva tedna sta minila od 13. julija, ko je Trst doživel enega od najpomembnejših trenutkov svoje novejši zgodovine s prisotnostjo predsednikov Italije, Hrvaške in Slovenije, poklon Narodnemu domu ob 90. obletnici požiga in pri spomeniku istrskim beguncem ter veličastni koncert na osrednjem mestnem trgu pod dirigentskim vodstvom Riccarda Mutija. Tržaški občinski svet pa je na zadnji seji pred poletnim premorom razpravljal in izglasoval resolucijo načelnika svetniške skupine NZ Lippolisa, s katero obvezuje upravo, naj namesti na dvojezične cestne table z napisi

krajev v tržaški občini italijansko trobojnico, saj "dvojezični napisi zbegajo še posebno turiste, ki ne vedo, ali se nahajajo v Sloveniji ali Italiji". Podpisana občinska svetnika

levosredinske opozicije, Igor Švab (Demokratska stranka-SSK) in Emiliano Edera (Lista Primo Rovis), sta v svojih posegih ostro obsodila resolucijo, saj jo imata za strumentalizacijo, če že ne za pravo provokacijo, saj prav na mejni črti že stojijo table v simbolu evropske zastave in z napisom Slovenija oziroma Italija seveda

glede na smer vožnje, torej s tega vidika problem ne obstaja, gre pa za politično dejanje tržaške desnice, ki se raje ozira nazaj v hude čase polpretekle zgodovine, namesto da bi z odločilnimi dejanji pomagala pri rasti, razvoju in ugledu našega mesta, ki bi lahko odigralo pomembno vlogo v združenji Evropi, Evropi narodov in narodnosti.

Podpisana svetnika iskreno obžalujeta upravičeno odločitev opozicije, da ob ponovni okvari smenalnih in glasovalnih naprav protestno zapusti dvorano; v trenutku, ko je večina potrdila nadaljevanje seje in dnevnega reda, pa sta menila, da je prav, da ostaneta v dvorani, posežeta v razpravo in glasujeta proti; negativni glas celotne opozicije pa bi imel v tem primeru še kako velik pomen in težo.

Igor Švab (Demokratska stranka-SSK) in Emiliano Edera (Lista Primo Rovis)

DEVIN OPZ Ladjica

Lutke so oko, skozi katerega gledam na svet

Le nekaj tednov je minilo, kar smo v Devinu obiskali lutkovno delavnico pod mentorstvom Irene Zubalič Žan. Prejšnji teden pa smo na sedežu devinskih zborov поблиže spoznali lutkovno dejavnost skupine deklet, ki pod vodstvom priznane režiserke Jelene Sitar urno pripravljajo

občasno srečevali tudi v Ljubljani. Vsakič smo zaključevali določen postopek, bolj intenzivno pa se za jesensko produkcijo pripravljamo te dni v Devinu.

Med tečajnicami (to so Nina Pahor, Milena Legiša, Martina Bearzi in Nada Tavčar) in mentorico so se v teh letih izobliko-

nam bo pomagal dojeti, kako smo lutke izdelali, kaj jim do popolnosti še manjka in kako jih nameravamo uporabiti. Fotografija je namreč sredstvo, ki selekcionira pogled. Posnetek nam služi tudi zato, da postanemo bolj kritični do našega dela in skušamo naše izdelke popraviti. Po drugi strani nam ta postopek omogoča večjo natančnost pri dramaturgiji pravljice, tako da iz nje izluščimo ključne situacije, iz katerih se bodo razvili prizori. To je namreč naš način dela: nikoli ne izhajamo iz golega besedila, ker verjamemo, da je pri lutkah pomembna

neko novo estetiko", nam je povedala mentorica in nam zapala, da je njej bližji postopek, na katerem je slonela lanska produkcija, kajti minimalistična estetika je zahtevnejša; iz bogatega materiala je namreč veliko lažje narediti selekcijo. S kakšnimi materiali pa so tečajnice izdelale lutke? "Z različnimi: uporabili smo stiropor, plastiko, papir, tekstil, das maso, kitajske palice in odpadne cunje. Naše predstave lahko nedvomno postanejo iztočnica tudi za naravovarstveno razmišljanje: tečajnica se pri nas uči, da mora na svet gledati z drugačnimi očmi in kreativno uporabljati najrazličnejša sredstva, tudi odpadni material". Ali bodo dekleta gojila ljubezen do lutk tudi v odraslih letih? "Prepričana sem, da bodo. Morala se bo katera izmed njih celo odločila, da se bo nekoč z lutkami resneje ukvarjala. Ampak tudi to ni nujno cilj naših srečanj. Če pa se to zgodi, je tudi dobro". Kdaj pa ste vi vstopili v svet lutk? "Gledališki svet je v meni, odkar zase vem. Z lutkami sem se prvič srečala v postelji. Zaradi pljučnice sem ležala in po radiu poslušala prenos neke lutkovne predstave: domišljala sem si prizor za prizorom. Prvo predstavo pa sem uprizorila na balkonu v pritličnem stanovanju v Novi Gorici: tedaj je bila pred mano prva publika otrok. Svojo ljubezen sem nato nadgrajevala v Pionirskem domu v Ljubljani pod mentorstvom znamenitega slovenskega pisatelja Lojzeta Kovačiča. V tem okolju sem se izpopolnjevala do konca gimnazije, nato sem svojo pot nadaljevala na AGRFT. Z lutkami se tako v najrazličnejših oblikah (kot mentorica na tovrstnih tečajih, kot vodja Lutkovnega gledališča v Ljubljani, kot režiserka) ukvarjam že vrsto let. Skratka, lutke so oko, skozi katerega gledam na svet".

Obvestila

Mednarodna operna akademija Križ pri Trstu, ki jo vodi maestro Aleksander Švab, v sodelovanju z Združenjem za Križ in Pokrajino Trst, v sklopu festivala "Open door. Gledališče v gledališču 2010", uprizarja operno komedijo v treh dejanjih Ermanna Wolf-Ferrarija *Il campiello*, po Carlu Goldoniju. Predstave so bile od 31. 7. do 4. avgusta na 6. festivalu morja v parku ljudskega doma v Križu; 5. avgusta, ob 21. uri, na trgu pred županstvom v Zgoniku; 7. avgusta, ob 21. uri, v Gradežu na trgu pred baziliko; 8. avgusta, ob 21. uri, v Vidmu v palači Morpurgo in 9. avgusta, ob 21. uri, v Doberdolu.

V Domu blagov (Le Beatitudini) bodo tudi letos 16., 17. in 18. avgusta duhovne vaje za žene in dekleta, ki jih bo vodil pater Bogdan Rus z Brezje. Za pojasnila in za prijave se obrnite na gospo Normo Jež, telefon 040 299409, iz Slovenije predklicna številka 0039.

Slovenske župnije goriške, tržaške in videmske škofije

vabijo na vsakoletno romanje na Barbano, združeno z molitvenim dnem za duhovne poklice, ki bo v ponedeljek, 30. avgusta. Romarsko sv. mašo ob 11. uri bo vodil celjski škof. msgr. Stanko Lipovšek.

Glasbena matica - šola Marij Kogoj prireja poletno delavnico za otroke od 5. do 11. leta Uvajanje v svet glasbe (petje, igranje, ples...) od 30. avgusta do 3. septembra.

Informacije bodo na razpolago vsak dan (razen ob sobotah) od 9. do 17. ure na tel. št. 040418605 (tajništvo šola).

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bosta urada v Trstu in Gorici do 31. avgusta imela naslednji urnik: od ponedeljka do četrтка od 9. do 13. ure, ob petkih bosta zaprta.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami daruje Ivo Jevnikar z družino v spomin na Matejko Peterlin Maver in Nadio Pahor Verri 50 evrov.

Za akcijo nakupa riža otrokom patra Pedra Opeke, ki deluje v misijonu na Madagaskarju, daruje N. N. 1.000 evrov.

Padriče

Veliko slavje v Domu Jeralla

Dne 26. julija praznujejo god Jezusovi stari starši Joahim in Ana. Njiju so v Domu Jeralla izbrali za zavetnika. Njima v čast prirejajo vsako leto veliko slavje. Tako je bilo tudi letos. V ta namen so okrasili vrt z zastavicami različnih barv. Že pred začetkom praznovanja 26. julija so nas ob 17. uri razvrstili po vrtu po zeleni travici, v senci

Somaševali so štirje duhovniki, gostje Doma. Monsinjor je prinesel pozdrave in blagoslov gospoda nadškofa. Tudi bazovski in naš župnik g. Žarko Škerlj je poslal pozdrave in obžaloval, da se letos ni mogel udeležiti slavja. Tako je manjkala njegova slovenska beseda.

Ko se je končala maša, se je oglasil predsednik Doma dr. Dario Rinaldi. Zahvalil se je

Foto IG

predstavo po slovenski pravljici Zlata ptica.

"To je šesti projekt, ki ga izvajam s to zasedbo obetavnih mladenk. One so 'jagodni izbor' našega dolgoletnega dela. Z njimi je lepo delati zlasti zato, ker razpolagajo s predznanjem iz prejšnjih let. Brez te podlage se tega načrta ne bi lotila", nam je povedala Sitarjeva. Skupina je do sedaj spoznala zakonitosti raznih lutkovnih tehnik (lutke na palčkah, enostavne lutke, marionete): za lansko predstavo Jaromer so tečajnice uporabljale ročne lutke, tokrat pa so se posvetile namiznim. Dekliška skupina deluje po čisto drugačnem načinu kot otroci Devinskega vrta ustvarjalnosti. "Vaditi smo začeli v maju, nato pa smo se

vali tesna vez, zaupanje in plodna medsebojna izmenjava idej, tako da "jaz jim postavljam vprašanja, one pa mi nudijo odgovore". To pomeni tudi, da je bila dekletom prepuščena izbira nad lutkovno tehniko letošnje produkcije in zgodbo samo. "Glede na to, da smo z lansko predstavo prišle do roba neke stilizacije oziroma minimalizma, je letos vzklikala želja, da bi produkcijo udeležili s pomočjo lepih in bogatih lutk ter zahtevne scenografije. Za naše razmere pripravljamo pravi lutkovni spektakel!"

Skupino smo obiskali, ko so bila tehnična dela v zvezi z lutkami končana, dekleta so se tedaj začela pripravljati na postavitev predstave. "Sedaj se ukvarjamo s t. i. foto session: niz fotografij

Jelena Sitar (foto IG)

zlasti akcija. Izhajamo torej iz položajev, ki se nakazujejo med branjem. Vsako dekle je tako iz zgodbe izvzelo deset prizorov, ki jih bomo nato prilagodili zahtevam besedila. Iz statične situacije bomo polagoma začrtali dinamično dogajanje. Zgodba ni cilj, je razlog, da osvojimo nekaj novega, da se soočimo z

osrednji motiv njegove likovne pripovedi, mišljeno tako v smislu likovnega pristopa kot v vsebinskem. "Kontemplacija narave ga je usmerila k razmišljanju o tem, kako človek posega vanjo. Vsaka še tako bliskovito iznesena poteza nosi v sebi izjemno vitalnost in izpričuje popolno obvladovanje risarskega polja in raznotere možnosti eksperimentiranja raznih materialov. Ti so zapustili svoj sled na platnu in to v materialnih reliefnih izstopanjih. To opažamo bodisi v kolažnih elementih, pri kovinah, tkaninah, embalažah, celo v izpraskanih plasteh materialnih barvnih nanosov". Ob tako močnem spletu kontrastov občutimo tudi dramatičnost, pretežno nevarnost, ogroženost, apokaliptično vizijo človeštva (zlasti v cikusu Prebodeno telo, kjer je čutili boj človeka za obstoj). V tem se globoka eksistencialna vprašanja razkrivajo preko simbolnih upodobitev. "Tudi v tem primeru gre za pošasti, ki ne pripadajo realnemu svetu in poosebljajo posebno življenjsko problematiko, človeške šibkosti in vrline. Klavdij Palčič je v močnejših krilih Ikarusa uvidel nemoč uresničitve idej in slikarsko zelo dramatično prikazal sprevrženost usode. Svet mitov pa je še posebej prisoten v ciklusu bronastih kipov manjšega formata, kjer razpeta krila Pegasa s svojim poetičnim navdihom govori o hrepenenju po svobodi".

Igor Gregori

UMETNOST Življenjski jubilej

Likovna pot Klavdija Palčiča

"Vsaka slika, ki sem jo na svoji likovni poti ustvaril, bi bila nepopolna, če je ne bi docela zakrožile gledalčeve oči: šele vi date jete podobi, ki sem jo izrisal, popolnejšo obliko".

S temi besedami se je Klavdij Palčič zahvalil občinstvu, ki se je v petek, 30. julija, zbralo v galeriji Giubileo blizu tržaškega nabrežja, da bi prisostvovalo prvemu srečanju, s katerim se je Slovensko kulturna gospodarska zveza (s podporo sponzorjem KB 1909) želela pokloniti 70. življenjskemu jubileju njenega nekdanjega predsednika.

Zato je spregovoril sedanjí deželni predsednik krovne organizacije Rudi Pavšič, ki je svojo predhodnika označil za "človeka dialoga. S pomočjo letega je iskal rešitve na nelahka vprašanja". Pavšič je Palčiča spoznal že kot dijaka: "Še danes sem mu hvaležen, da je znal v meni ceniti popoln nesmisel za risanje: vedno pa je podpiral moja druga zanimanja... Že takrat sem spoznal človeka plemenitega srca". Martina Kafol, predstavnica založbe ZTT, ki je za razstavo tiskala priložnostni katalog, je predstavila niz prireditev v počastitev Palčičevega jubileja. Razstava je bi-

la le prva etapa razvejenega ciklusa pobud, ki so zaživele pod geslom Prehajanja. Slikarsko prehajanje se bo iz galerije Giubileo novembra selilo v Čedad, še prej pa bodo v Narodnem domu v Trstu od 24. septembra do 15. oktobra

Jasna Merku', Martina Kafol, Rudi Pavšič in Klavdij Palčič (foto IG)

na ogled Odrska prehajanja, kjer bodo razstavljeni scenografska dela Klavdija Palčiča; od 22. novembra do 12. decembra bodo v goriškem Kulturnem domu na vrsti Pripovedna prehajanja, to so umetniškova ilustratorska dela. Iz galerije pa se bo Palčičeva umetnost selila na prosto, saj bo po tržaških ulicah razstavljenih 10 jumbo plakatov z umetnikovimi umetninami.

čut, njegovo raziskovanje in eksperimentiranje: "Bil je vseskozi drzen v svojih likovnih izbirah, znotraj parametrov, ki mu dovoljujejo, da ohranja vez z evropsko in krajevno kulturno dediščino". Njegovo slikarstvo bi lahko opredelili za kontaminirano slikarstvo, saj barva sobiva ob kleni risarski nastavitvi detajlov figure in reliefnih materialnih prvinah. Kontaminacija je obnem

dreves in platnenih streh. Ob vratih na vrt je stala stojnica z izdelki risarske delavnice, ki jo obiskujejo gostje doma. Na stojnici so vabili k nakupu barvane majice, torbe, blazine, šali in še kaj. Izkupiček je bil namenjen misijonu v Keniji. Medtem so prihajali sorodniki in prijatelji gostov Doma. Veliko se jih je nabralo. Kupovali so na stojnici in tudi srečke loterije za Barkolano. Oktobra imamo namreč tudi gostje Doma svojo "Barkolano". Vozijo nas na morje na ladjo na ogled jadrnic, ki v tržaškem pristanišču čakajo na veliko regato. Obiskovalci so si tudi ogledovali razstavljenе fotografije dogodkov v našem Domu.

Ob 17. uri se je začela sv. maša pod okriljem kipov svetih Joahima in Ane z Marjijo še deklico. Mašo je bral msgr. Pier Emilio Salvade', generalni škofijski vikar. Spremljal ga je diakom Trani.

vsem, ki pomagajo pri delu v Domu, in sporočil, da je končno tudi stavba Doma prešla v roke škofije.

Še posebno se je zahvalil kuharici gospe Zofiji Goicia za njeno dolgoletno delovanje v kuhinji in tudi ravnateljici Doma sestra Primizia jo je pohvalila in ji izročila darilo za slovo. Gospa Zofija namreč odhaja v pokoj. Kuharica se je po mikrofonu zahvalila in povedala, da pušča kuhinjo v dobrih rokah. Govorila je v italijanščini in slovenščini.

Medtem so že pripravljali mize za večerjo. Postregli so nam z odlično pripravljeno hrano, v obilni meri. Med večerjo je igrala skupina Lady Laura. Po večerji so zaigrali in zapeli nekaj otroških pesmi, da so otroci zarajali. Nato so otroci pomagali pri zrebanju loterije in s tem je bilo konec slavja. Zadovoljni smo se razšli.

Nada Martelanc

Ob izdaji dvojezične izkaznice Protislovenski izgredi v Reziji

Na občini v Reziji so v soboto, 31. julija, izdali prvo osebno izkaznico v italijanski in slovenski. Dvojezični dokument je v spremstvu odvetnika dvignil Gabriele Cherubini, ki je bil tudi pobudnik uvedbe tega dokumenta v Reziji, dvojico pa je nato pred občino s kričanjem in žaljivkami pričakala množica protestnikov. Na dvojezični izkaznici, ki jo je prejel Cherubini, so slovenski izrazi za zdaj napisani ročno, saj občina Rezija še nima na razpolago ustreznega računalniškega programa. Cherubini je po prejetju izkaznice z odvetnikom zapustil občinsko poslopje, tam pa ga je pričakala množica kakih petdeset "očitno nahujskih demonstrantov", opremljenih s trikolorami in napis. Demonstranti so med kričanjem, psovanjem in petjem italijanske himne Cherubinija in njegovega odvetnika spremljali vse do bližnjega kulturnega doma, kjer je morala očitke poslušati tudi predsednica Rezijanske folklorne skupine Pamela Pielich, češ da se je prodala Slovincem. Italijansko notranje ministrstvo je marca letos odredilo, da mora občinska uprava v Reziji izdajati dvojezične italijansko-slovenske osebne izkaznice občanom, ki zanje zaprosijo.

Deželni svetnik Igor Gabrovce se je ob dogodku odzval s temle komunikacijem: "Pomenljivo je, da si je v dolini Rezije prvi izboril dvojezično italijansko-slovensko izkaznico Gabriele Cherubini – po rodu iz Bologne, a po srcu trd-

no zaverovan v pomen bogastva večjezičnosti in večkulturnosti v naši deželi. Cherubiniju naj gre zato zahvala in priznanje vse naše skupnosti.

Naravnost osupljivo je zadržanje župana Chineseja, ki je možnost izdajanja dvojezičnih izkaznic že več mesecev odklanjal in se pri tem opiral na neke namišljene težave "tehnične narave". Na pomankanje primerne računalniške opreme se je Chinese skliceval celo potem, ko mu je obveznost izdajanja dvojezičnih izkaznic potrdilo samo italijansko notranje ministrstvo. Na problem smo podpisani in kolega deželna svetnika iz videmske pokrajine Della Mea in Marsilio opozorili tudi predsednika deželnega odbora Tonda. Na našo interpelacijo je župan Chinese reagiral na nestrpen način, ki jasno dokazuje, da je bilo upiranje dvojezičnim izkaznicam vse prej kot "tehnični problem". Župan Rezije istočasno zahteva pravico do izdajanja osebnih izkaznic v rezijanski, kar pa seveda ni mogoče, saj je za italijansko zakonodajo tako kot za stroko rezijansko krajevna govorica, se pravi narečje slovenskega jezika. Dokumente pa praviloma izdajamo v knjižnih standardnih oblikah jezikov.

Prijatelj iz Bologne je prebil psihološko mejo in nam dokazuje, da je marsikaj še mogoče. Če je dvojezična izkaznica zagledala luč v sila zapleteni stvarnosti Rezije, potem je to toliko bolj mogoče povsod. Dobro bo, če njegovemu zgledu sledijo tudi pripad-

niki slovenske manjšine, da ne bo dvojezični dokument ostal osamljen primer. Kako pa je v ostalih občinah? Koliko je bilo zaprosenih dvojezičnih izkaznic, denimo v Čedadu? Odgovor bi nam najbrž potrdil trditelj, da je marsikaj še mogoče doseči.

"Led je prebit, sprejmemo to dejstvo z zadovoljstvom v vednost ob podelitvi prve dvojezične izkaznice v Reziji". Tako poudarja tiskovno poročilo **Sveta slovenskih organizacij** v zvezi z dogodkom, ki je 31. julija dal poseben pečat ne samo Reziji in Rezijanom, ampak celotni naši narodni skupnosti v deželi Furlaniji Julijski krajini.

Gre pri tem prvenstveno za uredničenje določil zaščitnega zakona (št. 38/2001), gre za konkretiziranje posebnega dekreta predsednika republike Napolitana, ki je določil 32 občin, v katerih se mora spoštovati načelo dvojezičnosti in uresničevati vse to, kar določajo norme zaščitnega zakona.

Živimo v pravni državi, ki je določen nacionalistični duh nekaterih od vprašanja zaščite Slovencev v Italiji ne sme begati.

SSO izraža vsjo svojo solidarnost gospodu Gabrieleju Cherubiniju, ki se je leta 1976 naselil v Reziji in pomagal v hudih časih prebivalstvu, ki je bilo prizadeto od potresa. Njemu in njegovemu pravemu zastopniku dr. Gorju Černu izreka SSO solidarnost in priznanje za pogumno dejanje in dosledno vztrajanje pri zahtevi po dvojezični osebni izkaznici.

To dejanje je gotovo odprlo novo stran v zgodovini današnje Rezije in upati je, da bodo temu pomembnemu zgledu sledili prej ali slej tudi drugi zavedni, za medsebojni dialog strpni in konstruktivno zavzeti prebivalci v videmski pokrajini in v Furlaniji Julijski krajini, povsod tam, kjer živi slovenska narodna skupnost.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Temnopolti duhovnik in bodeče cvetice

Ob vrnitvi iz dokaj odročnega predela južne Italije. Zdi se, da v svojem življenju čutim vse pogostejšo potrebo po umiku v male realnosti, ki mi posredno pokažejo na določene plati mojega, našega vsakdana. Saj vem, da ni treba daleč stran, nasprotno: včasih vneto iščemo drugje to, kar je možno najti tudi tukaj in zdaj. Le pogum je potreben. Da se osvobodim žal že ponotranjenih spon, ki ti že vse življenje narekujejo, kako naj misliš, kako naj delaš, s kom naj se družiš, čemu se je bolje izogibati, kaj sprejeti in česa ne.

V idiličnem belem mestecu na jugu je v italijanski maševal temnopolti duhovnik. Ko sem vstopila v cerkev, sem čez ramena ljudi v klopih uzrla obraz, temen kot oglje, šele nekaj sekund zatem sem se presenečeno zastrela v živo zeleno svilo, v katero je bil odet. Pravzaprav bi to ne bil noben dogodek vreden omembe, če bi ga ne seštelu izkušnji v večjem mestu tega malo poznane in tako zaničevane italijanskega juga. Videla sem elegantne temnopolte študente, enako elegantne, enako ogle- no črne ali olivnopolte natakarkarje in prodajalce v butikih in glasbenih trgovinah. Spraševala sem se, kje jim je dom, morda Tunizija? Morda dlje: Senegal? Gotovo moj pogled preveva neko idealiziranje razmer, ki se zdalec niso rožnate, zagotovo pa vem, da me je ob pogledu na možno normalizacijo določenih ekstremnih pojavov, kot je lahko priseljenišvo, preveval zelo lep občutek.

Morda te počitniški oddih postavi v stanje drugačnega razmišljanja, ne vem. Morda pa je res ravno obratno: veliko manj obremenjeno gledaš na stvari, včasih ti uspe videti rešitve in ohraniti optimizem povsod in v vsaki situaciji.

Zanimivo naključje: mož je v mali knjigarni na jugu kupil knjigo različnih življenjskih zgodb. Izdala jo je velika italijanska založba. Povsem nepričako-

vano je med raznimi poglavji našel tudi zgodbo danes petindvajsetletnega Jawada iz Kabula. Na vozičku. V Kabulu ga je srečal Paolo Rumiz; pred odhodom v Italijo ga je vprašal: "Jawad, kaj so tvoje največje sanje? Za trenutek odmisli vse probleme in mi povej!"

Jawad je zelo jasno spregovoril o svoji želji po študiju filozofije na najboljših svetovnih univerzah, takih, na katerih so knjižnice polne knjig, v Kabulu so nasprotniki znanja uporabili njihove strani za gretje čajnika. In takih, kjer se lahko brez problemov kretaš na vozičku.

Po prizadevanju Paola Rumiza, ki je uvidel njegove neverjetne učne zmožnosti, je Jawad po devinskem kolidžu bil sprejet v Oxford, odločil pa se je za

Združene države Amerike, ker je pomislil, da bi "ne bil vedno obravnavan kot drugačen, integracija bo gotovo lažja. Nikoli pa bi ne pričakoval, da bom dočakal dobo temnopoltega predsednika". Danes Jawad sodeluje v skupini, ki izdeluje ekspertize za razvojno pomoč Afganistanu.

Zanimivo naključje: Jawad in njegovo življenje ravno tu, na tem vozičku Italije, kjer so res

življenjski stroški nižji, zato pa je tu tudi realnost, kjer se družine celo leto morajo preživljati s tem, kar jim dajejo turistični meseci. Temnopolti župnik. In švig spomina na besede prijateljice, ki si čez mejo urejuje skromen dom. Ko mi je pred meseci kazala mali vrt pred hišo, se mi je zdelo čudno, da ima sosedja pogled stalno uperjen v tla: lopata in urejanje cvetic. Stale pa smo morda štiri metre stran druga od druge.

"Prvi dan sva se v ljudo pozdravili in ogovorili, dan zatem, ko se mi je pri urejanju hiše pridružil še mož in je slišala, da je Italijan, se je njeno zadržanje spremenilo. Sama sem Slovenka, sin obiskuje slovensko šolo, mož je najodprtejših pogledov, sosedja pa mi je zaradi njegove "neustraznosti" umaknila pozdrav. Saj vem, da se bo s časom vse uredilo, a pravim si: je v letu 2010 to res možno?"

Kanalska dolina Izdali so drugo zgoščenko Tako so peli

Pred poletjem so v Kanalski dolini izdali novo zgoščenko, ki nosi naslov Tako so peli-Cosi' cantavano. V zgoščenki, ki je druga po vrsti (prvo so izdali lani), so zbrane pesmi, ki so bile posnete v Ukvah med leti 1968 in 1972. Največ jih je posnel dr. Pavle Merku', ki jih je nato podaril Glasbeno narodopisnemu inštitutu, ki danes deluje v SAZU. Posnetki, ki so bili opravljeni s takratno tehnologijo in v

neprimernih prostorih, največkrat v gostilni, in so bili seveda ohranjeni na starih in deloma že pokvarjenih trakovih, so na zgoščenki predstavljeni tako, kot so bili registrirani v originalu in brez zvočnih popravil. Vsekakor so se morali založniki zgoščenke kar potruditi za izdajo kakovostnega izdelka.

V zgoščenki zasledimo pesmi, ki so jih takratni pevci peli v knjižni slovenščini in v krajevnem na-

rečju. Zgoščenko so izdali Glasbena matica-Glasbena šola v Kanalski dolini Tomaž Holmar, Slogri in SKS Planika ob delni finančni podpori krajevnih gorske skupnosti. Glasbeno, tehnično svetovanje ter ureditev zgoščenke je opravil prof. Manuel Figelj. V letošnjem letu načrtujejo tudi tisk spremljajoče knjižice s spremnimi teksti in besedili pesmi v izvorniku in italijanskem prevodu. Zgoščenka je zagotovo prispevek slovenskih ustanov, ki delujejo v Kanalski dolini, k ohranjanju pevskih in kulturne dediščine, hkrati pa spodbuda k nadaljnjemu delu in raziskovanju na ozemlju, kjer je še prisotna avtohtona slovenska govorica.

Rudi Bartaloth

Razstavi slikarskih del Štefana Turka in Roberta Faganela

ARS LOCI. Umetnost v prostoru svetega / Cikel razstav sodobne sakralne umetnosti

V cerkvi Device Marije v Bovcu bodo v soboto, 7. avgusta, ob 20. uri, odprli razstavo tržaškega slikarja Štefana Turka, z naslovom Portae Aureae (Zlata vrata), ki bo na ogled do 7. septembra 2010. Slikarska dela bodo predstavljena v ciklu razstav sodobne sakralne umetnosti, ki se začne pravi s to postavitevjo. Organizator razstave je društvo

ARS Bovec, kustosinja pa Monika Ivančič Fajfar. Štefan Turk bo predstavil cikel monumentalnih slik na leseni podlagi, z motivom gotških arhitekturnih detajlov. Z geometrijskimi vzorci, ljudsko ornamentiko in stiliziranimi krščanskimi simboli delujejo Turkovslike arhaično in prvinsko. Motiv vrat nosi simboliko prehoda med starim in novim, zemeljskim in nebeškim ter simboliko srečanja med različnimi svetovi.

Turk je Portae Aureae predstavil tudi v goriški galeriji Ars in z njimi opremil koledar Goriške Mohorjeve družbe.

Svet Roberta Faganela / Prvobitni elementi / Retrospektivna razstava

V razstavnih dvorani občinske palače v Auronzu di Cadore so, od 1. do 19. avgusta, na ogled slikarska dela Roberta Faganela. Avtorja je na odprtju predstavila pesnica Irene Navarra, s katero je Faganel leta 2009 izdal lirični dnevnik La terra, la visione (Zemlja, vizija).

Roberto Faganel je neutrudni popotnik, ki na platno beleži poglede na naravo, mesta in prebivalce številnih dežel po širnem svetu, domačih krajev, bujne havajske narave, ameriških metropol, Grand Canyon, Tunizije... Slikar se skozi podobe globoko vživlja v kompleksnost in večplastnost življenja, narave, moči prvobitnih elementov, zemlje, zraka, vode, ognja. Dela predstavljajo duhovno potovanje skozi veličino stvarstva, ki je za človeka nujno, da vsaj malo razkrije skrivnosti življenja. Z energično, odločno potezo in materičnim občutkom za barvo, v postimpresionističnem slogu ustvarja prizore z igro svetlobe in sence ter kromatskih kontrastov.

Severni in severovzhodni predel mesta (28)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Leta 1762 je bil izdan ukaz, da morajo vrata v getu ob sončnem zahodu biti zaprta. Za prekršitev te zapovedi je bila predvidena denarna in tudi telesna kazen.

Judje so se zaradi tega večkrat pritožili, vendar je bilo treba čakati do leta 1790, da so se vrata geta odprla.

Kljub temu se je njihov položaj polagoma izboljševal. Tako je leta 1765 cesarica Marija Terezija goriškim Judom dovolila, da so smeli svobodno trgovati tudi izven geta. Že naslednje leto pa se je nadškof Attems pritožil zaradi njihovega oduševstva.

Leta 1772 je izšel ukaz, da morajo vrata geta ob 22. uri biti zaprta. Do tega časa so kristjani, ki so se morebiti mudili v getu, morali oditi, razen če za svojo prisotnost niso imeli posebnega dovoljenja.

Leta 1775 so za goriško judovsko skupnost odprli trivialno, to je osnovno šolo, v kateri so poučevali najbolj osnovne predmete.

Položaj se je precej izboljšal leta 1781, ko je cesar Jožef II. izdal odlok, da nihče ne sme biti zapostavljen zaradi vere, ki jo izpoveduje. Naslednje leto so tako v getu odprli nemško normalno, to je osnovno šolo s popolnim in obsežnim učnim programom. Leta 1787 je isti cesar odredil, da si morajo vsi Judje namesto judovskih priimkov privzeti nemške oziroma take, ki bi jih lahko nosili tudi kristjani. Ker so skoraj vse judovske družine že imele nemški priimek, je svoj priimek prestavila v nemško obliko samo ena družina. To je bila družina Cornons, ki je svoj priimek spremenila v "Herzenau" (Associazione Amici di Israele - Gorizia, Breve storia cronologica della comunita' ebraica di Gorizia, 1999 - 10. zvezek - A cura di Claudio Bulfoni).

Judovska sinagoga v Gorici

logica della comunita' ebraica di Gorizia, 1999 - 10. zvezek - A cura di Claudio Bulfoni). Leta 1930 se je goriški judovski skupnosti pridružila judovska skupnost iz Vidma in iz San Danieleja. Tega leta je namreč v Italiji izšel zakon, na podlagi katerega je bilo treba v državi omejiti število judovskih skupnosti.

/ dalje

Razmišljanje ob poročilu o stanju in varovanju človekovih pravic

Ali je Slovenija še socialna in pravna država?

Poročilo o stanju in varovanju človekovih pravic v Sloveniji, ki ga je državni zbor in predsednik republike predložila varuhinji omenjenih pravic dr. Zdenka Čebašek-Travnik, pomeni eno izmed izhodišč za presojo učinkovitosti socialne, pa tudi pravne države. Zaradi hitrega razlojevanja družbe, ki se kaže tudi v naraščanju krivic in izrinjanju revnih na obrobje življenja, se je varuhinja pač upravičeno vprašala, ali je Slovenija še socialna država, in opozorila, "da pravna država bolj deluje za tiste, ki imajo denar in si lahko privoščijo odvetnike. Enako velja za zdravstvene storitve".

Med perečimi zadevami je dr. Zdenka Čebašek-Travnik omenila, da v Sloveniji živijo nekateri otroci, ki zaradi neurejenega zavarovanja staršev, ki ne plačujejo

prispevkov za zdravstveno zavarovanje, nimajo pravice do zdravstvenih pregledov in varstva. Ob prejemu in oceni poročila je tudi državni poglavar dr. Danilo Türk izrekel pridržke o učinkovitosti socialne države in pri tem vladal dal več predlogov za uspešnejšo politiko in ravnanje na posameznih področjih. Kot je dejal, ga posebno skrbi stanje v zdravstvu, ki bo nastalo zaradi preklica soglasij zdravnikov za delo čez polni delovni čas. Predsednik države je tudi ob predstavitvi poročila o varovanju človekovih pravic ponovil, "da imamo v Sloveniji eno pravno državo in ne dveh", vendar je bil tokrat stvaren, saj je dodal, "da pravna država ni enako dostopna vsem ljudem". Med bližnjimi aktualnimi dogodki omenjamo kampanjo za volitve županov in občinskih svetov, 10. oktobra. Opozicijski poslanci iz

Slovenske demokratske stranke in Slovenske nacionalne stranke so vložili zahtevo, da Državni zbor izreče nezaupnico (v Sloveniji ta izraz zamenjujejo z besedo interpelacija) ministru za šolstvo in šport, Igorju Lukšiču. Očitajo mu, da je v nekem razpisu poizkušal zagotoviti sredstva za zgraditev športnega parka v Stožicah, ki je velik predvolilni projekt ljubljanskega župana Zorana Jankovića. V povezavi z volitvami v Ljubljani je razumeti tudi pamplet, ki ga je v informativnem tedniku Reporter objavil Janez Turinek, dušni pastir iz Artič na Štajerskem. Osti njegovega pisanja so uperjene zoper ljubljanskega župana Zorana Jankovića, državnega poglavarja dr. Danila Türka in premierja Boruta Pahorja. Janez Turinek zatrjuje, "da po novem pri nas, menda na pobudo Kitajcev, upravljajo državo tako,

kot bi upravljali malo večje mesto oziroma hotel. Zato je letos pred lokalnimi volitvami opazno, da je slovenska vlada samo servis glavnega mesta Ljubljane. Pri 20.000 kvadratnih kilometrov njene površine bo tak način upravljanja lahko uveljaviti in ga obvladati. Ljubljanski župan Janković si bo že letos zgradil dovolj spomenikov v glavnem mestu, da ga bodo lahko pomnili rodovi. Veliko iger in malo drobtin bo okusilo več državljanov, komunalna infrastruktura bo ponujala poceni deževnico". Zanimivi so zmeraj novi zapisi in analize o značajih in delovanju predsednika države dr. Danila Türka in premierja Boruta Pahorja v sedanjem času in razmerah v Sloveniji.

Dr. Aleš Maver, profesor na mariborski enoti ljubljanske teološke fakultete, je v daljšem pogovoru, objavljenem v novi številki političnega tednika Demokracija, o vlogi predsednika Türka dejal, "da je on zanj velika uganka, njegovo zmago na volitvah pa bolj pripisujem nespretnosti njegovega tekmeca Lojzeta Peterleta. Po drugi strani bi od predsednika republike, ki mora

biti že po definiciji nestranski, pričakovali več taktosti. Bojim se, da je Türk na neki način še vedno pretirano hvaležen določenim skrajnim krogom na levi, ki jim po svojem mnenju dolguje predsedniški položaj. Je pa po svoje presenetljivo, da imamo predsednika vlade Boruta Pahorja, ki se trudi biti nestranski, in politično dokaj jasno umeščene predsednika republike, čeprav

premierko Jadranko Kosor, razpravljala pa sta o nerešenih problemih med državama. Najbolj zapleteno vprašanje je tisto o dolgovih nekdanje Ljubljanske banke deviznim varčevalcem na Hrvaškem. Če bi se dogovorili o razpletu, bi Nova Ljubljanska banka lahko odprla svojo enoto oziroma poslovalnico v Zagrebu. Našo javnost pa bolj zaskrbljuje predlog zakona o novem zakonu na nepremičnine, ki bi ga uvedli v letu 2011. S tem zakonom bi obremenili vse lastnike nepremičnin enako; tiste, ki imajo eno stanovanje in ga uporabljajo za prebivanje, kot bogate lastnike nepremičnin, ki jih ponujajo na tržišču.

Branje časnikov v Sloveniji se je povečalo

Z nacionalno raziskavo branja so ugotovili, da se v Sloveniji ponovno povečuje branje časnikov. K temu veliko prispeva brezplačni časnik Žurnal. Med najbolj branimi plačljivimi revijami ostaja Ognjišče, ki ima 225.000 bralcev. Pošta Slovenije pa je izdala razglednično dopisnico za obeležitev 650-letnice romarske poti na Svete Višarje, ki jo najbolj obiskujejo Slovenci.

Marijan Drobež

Nekaj počitniških idej za krizne čase

Tudi doma si je mogoče napolniti baterije

Sredi julija, ko je res hudo pripekalo, sem na ulici srečal starega prijatelja, s katerim sva pred leti skupaj trenirala eno od borilnih veščin. Dolgo se nisva videla, zato sva malo poklepetala o tem in onem. Mimogrede sem ga vprašal tudi: "Kaj pa počitnice, si že kam šel, se kam odpravljáš?", kar se mi je, glede na gnečo pred turističnimi agencijami in počitniško mrzlico, ki v teh dneh kljub krizi trese večino, zdelo vprašanje na mestu. "Nikamor ne grem. Bom kar doma. Saj ne rabim počitnic", me je presenetil z odgovorom, ki mi je dal misliti, pa čeprav vem, da dela kot krupje v Hitu in je eden tistih "srečnežev", ki so v službi le čez vikend, pa kljub temu zaslužijo dovolj za dostojno preživetje. Z izraza na njegovem obrazu je bilo jasno razbrati, da lenobnega poležavanja na kateri od plaž daleč od doma ali česa podobnega res ne potrebuje. Oči so mu pomirjeno žarele, zadovoljen nasmeš se mu je širil čez obraz. Vesel sem bil zanj. Tudi zaradi njegovega odgovora mi je bilo nekaj dni kasneje, ko se je zaradi niza neljubih prijetljajev "sfižil" načrt o nekajdnevem solo kolesarskem izletu v neznanu, veliko lažje sprejeti dejstvo, da je načrtovana pustolovščina padla v vodo in da bom kar lepo število prostih dni

preživel doma. Tolažil sem se tudi s tem, da sem itak totalno skupen od dela in bi me novi kraji, ljudje, izkušnje, prevoženi kilometri ipd. trenutno le še dodatno obremenili. "Bom vsaj kaj prebral, "zrihtal" marsikaj, kar je bilo dolgo na čakanju, pa za malega Natana bom imel več časa", sem se bodril in iskal pozitivne strani dopustovanja doma. Jana je morala v času mojega domačega počitnikovanja vsako jutro v službo, mali pa je bil v vrtcu, tako da sem imel dopoldneve povsem zase, kar je bilo pravo razkošje. Popoldnevi so bili rezervirani za kratke izlete v bližnjo okolico in v nekaj dneh sem se prepričal, da tudi obiski teh znanih in že večkrat obiskanih krajev še kako napolnijo baterije. V nadaljevanju je nanizanih nekaj predlogov za popoldanski, celodnevni ali večdnevni izlet na Goriškem. Začnimo z Lokvami, oazo miru sredi Trnovskega gozda, ki so le dobrih dvesto kilometrov oddaljene od Nove Gorice. Če ne marate gneče, potem priporočam obisk med tednom, ko obiskovalcev skoraj ni. Lokve so lepo izhodišče za osvojitve katerega od bližnjih vrhov, kot so na primer

Škol, Poldanovec, Mrzovec, Modrasovec, Golak ipd. Zanimiva je tudi pešpot za zidom, ki vodi okrog vasi, ali pa sprehod po markirani gozdni poti do Lazne. Tamkajšnji dom je pred kratkim znova odprl vrata, tako da je mogoče z domačimi dobrotami nadoknaditi izgubljene kalorije. Če vzamete s seboj na Lokve gorsko kolo, se vam odpre na številnih gozdnih poteh po Trnovskem gozdu nova dimenzija, če ste bolj lene sorte in vas na skoraj 1000 metrov nadmorske višine zveni le bolj svež zrak, pa je mogoče tudi na Lokvah doživljati podobne občutke kot na

plaži, še posebej ob koncu tedna, ko je "gužva". Le ležalnik ali mehko podlogo je treba prinesiti s seboj. Nekaj popoldanskih uric je dovolj tudi za lahkoten, družinski naskok in sestop s Škabrijela, Sabotina in Svete Gore. Na vsako

od naštetih vzpetin vodi več poti in vsaka od njih ponuja povsem drugačno zgodbo in doživetje. Svojevtrstno poglavje je reka Soča, ki je od izvira dalje pravi magnet za turiste od blizu in daleč. Zanimiva je za ljubitelje narave, pa tudi za ribiče. Tam, kjer se reka peni in šumi, je vse polno kajakašev, na njenih mirnejših odsekih pa je mogoče uživati tudi v sproščnem veslanju kanuja. Za sedem evrov na uro lahko kanu (z vesli in

rešilnimi jopiči) najamete na Mostu na Soči in z njim odveste do sotočja Soče in Tolminke, kjer se vedno kaj zanimivega dogaja. Privlačna je tudi za kopalce, predvsem tiste, bolj odporne na mraz, saj tudi v najtoplejših poletnih mesecih v zgornjem toku pa vse do Solkana v nekaj sekundah dobro ohladi telo in duha. V porečju Soče je tudi cela vrsta manjših, na videz neuglednih pritokov, ki pa se jih - vsaj nekatere - res izplača raziskati. V večini od njih ne boste srečali žive človeške duše, prav

lahko pa kakšno zanimivo nečloveško. Višje kot se povzpnete od njih, bolj je divje in v nekaterih primerih brez primerne opreme preprosto ne gre. Tovrstno amatersko soteskanje proti toku ni za vsakega. V primeru, da gre kaj narobe, postane zaradi težke dostopnosti vse skupaj precej zaporno, zato je prvo pravilo zdrava pamet. Pri Nadiži, ki je zdaj leta vse bolj "in", letos še nisem bil, po poročanju kolegov in znancev pa je tam trenutno precejšnja gneča. Če vam to ustreza, je tudi Nadiža dobra izbira za kratek oddih oziroma čofot, saj je temperatura vode bolj človeška kot v Soči. Vsekakor je obiska vreden slap Kozjak pri Kobaridu, do

katerega vodi lepa sprehajalna pot, ki gre tudi preko visečega mostu nad Sočo, in se bi lahko našteval. Potem so tu še čarobna Brda, pa mistični Kras in rodovitna Vipavska dolina, kjer je tudi cel kup zanimivih koticov in kjer se turizem vse bolj prebujajo. Med zanimivejšimi cilji velja omeniti še Sosljanski zaliv, ki pa pride v poštev le za tiste, ki že dolgo časa niso bili na "pravem" morju, pri čemer mislim vsaj na južno Dalmacijo, če ne Grčijo, Sardinijo in podobne morske turistične biserčke. Lani sem naredil veliko na-

pako in se v Sosljan odpravil le nekaj dni po vrnitvi z grškega otoka Kos, in kar je še huje, proti Sosljanu smo jo mahnilo pozno popoldne. Kljub temu da je voda spominjala na mineštro, sem se vrgel noter in nekajkrat zamahnil, potem pa nehal kravlati, saj se pod vodo ni videlo deset centimetrov daleč in sem bil povsem obupan. Letos je "storija" malo drugačna kot lani. Letos tudi naša družina iz prve roke občuti posledice krize, zato ne bo Grčije, tako da je tudi jutranji skok do Sosljanskega zaliva, ko je voda še razmeroma čista, dobrodošel. Precej družin, pa tudi posameznikov je na isti barki. Vse več je tistih, ki ne grejo nikamor na dopust, pa ne zato, kot kolega s Hita, ker počitnic ne potrebuje, saj dela od ponedeljka do petka, kar se mu zljubi, ampak zato, ker si tega preprosto ne morejo privoščiti. Ni denarja. Že nekajkrat sem bil zraven, ko so otroci na vprašanje "Kam greš pa ti letos na dopust?" le tiho sklonili glavo in zlezli skupaj, kar res zaboli, zato je danes najbolje, da se otrokom ne postavljajo taka vprašanja, saj so časi "gnilega" socializma, ko smo šli vsi otroci na morje, pa čeprav le v kolonijo, za vedno mimo. Kakorkoli že, tudi domači kraj in njegovo okolico je mogoče z malo domišljije in dobre volje spreminiti v zanimivo počitniško destinacijo in kje, daleč od poblenega sveta tudi prespati, morda pod milim nebom, zastoni, saj, kot pravijo, ne vem pa, ali to še drži, so najboljše in najbolj dragocene stvari zastoni.

Nace Novak

Ljubljana / 200-letnica Botaničnega vrta

V današnjem času izredno pomembna ustanova

Botanični vrt Univerze v Ljubljani letos praznuje 200-letnico delovanja. Vodja vrta Jože Bavcon je za STA dejal, da je vrt ustanova, kjer o rastlinah lahko spoznamo marsikaj, zato so bili sprva tudi ustanovljeni zaradi študiranja rastlin. Ščasoma so botanični vrtovi dobili mnogo funkcij in so danes izredno pomembne ustanove na svetu.

Ljubljanski botanični vrt deluje neprekinjeno že od leta 1810 in letos praznuje 200-letnico delovanja, tako je poleg Narodne in univerzitetne knjižnice najstare-

jša slovenska kulturna, znanstvena in izobraževalna ustanova v Ljubljani, je povedal vodja Botaničnega vrta Jože Bavcon. Njegov ustanovitelj je bil Franc Hladnik, po katerem se imenuje rastlina hladnika, ki je del novega logotipa Botaničnega vrta. Botanični vrt po besedah Bavcona sodi med srednje stare botanične vrtove na svetu. V njem si je mogoče ogledati več kot 4500 različnih domačih in tujih rastlin v devetih vsebinskih enotah. Ustanova skrbi za predstavitev domačega in tujega rastlinstva, ki uspeva v našem

podnebnju, je pa tudi življenjski prostor pisane družbe rastlin in živali.

A tudi delovanje te naše najstarejše ustanove ne poteka brez težav. Pred časom je bila na robu propada. "Leta 2008 se je izkazalo, da smo ostali brez financiranja, ker nismo bili mestni zavod. Tedaj nas je v večini financirala Mestna občina Ljubljana. Težave smo težko reševali, vrt še vedno nima dovolj denarja za normalno obratovanje kot ostali vrtovi", je poudaril. A kljub temu vrt, kot pravi, deluje kot najbolj razviti botanični vrtovi na svetu.

Na to kaže tudi gradnja tropskega rastlinjaka, ki ga financira ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo prek ljubljanske univerze. Naložba, vredna okrog milijon evrov, bo vrtu, ki bo

nared predvidoma jeseni, po mnenju Bavcona dalo tisto, kar potrebuje - tropski vrt. To pa zato, pojasnjuje, ker smo v zmernem podnebnju in se teh rastlin ne da gojiti v zunanem delu vrta. Zelja vodje Botaničnega vrta je tudi, da bi obnovili stari rastlinjak iz leta 1955, a tu se zapleta.

Mestna občina Ljubljana se je že spomladi odpovedala sredstvom, ki bi jih zaradi odžagane "operne bukke" nekam drugam vložila, in jih je namenila botaničnemu vrtu, pojasnjuje Bavcon in dodaja, da se zatika pri okoljskem ministertvu. Botanični vrt danes sodeluje s

prek 300 vrtovi v Evropi in po celem svetu, leta 2007 pa je bil predstavljen v knjigi Botanic gardens a living history. Med 178 zgodovinsko pomembnimi botaničnimi vrtovi na svetu, ga knjiga uvršča v prvo desetino najpomembnejših vrtov na svetu. Poleg lokacije na Ižanski ulici delujeta v okviru vrta tudi rastlinjaka ob biološkem središču Biotehniške fakultete na Večni poti pod Rožnikom in v Tivoliju ob čolnarni.

Botanični vrt kot skriti biser osrednje Slovenije vsako leto obišče okoli 50.000 ljudi, opravijo pa tudi do 8000 strokovno vodenih ogledov za učence, dijake, študente in ostale zainteresirane skupine.

Ob 200-letnici vrta je bil v nedeljo 11. julija brezplačen izlet s turistično ladjico po Ljubljani in ogled vrta.

Zgornje Posočje / Obnova po potresu iz l. 2004

Neizrabljene možnosti

Dvanajste julija je minilo šest let od potresa, ki je leta 2004 prizadel Zgornje Posočje in po statističnih podatkih poškodoval 1700 objektov. V tem času je več kot polovica poškodovanih ali uničenih stavb, v katerih so ljudje bivali, že obnovljeni ali so zgrajene nadomestne. Pristojni za obnovo na Ministrstvu za okolje in prostor

dimnikov in streh, rekonstruirali so 138 objektov, 146 je bilo rušitev in na teh lokacijah zgrajenih 58 nadomestnih gradenj. Skupaj bo še 25 rušitev, pripravljenih je bilo 814 projektov, v načrtu pa je še 68 rekonstrukcij in nadomestnih gradenj. Na MOP RS ocenjujejo, da bodo za dokončanje obnove po potresu 2004 rabili okoli 70 milijonov evrov. Doslej so

mo, da so nekdanje tovarne v Bovcu na dnu lestvice dohodkov v Sloveniji, da je preživela turistična strategija postavila nekdanj znano bovško destinacijo med začetnike... Ljudje se iz njih lahko rešijo s samozaposlitvijo. Prav neobnovljeni ali pa porušeni objekti (zgolj porušena velika stara šola), na lokaciji katerih niso zgradili ničesar, kot je npr. 8 tisoč m² koristnih stavbnih površin nekdanjih vojašnic v Bovcu ali pa še razpokan zasebni gospodarski objekt, za katerega lastniku niso priznali upravičenosti za obnovo, kaže, da se nekdo, ki ima škarje in platno v rokah, dela napol slepega v težki gospodarski situaciji, ko mora prednostno poskrbeti za preživetje tajkunskih bank in podjetij, ki so postala del sistema gospodarskega preživetja politike oblasti in podzemlja hkrati. Prav tako ni slišati, da bi za "želje, ki jih ni mogoče izpolniti", komu uspejo pripraviti projekt za koriščenje evropskih solidarnostnih razvojnih sredstev za takšne primere razvoja družinskega podjetja ali gospodarske družbe.

MM

Republike Slovenije (MOP RS) predvidevajo, da bo obnova trajala vsaj še nekaj let, zato lahko ugibamo, da so tudi za to potrebna sredstva še le nekje na polovici. Do letošnjega julija je bilo na poškodovanih objektih opravljenih 472 popravil

porabili 34 milijonov evrov. Čeprav je bilo sporočeno, da je t. i. obnova po velikonočnem potresu leta 1998 končana, prizadeti pravijo, da je iz tega obdobja videti še kakšno gospodarsko poslopje razpokano in v propadanju. To pa je nenavadno, če ve-

Strokovna pomoč pri raznovrstnih težavah

Psihoterapija je danes po mnenju terapevtov že del osebne higiene

Združenje zakonskih in družinskih terapevtov Slovenije je ob mednarodnemu dnevu družine organiziralo dan relacijske družinske terapije. Kot pravi terapevt Christian Gostečnik iz Frančiškanskega družinskega inštituta, je psihoterapija danes postala del osebne higiene, kjer lahko posameznik s pogovorom razčišče svoje probleme in travme. Po besedah terapevte je tudi raziskovalke tega področja Tanje Repič ni formule, kateri ljudje dejansko potrebujejo pomoč terapevta. Tako tudi en cikl terapevtov, ki po navadi obsega 12 ur, ne pomeni nujno razrešitve težav posameznika. "Včasih je pri primeru hujših travm potrebno tudi pol leta ali eno leto terapij, da človek to preboli in lahko naprej normalno 'funkcionira'", pravi Repičeva. V večini primerov, zlasti ko gre za spolne zlorabe ali pa

nežalovane ločitve oz. smrti, pa je 12 ur začetek za rešitev. Sicer pa ura psihoterapije po besedah ustanoviteljice Centra za družinsko in zakonsko terapijo Stik Barbare Kreš znaša okoli 40 evrov, ker pa so financira to dejavnost ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, pa lahko nekaterim storitve ponudijo tudi zastoj - cena pomoči je tako odvisna

pevtski dejavnosti. Osnutek zakona med drugim ocenjujejo kot nesprejemljivega, saj, kot trdijo, priznava neakreditirana izobraževanja, javno veljavne izobrazbe Univerze v Ljubljani pa ne. Pred štirimi leti, ko so začeli pripravljati zakon, združenja še ni bilo in se tako niso mogli vključiti v pripravo zakona, sedaj pa želijo tvorno sodelovati pri zakonski ureditvi področja. Združenje zakonskih in družinskih terapevtov Slovenije je samostojno strokovno združenje terapevtov, ki delajo po relacijskem družinskem modelu terapije, ki ga je razvil Gostečnik. Združuje 24 centrov po Sloveniji, 70 zaposlenih in preko 150 terapevtov s specializacijo, magistriranjem ali doktoratom s tega področja, ki skupaj letno opravijo več kot 13.000 terapevtovskih ur.

glede na prihodke osebe. Poleg predstavitve relacijske družinske terapije so predstavili tudi svoja stališča do osnutka zakona o psihoterapi-

Zapletena politična zadeva

Še o pasteh arbitražnega sporazuma

V svojem odgovoru (PN, 2. 7. 2010) na moje trditve o tem, da bodo pravi problemi v zvezi z arbitražnim sporazumom (AS) šele nastopili, se je Milan Rakovac v veliki meri ognil obravnavani temi kot tudi mojim argumentom. Predstavil je predvsem lastne poglede na pozitiven vpliv potrditve sporazuma o slovensko-hrvaških odnosih in se razgovoril o evropski levici, kar vse pa ni bilo predmet mojega pisanja. Obravnavane teme se je dotaknil le na koncu sestavka z besedami, da ne more deliti mojega mnenja o tem, da bodo pravi problemi v zvezi z AS šele nastopili, ker bo arbitraž, ko bo končana, tudi že "preprosto udejanjena", pa ker "meja na morju takrat (kot ne danes ne včeraj) ne bo pomenila prav nič več" in ker naj bi mi Istrani s 70% plebiscitarno podporo AS pokazali Ljubljani in Zagrebu, "kako se živi in dela med sosedi". Tudi sam bi rad videl, da bi se stvari z arbitražo iztekle v zadovoljstvo obeh strani, vendar ne morem mimo neizprosnih dejstev, ki govori drugače. Iz MZZ so nam namreč pred referendumom sporočili, da Slovenija ne sprejema kake služnosti ipd., ampak vztraja na teritorialnem stiku z odprtim morjem. Pa da jo razsodba, ki bi nas prikrasala za ta stik, "ne bo obvezovala, ker bi bila s tako odločitvijo kršena jasno določena odgovornost in strokovnost sodišča" (Peter Toš, Delo, 17. 4. 2010), ter da bo v tem primeru "vložila uradno pritožbo na razsodbo arbitražnega so-

dišča" (Samuel Žbogar, La Voce del popolo, 21. 5. 2010). Da ne omenjam posebej dejstva, da je slovensko Ustavno sodišče razsodilo, da je Piranski zaliv in del akvatorija, ki služi Sloveniji za dostop na odprto morje, slovenski teritorij, ter da bo v primeru njegove izgube treba spreminjati ustavo. Hrvaška pa je itak že ob ratifikaciji AS dala vedeti celemu svetu, da ne pristaja na teritorialni stik Slovenije z odprtim morjem, ter je to, menda kar s pristankom slovenske vlade, zapisala tudi v zakon o ratifikaciji AS. Glede na to, da sodišče lahko ugodi samo eni strani, ni ob navedenih dejstvih skoraj nobene možnosti, da bo razsodba tako preprosto "udejanjena", kot si zamišlja Rakovac. Tudi trditev, da meja na morju ne pomeni nič več, je za zdaj le pobožna želja, ker bi sicer hrvaška policija in hrvaški ribiči ne razkazovali na tak način svojih mišic ob skoraj slehernem prestopu slovenskih ribičev prek sredine Piranskega zaliva. Tudi trditev, kako da mi Istrani učimo Ljubljano in Zagreb, "kako se živi in dela med sosedi", nekoliko šepa, ker bi sicer v obdobjih največje napetosti zaradi spora v Piranskem zalivu ne ust istrskih veljakov (Damir Kajin, Ivan Jakovčič idr.). Zato menim, da smo s sprejetjem arbitražnega sporazuma problem samo odložili, kupili nekaj let varljivega miru, premier Pahor pa je vroč kostanj potisnil v roke tisti vladi, ki se bo morala soočiti z razsodbo arbitražnega so-

dišča. Sicer pa se bodo prvi problemi pojavili ob skorajšnji izmenjavi ratifikacijskih listin v parlamentih, ko bo moral DZ sprejeti v vednost hrvaški dokument, v katerem naj bi z domnevni soglasjem slovenske vlade pisalo, da ničesar v AS ni mogoče tolmačiti tako, da bi Sloveniji omogočalo teritorialni stik z odprtim morjem. Sledil bo verjetno še hujši zaplet ob ratifikaciji pridružitvenega sporazuma Hrvaške k EU, za katerega naj bi bila, skladno z dosedanjim praksom, potrebna dvotretjinska večina, a je največja opozicijska stranka (SDS) dala vedeti, da bo o pridružitvi glasovala šele potem, ko bodo znani rezultati arbitraže. In, končno, lahko pride celo do ustavne krize, ker bi težko kate-rakoli vlada zbrala dvotretjinsko večino za implementacijo (sprejetje) take razsodbe, ki bi Slovenijo prikrasala za del nje-nega teritorija.

Za konec, menim, da je Rakovaceva uničujoča kritika Popovičeve referendumske kampanje enostranska, prenapeta in krivična, ker ni dal Popovič v dosedanjih dveh mandatih nikakršnega povoda za kake očitke o rasizmu in ker se je iskreno trudil za sožitje ob meji. S svojo propagando pa ni povedal nič drugega kot to, kar je dejal tudi premier Pahor na TV SLO, da je namreč na željo Kosorjeve on sam umaknil iz AS besedo "teritorialni" (stik namreč), ker bi sicer hrvaška premierka imela s tem prevelike težave doma. Mesič pa je stvari dal piko na i z besedami, "da je Kosorjeva Pahorju zabila gol".

Milan Gregorič

Kako bo na tej naši Zemlji?

Na svetu nas bo v začetku leta 2012 predvidoma sedem milijard

V začetku leta 2012 nas bo na svetu živelo predvidoma sedem milijard. Slovenija k skupnemu številu prebivalstva držav članic EU-27 prispeva 0,4 odstotka, so ob 11. juliju, svetovnem dnevu prebivalstva, zapisali na državnem statističnem uradu. Ta dan je letos potoval pod geslom *Vsak šteje* in je poudarjal pomen dobrih demografskih podatkov za razvoj. Dobri demografski podatki so ključnega pomena za načrtovanje šol, zdravstvenih storitev in javnega prevoza, za oblikovanje politik, pa tudi za spremljanje učinkovitosti izvajanja storitev. Prav opozarjanje na pomen kakovostnih podatkov naj bi ljudi spodbudilo k sodelovanju pri popisih prebivalstva. Potem ko je število svetovnega prebivalstva leta 1999 preseglo šest milijard, se počasi približujemo številki sedem milijard. Po zadnjih uradnih ocenah Združenih narodov je sredi leta 2009 na Zemlji živelo skoraj 6,8 milijarde ljudi oz. natančneje 6.790.062.216 prebivalcev. Številko sedem milijard pa naj bi dosegli v začetku leta 2012.

Približno 90 odstotkov ljudi na Zemlji živi na 10 odstotkih zemljišč in približno prav toliko ljudi živi severno od ekvatorja. Gostota prebivalstva planeta vključno z vsemi kopenskimi območji, vendar brez Antarktike, ki dejansko ni poseljena, je 115

lijarde pa v manj razvitih regijah sveta. Med velikimi regijami sveta, v katerih se bo število prebivalcev v prihodnosti pomembno zmanjševalo, bo tudi območje EU-27. Po projekcijah se bo namreč prebivalstvo EU do leta 2060

zmanjšalo na 506 milijonov, potem ko naj bi leta 2035 doseglo svoj vrh s 523 milijoni prebivalcev. Po teh projekcijah bo Slovenija leta 2060 imela milijon in 768.000 prebivalcev. Združeni narodi so 11. julij razglasili za svetovni dan prebivalstva leta 1989, in sicer z namenom, da bi usmerili pozornost na nujnost in pomembnost vprašanj, povezanih s prebivalstvom.

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje osebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 3. avgusta, ob 14. uri.

Premalo poznana Afrika

Kjer ne nosijo krinke na obrazu...

Že po začetku svetovnega prvenstva sem hotela nekaj napisati o Afriki. Ne zato, ker bi bila navdušen navijač, čeprav sem tokrat sledila tekam slovenske reprezentance, pravzaprav sem tisti večer čisto slučajno vključila televizijo, ko je bilo odprtje že pri koncu, in po pravici povem, da je do konca nisem izključila. Z ekrana je bilo tako veselo razpoloženje, glasba se ti je zasidrala v srcu, nastopi so bili spontani, polni veselja, polni tiste pristne povezanosti z glasbenim svetom, ki jo poznajo samo Afričani. In občinstvo je bilo enkratno. Spominam se, kako sem zaspala ob otvornosti slovesnosti olimpijskih iger na Kitajskem, ko je bilo vse tako do pičice popolno, zrežirano, izdelano, izpeljano do konca in seveda do skrajnosti suhoparno. Čisto jasno mi je, zakaj ne maram Kitajcev.

In zakaj imam od nekaj rada Afričane, njihovo pristnost in prijaznost, njihovo preprostost, s katero pristopajo k nam. Celo tu na zahodu, kjer so žrtve raznih družb, ki jih pošiljajo na ulice, da tam preprodajo "prešvercano" blago. Nikoli ne vem za stisko v njihovih sr-

cih, vem pa, da človeka vedno tikajo, nikoli me še niso vikali; vedno te povprašajo, kako si, vedno radi poklepetajo, no, še preveč radi za naš življenjski tempo. Tedaj članka nisem napisala, ne vem zakaj, čeprav so burni afriški ritmi še naslednje dni zveneli v

mojem srcu. Potem je prišel k nam na obisk prijateljčin mož iz Senegala, imenujemo ga Pap, čeprav to ni njegovo pravo ime. Pravo ime je za nas zahodnjake zelo, preveč zapleteno. O Papu bi lahko rekla, da je ena izmed oseb, ki jih imam najrajši. Saj se pravzaprav ne da raz-

ložiti zakaj, čisto instinktivno je, Pap je drugačen od vseh ljudi, ki jih poznam. Pristen je, tako spontan, tako vesel in povsem brez zadržkov, brez maske. Čeprav so Afričani mojstri v izdelovanju mask, kaže, da jih nosijo le pri čarovniških obredih, mi pa jih nosimo vsak dan, vsak trenutek našega življenja in ob vsakem stiku z ljudmi.

Ko so mi Papa prvič predstavili, mi je bilo nerodno, kot je nerodno vsem nam zahodnjakom. Hitela sem mu razlagati, da moja koža ni veliko svetlejša od njegove, je pa čisto enaka koži njegovih otrok. Ves

no in ženo, Slovenko, preselil k nam na Kras, so na vasi vzljubili čisto vsi. Zaradi prijaznosti, odprtosti, ker zna zavihetati vsako orodje, in ne nazadnje zato, ker je odličan nogometaš, ki bo ravno v teh dneh začel trenirati otroke in kasneje starejše. Nogomet podira vse meje in sovraštva, vsaj med preprostimi ljudmi.

Zadnjič, ko je bil pri nas, sem mu povedala vtise s svetovnega prvenstva. Rekel je, da je bilo to prvo svetovno prvenstvo, na katerem ni bilo večjih napetosti, izgredov in incidentov. Ko pa je južnoafriška ekipa "bašana, bašana" izgubila in izpadla iz četrtfinala, so Afričani navijali za ostale, pač za vse, kajti prvenstvo je bilo zanje predvsem praznik, čeprav so bile vstopnice predrage, da bi si ga lahko ogledali v živo, in ni prineslo sprememb v njihovo revščino.

Afričani so revščine vajeni, za veselje jim je dovolj nogometna žoga, nekaj glasbe, skodelica riža. Pap in njegova družina so se lani poleti preselili v hišo, kjer ni bilo niti vode niti elektrike. Dvomeče sem jih gledala čes, kako boste preživeli. In povedal mi je, da je zadovoljen, da se je znebil odvečnih stvari, tako preprosto in lepo je živeti, ko imaš čisto malo in ko te ne teži vsa ta nepotrebna navlaka. "Vi zahodnjaki imate preveč vsega", mi je rekel, "zato ste tako nesrečni".

Preveč vsega, predvsem preveč hrane. Smejeva se, ko si pripovedujeva, kako se okoli nas vsi pritožujejo zaradi vročine. Ko bi v

Afriki ljudje toliko jedli, bi že vsi pomlari zaradi nje. Ko je toplo, pravi Pap, jemo malo, skoraj nič, predvsem sadje, in pijemo vodo, nekateri si privoščijo tudi nekaj

morda niti mlajši tega več ne počnejo, razen če ne trenirajo nogometa. Škoda je obleke, ugleda. Pa kaj bodo mislili drugi! Za Papa vem, da se nikoli ne

riža, brez zabele, brez omak, samo hladni riž in nič drugega. Ko si ogleduje naš vrt, nam pove, da v Afriki ni nikoli maral paradiznikov. Ko so jih doma jedli, je sam šel na kosilo k sosedu. K sosedu, se čudim, ker vem, da je doma iz senegalske prestolnice, ki je sedem milijonsko mesto. Ja, k sosedu, mi z nasmehom odvrne, pri nas gre preprosto tako. Pri nas, mi povem, se sosedje v mestih sploh ne poznajo in zaklepajo vrata drug pred drugim. Ja, ob besedi zaklepajo se nasmehne, mene pa je sram, ker sem morala pred kratkim kupiti ključavnico.

Pogosto igramo z otroki nogomet, smejemo se in se valjamo po travi, čeprav smo vsi odrasli, stari okoli petdeset. Pri nas ljudje pri teh letih ne tekajo po travniku za žogo,

sprašuje, kaj bodo mislili drugi. Mislim, da to ni v njegovi kulturi. Meni so prirasli k srcu njegova spontanost, njegova volja do življenja, njegova energija in nasmeh, ki se blešči kot sonce v savani. Samo tedaj, ko pripoveduje, kako tuje velesile izkoriščajo Afriko, se nekoliko zresni in videti je, da trpi. Kajti svojo domovino ima rad, tja bo popeljal tudi otroke, da ne bodo pozabili na svoje korenine. Smejem se, ko se vračamo z njive domov in me ljudje nekoliko osuplo gledajo, ko po cesti kot najstnica tekam za žogo. Mislim, da je v moji duši ostalo nekaj Afrike, nekaj tistega otroškega veselja, ki ga pri nas ne poznamo več. Prav je, da nosim Afriko v srcu, saj od tam pravzaprav izvirmo vsi!!!

Suzi Pertot

Številni osebni podatki so dostopni javnosti

Objavljeni podatki petine uporabnikov FB-ja

Raziskovalec s področja računalniške varnosti Ron Bowes je pred dnevi objavil zbirko osebnih podatkov s profilov več kot 100 milijonov oziroma petine uporabnikov spletne socialne mreže Facebook, ki jih je zbral s preiskovanjem Facebookovega javnega imenika, kot poroča Slovenska tiskovna agencija.

Omenjeni imenik zajema uporabnike, ki vsaj del po-

nudil na voljo za prenos v obliki 2,8 gigabajta velike datoteke torrent. Bowes želi z objavo seznama opozoriti, da Facebookove zapletene nastavitve glede zasebnosti pogosto povzročijo, da se uporabniki sploh ne zavedajo, kateri njihovi osebni podatki so javno dostopni. Tovrsten seznam komurkoli, ki bi ga to zanimalo, olajša zbiranje in razvrščanje e-poštnih predalov, lokacij in drugih javno dostop-

datkov s svojih profilov delijo z javnostjo. Na podlagi tega je Bowes, ki prihaja iz podjetja Skull Security, sestavil seznam uporabnikov in z njimi povezanih javno dostopnih podatkov ter ga javnosti po-

pnih podatkov uporabnikov z raziskovalčevega seznama. V Facebooku odgovarjajo, da zbirka vsebuje podatke, ki so bili že do zdaj dostopni javnosti prek Facebooka in spletnih iskalnikov. Poudarjajo, da gre le za podatke, za katere so se uporabniki strinjali, da bodo javno dostopni, medtem ko drugi zasebni podatki niso dostopni.

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

45

Ko mi je prijatelj Jure Kufersin pred dnevi ob objavi zadnjega zapisa na Facebooku napisal, da je letos na morju prebral že osem knjig, zvečine pa da so to "thrillerji", je dodal tudi, da je imel srečo, ker je prebral tudi Camerona, ameriškega pisatelja srednje generacije, o katerem bomo gotovo še veliko slišali. A poudarek je vseeno bil na grozljivkah, kriminalkah, detektivkah, "thrillerjih", se pravi knjigah, ki so žanrsko točno določene in jih beremo predvsem tisti, ki nas ta zvrst prevzame. Mislim, da sem že večkrat zapisal, a še enkrat ne bo odveč, da zame ne obstaja spodobna knjižnica povprečnega izobraženca, če v nji ni vsaj nekaj knjig dobrih kriminalk. In iskreno vam povem, da nisem še spoznal nobenega vrhunskega izobraženca, ki ne bi na leto prebral vsaj nekaj kriminalk, "thrillerjev", detektivk. Evropski jeziki imamo različne vzdevke za detektivke, vsem pa je isto to, da pod to besedo pojmujejo točno določen roman. Zelo malo ljudi tudi ve, da se je detektivski roman pojavil sredi 19. stoletja, za očeta tega pisateljskega žanra pa še vedno velja Edgar Allan Poe s svojim junakom, ki mu je dal ime Auguste Dupin, pa čeprav večina ljudi misli, da je prvo detektivko napisal Arthur Conan Doyle, ki je ustvaril lik nepozabnega Sherlocka Holmesa.

Moji zapisi seveda nočejo in ne morejo biti nobeni literarno kritični zapisi o knjigah, ampak samo pogled nanje s stališča strastnega in zrelega bralca, ki ima za sabo malo goro prebranih knjig, ve pa tudi, da vseh, ki si jih želi prebrati, v svojem življenju ne bo mogel prebrati, kot tudi ve, da je še vedno prav otroško radoveden, ko odpira neko novo, neprebrano in nepoznano knjigo. In se ne ukvarja več z ljudmi, ki vedno samo jadikujejo in govorijo, kako bi sami brali, a da za branje "enostavno nimajo časa", ko pa sam dobro ve, da to ni res, saj jih poslušam, kako lahko ure govorijo o brezveznih televizijskih oddajah, kako lahko na plaži ležijo ure pod vročim soncem, a knjige ne vzamejo v roke.

Še najbolj nelagodno pa se vedno počutim ob ljudeh, ki govorijo o nekem avtorju in njegovem delu, a vem, da knjige niso prebrali, da avtorja ne poznajo, ker njegove knjige niso brali, morda so v kakem dnevnem časopisu prebrali odzive na pisanje, kako recenzijo, ali, kar je najslabše, so videli film, ki je bil posnet po knjigi. Takrat se vedno vprašam, kaj sploh počnem tam, saj ni bolj mučnega kot poslušanje ljudi, ki govorijo o nečem, česar ne poznajo, najslabši so pa tisti, ki govorijo o Dostojevskem suvereno in na koncu izustijo znameniti stavek: "Kako mi je všeč Dostojevski, kako lepo ga je brati!", tisti stavek torej, ki ti pove, da Dostojevskega gotovo nikdar niso (pre) brali, ker vsakdo, ki se je kdajkoli pretolkel skozi večino Fjodorovih del, ve, da to ni lepo branje, da je branje napor in zato raje molči o njem, ker mu je dal ta veliki Rus ogromno, zares ogromno, a se je za to bogastvo moral potruditi z zbranim in napornim branjem. Da, napornim branjem!

Za razliko od tega klasika in drugih romanov, ki zahtevajo od bralca določeno zbrano in napor, pa so detektivski romani t. i. lažje branje, čeprav bi se sam ne strinjal vedno s to oznako, ker je pisanje dobrih in odličnih detektivskih ali vohunskih zgodb izjemno težko delo, bralec in literarni junak, detektiv ali vohun ali preiskovalec, morata namreč o umoru vedeti natanko iste stvari, zapletu so izjemni pri dobrih piscih; kjer tega ni, ni dobre kriminalke, ni dobre detektivske zgodbe. Prav t. i. "napetost" je tista, ki bralca vleče, da "knjige ne more odložiti in jo prebere v eni noči". A o tem izveste več v literarnih učbenikih pod geslom "detektivski roman ali detektivka".

Te dni sem prebral, da bodo posneli film, baje ga že snemajo z vrhunsko zasedbo, kot se za tak roman spodobi!, slovitega romana enega največjih piscev t. i. "spy stories", vohunskih romanov, ki je v italijansko preveden pod naslovom La talpa, v slovenskem prevodu ga še nimamo, v originalnem, angleškem jeziku pa mu je slavni John Le Carre' dal naslov Tinker, Tailor, Soldier, Spy. V tem romanu iz leta 1974 se izjemni George Smiley sprašuje o sebi, ko išče sovjetskega vohuna v lastnih vrstah. Ker sem Le Carreja prebral v celoti, lahko zapišem, da mi je ta zelo zajetni roman bil najbolj všeč, pravzaprav ga sam uvrščam med klasiko. Med klasiko vohunskih romanov seveda in romanov nasploh. Ne dvomim niti tega, da bodo po romanu naredili dober film, a knjige ne bo še tako dober film mogel nikdar zamenjati, to ve vsakdo, ki jo je prebral. Bo pa zato veliko več ljudi govorilo, "kako dober je John Le Carre'", čeprav ga niso in ne bodo nikdar brali...

Ko sem pomislil na slovensko sceno kriminalnega romana, mi je pred oči prišel edino prijatelj Sergej Verč, ki je leta 1991 izdal Rolandov steber in v njem ustvaril lik komisarja Bena Perka, samosvojega Slovenca, ki raziskuje umore, živi samsko življenje posebežna in je po moje edini slovenski lik detektiva, ki je vreden serije knjig, doslej jih je Verč napisal že štiri, prav pa bi bilo, če bi po teh odličnih kriminalnih romanih posnel tudi kak dober film. Poudarek je na dober, ker drugorazrednega filma o meni izjemno ljubem Perku sam ne bi prenesel, kot ne prenaša slabih slovenskih filmov nihče in jih zato tudi ne hodimo radi gledat. Perko bi si zaslužil dobrega režiserja, odlične igralce, vse tisto, kar naredi nek detektivski film gledljiv, všečen, lep, dober film. Če bi ga snemal Scorsese z De Niro... Ja, sanjati je lepo! Tudi s Perkom je bilo lepo, vedno lepo in je še.

Knjigo Rolandov steber mi je v stari

tiskarni Graphart v Trstu še sveže tiskano dal v roke pokojni tiskar Vinicio Stupar, tam smo namreč tiskali Novi list; vedel je, da so mi knjige všeč, čez očala in z obvezno cigareto v roki se je nasmehnil: "To je nekaj zate"! Iskrive oči nad očali, med ustnicami cigareta, kakšen tiskar, kakšen človek je bil Vinicio! Kako rad je imel nas, mulce, Vinicio, ki nas je bral, preden je tiskal naše članke, in nas je cenil, rad nas je imel! Kako pogrešam danes take ljudi, kot je bil Vinicio, tiskar, človek plemenitega srca in imenitnega poklica!

In sem seveda Verčev roman med prvimi prebral in napisal v Novi list zapis, navdušujoč zapis seveda, ker sem nad Perkom še danes navdušen.

Kasneje sem slišal, da nekateri literarni strokovnjaki pri nas niso bili zadovoljni, češ da sem preveč hvalil Verčev roman, ki "da je samo detektivka". Sam sem tedaj zavračal vse take kritike in še danes trdim, da ima Verčev Perko prav vse, kar ima in mora imeti vsak spodoben detektiv. Po moje je edini v vseslovenskem merilu, ki "zdrži" težo svojih veliko bolj slavni kolegov, pa naj gre za Holmesa, Smileyja, Bonda, Maigreta, Marplovo, Morsa, Poirota, Blomkvista, očeta Browna, Montalbana, Renka, Wallanderja...

No, ja, vem, prepričan sem se ne da prepričati, ampak vem tudi to, da se Beno Perko sploh ne bi "sekiral" preveč; ko bi bilo pa najbolj hudo, bi šel v bar na Veliki trg v Trstu in bi pri "šanku" sam naročil amaro, Unicum seveda, ter si kasneje prižgal obvezno cigareto, Diana seveda. Kot se samo za Bena Perka spodobi.

Sergej Verč

Očarljiv indijski svet (4)

Zgodbe malih ljudi z velikimi dejanji

Včasih vidiš okoli sebe velike zgodbe malih ljudi. Včasih se zgodi, da si tudi sam vanje vpleten in se sprašuješ, ali bi imel toliko moči in volje, da bi naredil kako veliko dejanje. Konec junija sem imela dva prosta dneva istočasno kot Darshana, Gwen in Michie. Darshana ima tukaj drugo najpomembnejšo vlogo, saj je namestnica

upravitelja centra Sangam, Gwen je asistentka urednice programa in Michie je prostovoljka kot jaz. Darshana Pawaskar je Indijka, doma iz Mumbaja, a se je zaradi službe preselila v Pune. Stara je dvaintrideset let. Njena mama je ginekologinja, zato izhaja iz "dobre" družine. Gwen je iz Malezije, Michie pa iz Japonske. Konec junija smo se tako vse štiri

odpravile na izlet v Aurangabad in Jalno. V Aurangabadu smo najele avtomobil in se odpeljale mimo značilne trdnjave, ogledale smo si tempelj, posvečen Šivi, in jame Ellora, znane po tem, da so jih izklesali budistični in hinduistični menihi. Zvečer smo prišle v mesto Jalna. Jalna je mesto nevarno turistov; tu je zelo težko srečati koga, ki bi govo-

Prejšnji teden sem se zvečer odpravila na obisk k Darshani in Shradhi. Shradha je veselo tekala po stanovanju in čebljala v marathiju (jeziku, ki ga govorijo v državi Maharashtra, kjer sem). Ponosno mi je pokazala novo obleko in nov nahrbtnik. Darshana jo uči tudi angleščine, doslej je osvojila

ril angleško. Zjutraj smo se odpravile na ogled sirotišnice, kjer je Darshana lahko videla deklice, ki so na razpolago za posvojitve. Sirotišnica je žalosten kraj, ker imajo otroci tam le nujno potrebno za preživetje, otroci pa so nas bili tako veseli! Koristno je bilo, da smo se že prej naučile, kako se predstaviti v jeziku hindi. V sirotišnici so sprejeli vse Darshanine dokumente, sama pa se je tja vrnila približno teden kasneje s svojo mamo, da je izbrala, katero deklico bi posvojila. Ko smo se poslovili od sirotišnice, sem sedla v rikšo z Darshano in jo vprašala, kako potekajo posvojitve v Indiji. Povedala mi je, da se je odločila za posvojitve pred približno dvema letoma. Zbrala je vse dokumente, izbrala je agencijo, ki je priznana od države, a ta ni imela nobenega otroka, primerne za posvojitve. Nato se je oprla na drugo agencijo, ki je imela otroke, a ne v mestu Pune. Zato se je odpravila v Jalno, da bi lahko posvojila deklico. Darshana je že v otroštvu spoznala, da je življenje deklic in žensk v Indiji težje, zato je začela deklice podpirati najprej

finančno, preko organizacije CRY. Kmalu ji to ni bilo več dovolj. Zanimivo se mi je zdelo, da je lahko posvojila otroka, čeprav ni poročena. Oddati je morala cel kup papirjev, vključno s podatki o svoji službi in finančnem stanju, overjeno potrdilo, da bo brat prevzel skrbništvo, če se ji kaj zgodi, in dokument o lastništvu stanovanja. Ko je čez nekaj dni spet obiskala Jalno, je kar čez noč postala mama punčke, po imenu Shradha. Deklica je bila nekaj let v intenzivni negi, sedaj je stara približno tri leta in pol, a je zelo majhna za svojo starost.

osnovni besedi: hvala in prosim. Shradha je Darshano sprejela za svojo mamo. Počasi prihajajo na dan druge težave, značilne za svet, v katerem živim. Želim ji seveda, da bi znala dobro uskladiti službeno in družinsko življenje.

Slavica Radinja

Šport v vročih počitniških dneh Ko večina počiva, so poletne panoge na vrhuncu

V prejšnji številki smo se pomudili pri glavnini naših tekmovalcev, ki vsaj v juliju počivajo, in spregovorili prav o športnem dopustu. Vendar je tudi v naši sredini kar nekaj športnikov, ki so v tem času na vrhuncu sezone. To velja zlasti za individualne panoge in seveda za poletne discipline. V prvi polovici julija sta jadralka sesljske Čupe, Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta, nastopila na članskem svetovnem prvenstvu v olimpijskem razredu 470, v Haagu na Nizozemskem. Obetavna Kraševca, varovanca koprškega trenerja Matjaža Antonaca, sta se uvrstila daleč od najboljših. Za las se nista prebila v zlato skupino (prva polovica sodelujočih) in bila tudi v srebrni neprepoznava. Neuspehu je botrovalo nezadostno treniranje v zadnjih mesecih, ko sta se pripravljala na maturo, ki sta jo sicer uspešno opravila. Imela sta

tudi kanček smole, težko sta se prilagajala močnemu toku in sploh nenaklonjenim vremenskim razmeram, ki so ju pričakale v Severnem morju. Čupina obetavna najstnika vsekakor nista bila potrta zaradi neuspeha, saj sta tekmovala neobremenjena in brez posebnih pričakovanj. Prestižno merjenje moči z najboljšimi na svetu sta vzela kot kakovosten trening. Njun čas pa zadostuje za člansko kategorijo in že v preostanku letošnjega poletja želita veliko več pokazati. Pred nedavnim je sezono pričela tudi umetnostna kotalkarica Tanja Romano, ki vsako leto v tem času trenira tako, da bi bila v najboljši formi v novembru, ko je na sporedu svetovno prvenstvo. Na državnem prvenstvu v Roccarasu v Abrucih jo je v prostem programu ponovno premagala 20-letna Debora Sbei, reprezentančna kolegica in vzhajajoča zvezda italijanskih

kotalk, ki je lani odvezla Tanji svetovni prestol. Tudi tokrat je bila razlika med najboljšima malenkostna. Romanovo so v kratkem programu celo grobo in nerazumljivo oškodovali sodniki, v daljši vaji pa je predstavnica openskega Poleta doživela še padec, tako da je zmaga pripadla nasprotnici – naslednici. Rekordka svetovnih kotalkarskih nalogov se je potolajila z rutinskim zlatom v kombinaciji, svoje najlepše lice pa bo kajpak skušala pokazati prav konec novembra na Portugalskem, med svetovno elito, ko bo Sbeieva predvidoma ponovno njena najresnejša tekmica. V najtoplejših mesecih je zelo zaposlena tudi rolkarka kriške Mladine Mateja Bogatec, ki se je kljub čedalje večjim pomislekom le predstavila na startu nove sezone. Osredotočila se bo v glavnem na tekme v sprintu, v katerih je najuspešnejša, njeno treniranje in nastopanje pa je vse bolj težavno, odkar se je zaposlila kot bančna uradnica. Zaradi tega v začetku letošnjega tekmovalnega leta ni dosegla vrhun-

skih rezultatov na tekmah svetovnega pokala, vendar so kakovost, odločnost in izkušnje na njeni strani, tako da lahko v mednarodnem merilu še mar-

Michele Leghissa, čeprav igra tudi pozimi v amaterskih prvenstvih (nazadnje lani v promocijski ligi, s številnimi doseženimi zadetki v dresu kriške Vesne). 35-

Tanja Romano

sikaj doseže. Za zdaj je že potrdila državni naslov v ravnini. Poleti ne miruje niti nogometaš

letni veteran iz Medje vasi je kapetan državne reprezentance nogometa na mivki, ki sicer v

zadnjem času ni bila najbolj uspešna, tako da je celo odstopil selektor Magrini. Azzurri pa so se kljub vsemu uvrstili v finalni del ugledne evrolige, ki bo konec avgusta na Portugalskem. Mateja Černica in Loris Manija smo že omenili v prejšnjem prispevku, v zvezi s svetovno ligo, kjer se je italijanska moška odbojarska izbrana ekipa uvrstila med najboljših šest. Nedvomno dobra popotnica pred skorajšnjim (od 24. septembra do 10. oktobra) svetovnim prvenstvom v Italiji (in tudi v Trstu!), za katero sta goriška Slovenca nedvomno resna kandidata za Anastasijevo dvanajsterico. Gabrc je celo kapetan svoje šesterke in je tudi v Argentini nad vse zadovoljil, medtem ko Števerjanec zadnje čase ni veliko igral. V teh dneh stalno tekmuje na primer še mlada tenisačica Gaje Paola Cigui in veteran hitre hoje Fabio Ruzzier iz Lonjerja. V omenjenih poletnih panogah pa se seveda kreta tudi več naših športnikov v mladinskih kategorijah. Kolega Branko Lakovič ima torej pri urejanju svoje spletne strani polne roke dela tudi ob najbolj žgočem soncu.

HC

V Italiji odslej strožji prometni predpisi

V Italiji stopajo v veljavo strožji prometni predpisi, s katerimi država predvsem zaostruje boj proti alkoholu in mamilom za volanom. Poklicni vozniki in posamezniki, ki imajo voziško dovoljenje manj kot tri leta, lahko od prejšnjega petka dalje vozijo le popolnoma trezni. Novi predpisi med drugim prinašajo dvig kazni za voznike, ki bodo za volanom telefonirali ali ne bodo upoštevali prehodov za pešce. Po novem v vseh lokalih v Italiji po 3. uri ne bodo več smeli prodajati alkohola. Na počivališčih na avtocestah po 22. uri ne bo več mogoče kupiti žganih pijač, po dveh zjutraj pa bo prepovedana tudi prodaja vina in piva. Z višjimi kaznimi naj bi italijanske oblasti financirale izboljšanje varnosti na cestah. Prav tako naj bi modernizirali prometno signalizacijo.

Novosti na spletnem portalu Youtube

Po vsem svetu priljubljena spletna stran za izmenjavo video posnetkov Youtube je zvišala omejitev dolžine naloženih video posnetkov z 10 na 15 minut, je poročala STA. Kot so pred dnevi pojasnili v Youtubeu, je bilo zvišanje omejitve dolžine posnetkov najbolj pogosta prošnja tistih uporabnikov, ki na stran nalagajo video posnetke. Uradni partnerji Youtubea, ki sodi pod okrilje spletne velikana Google, so sicer že nekaj časa imeli možnost objavljati video posnetke, daljše od 10 minut.

